

เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“บูรณาการแก้ปัญหาชาวเลสู่การปฏิรูปประเทศ”
ในวาระงาน “รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล” ครั้งที่ ๕

เราผู้บุกเบิก มีใจผู้บุกกรร
คืนสิทธิที่ดิน คืนถิ่นหาปลา
Give us back : the right on our land.
Give us back : the right in our sea.

วันรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล ครั้งที่ ๕
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
๐๙.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น.
พบการแสดงร้องเพลง และ เสนวนา
มองนโบายชาติพันธุ์ผ่านเรื่องราวชาวเล
โดย ดร.มรว.อดิน รพีพัฒน์
พล.อ.สุรินทร์ พิกุลทอง
คุณเตือนใจ ดีเทศน์
ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร

ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๙-๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

๑. ความเป็นมาของงานวันรวมญาติชาติพันธุ์ครั้งที่ ๕	๑
๒. ข้อมูลชาวเล ๓ กลุ่ม	๗
๓. ความเป็นมาของมติคณะรัฐมนตรี ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓	๑๐
๔. มติคณะรัฐมนตรี ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓	๑๒
๕. รายชื่อคณะกรรมการและอนุกรรมการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีฯ	๑๖
๖. ผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีฯ	๒๗
๗. แนวคิดเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษ	๓๐
๘. สรุปการจัดงานวันรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งก่อน ๆ	๓๕
๙. แนะนำเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๔๕
๑๐. ภาคผนวก - ข่าวกี่ยวกับชาวเลจากสื่อต่าง ๆ	๔๗

เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “บูรณาการแก้ปัญหาชาวเลสู่การปฏิรูปประเทศ”

ในวาระงาน “รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล” ครั้งที่ ๕

ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๑. ความเป็นมาของงานวันรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๕

กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลเป็นชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิม ที่อาศัยอยู่หากินบริเวณทะเลอันดามันมาเป็นเวลานาน ประมาณ ๓๐๐ ปี ปัจจุบันมีชุมชนชาวเล ๔๑ ชุมชน กระจายในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ภูเก็ต พังงา สตูล ระนอง และกระบี่ ประชากรประมาณ ๑๓,๐๐๐ คน กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มมอแกน กลุ่มมอแกลน และกลุ่มอุรักลาไวย กลุ่มนี้มีภาษาพูดที่แตกต่างออกไปจาก ๒ กลุ่มแรก แต่ทั้ง ๓ กลุ่มมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสภาพปัญหาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ปัญหาที่สำคัญของชาวเล คือ **ปัญหาความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย** ทั้ง ๆ ที่อยู่อาศัยมายาวนาน ซึ่งมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒๕ ชุมชนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ทั้งในที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนอ้างสิทธิ์ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ **ปัญหาสุสานและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อประกอบพิธีกรรม** ของชาวเล ซึ่งส่วนใหญ่อยู่พื้นที่ชายหาดริมทะเล เมื่อมีนโยบายการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ทำให้เกิดการรุกรานที่ดินสุสาน และยึดพื้นที่พิธีกรรมของชาวเลไปเป็นพื้นที่การท่องเที่ยว ทำให้ชาวเลบางชุมชนไม่มีพื้นที่ชายหาดเพื่อทำพิธีกรรม จากการสำรวจพบที่กำลังมีปัญหาถึง ๑๕ แห่ง **ปัญหาที่ทำกินทางทะเล** แต่เดิมชาวเล หากินตามเกาะแก่งและหน้าหาด โดยใช้อุปกรณ์ประมงแบบพื้นบ้าน แต่เมื่อมีการประกาศเขตอุทยาน เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ และนโยบายการท่องเที่ยว ทำให้ชาวเลไม่มีสิทธิในการเข้าไปหากินในที่ทำกินดั้งเดิม และมีชาวเลถูกเจ้าหน้าที่อุทยานฯ จับกุมพร้อมยึดเรือ อุปกรณ์และสัตว์น้ำจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการถูกจับส่งผลให้ครอบครัวชาวเลต้องมีหนี้สินเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ทำให้ต้องออกหากินไกลและดำนํ้าลึก ๓๐-๕๐ เมตร ส่งผลให้เกิดปัญหาโรคน้ำหนิ มี**ปัญหาต่อสุขภาพ** ทำให้ชาวเลหลายคนต้องพิการ นอกจากนี้ ชาวเลยังมี **ปัญหาเรื่องการศึกษา** ขาดความมั่นใจในตนเอง ภาษาและวัฒนธรรมกำลังสูญหาย เผชิญกับอคติของคนในสังคมรอบข้างและอื่น ๆ

โดยภาพรวม ปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทั้งนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว การประกาศเขตอุทยานทางทะเลและเขตอื่น ๆ ของรัฐ ส่งผลให้เบียดขับ

วิถีชีวิตวัฒนธรรมคนกลุ่มนี้ ทั้งความต้องการในการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวทำให้ชาวเลถูกขับออกจากพื้นที่ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการใช้พื้นที่ทางทะเลสำหรับบริการนักท่องเที่ยวหรือการประกาศเขตหวงห้ามของรัฐที่มีภายหลังทำให้ชาวเลไม่มีสิทธิเข้าไปหากินในที่หากินดั้งเดิมที่เคยหากินมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทั้งๆ ที่รัฐธรรมนูญไทยรับรองสิทธิตามจารีตประเพณีดั้งเดิม แต่มีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตชาวเลตกต่ำ ประกอบกับชาวเลเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักสงบ มีวิถีหาอยู่หากินกับธรรมชาติ ไม่สะสม ขาดความรู้เรื่องกฎหมายมักถูกหลอกถูกเอาเปรียบ จึงเป็นกลุ่มเปราะบางที่สังคมควรปกป้องเพื่อรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสิทธิมนุษยชน

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลตามแนวทางจัดทำพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษชาวเล และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย การให้ชาวเลสามารถประกอบอาชีพประมงหาทรัพยากรตามเกาะต่าง ๆ ได้โดยผ่อนปรนพิเศษในการที่ใช้อุปกรณ์ดั้งเดิมของกลุ่มชาวเล การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขเพื่อฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากการดำนํ้าทำให้เกิดโรคน้ำหนึบ และการให้ความรู้เพื่อการป้องกันโรคน้ำหนึบ การแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชนชาวเลที่ไม่มีบัตรประชาชน การส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กและสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดตั้งการศึกษาพิเศษ/หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนชาวเล การแก้ปัญหาอคติทางชาติพันธุ์ การส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเล การส่งเสริมชุมชนและเครือข่ายชาวเลให้เข้มแข็ง รวมทั้งให้มีงบประมาณส่งเสริมการจัดวันนัดพบวัฒนธรรมชาวเล แต่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก อันเนื่องจากปัญหาชาวเลเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน การแก้ปัญหาจึงต้องใช้ความร่วมมือสานพลังจากหลายฝ่าย ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและกลุ่มชาวเล จึงจะบรรลุผล

อาศัยตาม มติคณะรัฐมนตรีเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล จึงจัด **เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “บูรณาการแก้ปัญหาชาวเลสู่การปฏิรูปประเทศ”** ในวาระงาน “รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล” ครั้งที่ ๕ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร วันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาชาวเลกับภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสังคม
- ๒) เพื่อสื่อสารปัญหาชาวเล ต่อสาธารณะ และติดตามการแก้ปัญหาในระดับนโยบาย
- ๓) เพื่อเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายชาวเล รวมถึงการฟื้นฟูประเพณี วิถีชีวิตวัฒนธรรม

รูปแบบการจัดงาน ดังนี้

- นิทรรศการ/วิดีโอ เรื่องราวความเป็นมาและปัญหา “กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล”
- เวทีเสวนาวิชาการเรื่องราวกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล และชาติพันธุ์อื่น ๆ ในสังคม

- จัดทำข้อเสนอระดับนโยบายตามแนวทางการแก้ปัญหาในมิติ ธรรม.และนำเสนอต่อรัฐบาล
- การแสดงทางวัฒนธรรมชาวเล เช่น ร้องเง็ง กาหยง
- จัดการสื่อสารกับสาธารณะและสังคม ทั้งก่อนและระหว่างจัดงาน

วันเวลา ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ดังนี้

วันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เดินทาง /และพบสื่อมวลชน

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ กิจกรรมเวที / การเสวนา

สถานที่ ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกิดแนวทางการบูรณาการแก้ปัญหาตามมิติ ธรรม. เช่น ปัญหาที่ดิน ที่ทำกิน ที่พิธีกรรม ฯลฯ โดยมีหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ปัญหา
- ๒) เผยแพร่เรื่องราวปัญหาชาวเลสู่สังคม—สาธารณะ และผลักดันการแก้ปัญหาในระดับนโยบาย
- ๓) เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายชาวเลในอันดามัน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ในสังคม
- ๔) เครือข่ายชาวเลมีความมั่นใจ ภูมิใจมากขึ้น อันนำไปสู่การร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ

กลุ่มเป้าหมาย

เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล นักวิชาการ กลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๐๐ คน

องค์กรสนับสนุนและความร่วมมือ

- ๑) กระทรวงวัฒนธรรม
- ๒) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- ๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- ๕) สหภาพยุโรป (EU)
- ๖) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๗) จังหวัดภูเก็ต/พังงา/สตูล/ระนอง และ กระบี่
- ๘) สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุขภาวะ (สปพส.)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ๑) มูลนิธิชุมชนไท
- ๒) เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล

๓) เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง (คปสม.)

ทีมประสานงานในพื้นที่/ประสานชาวเล

๑) ภูเก็ต	นายสนธิ แซ่ซั่ว	๐๘๐-๕๒๑-๑๕๕๘
๒) สตูล	น.ส.แสงโสม หาญทะเล	๐๘๑-๕๔๓-๐๘๓๕
๓) กระบี่	นายเดี๋ยว ทะเลลึก	๐๘๙-๗๒๗-๖๘๐๒
๔) พังงา	นายนิคม ธงชัย	
๕) ระนอง	นายชาญวิทย์ สายวัน	๐๘๖-๙๑๓-๘๙๓๓

ทีมประสานส่วนกลาง/สนับสนุน

๑) นายไมตรี จงไกรจักร์ เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง

โทร. ๐๘๙-๖๕๐-๗๘๐๕ Email : maitreejong@hotmail.com

๒) นางปรีดา คงแป้น มูลนิธิชุมชนไท

โทร ๐๘๑-๖๑๒-๑๒๕๐ Email : preedakong2@gmail.com

๓) นายสนชัย ฤทธิชัย ประสานงานเครือข่ายชาติพันธุ์ชาวเล

โทร. ๐๘๑-๕๓๙-๐๓๖๕ Email : b_a_o_25@hotmail.com

๔) น.ส.สุภาภรณ์ จรุงรัตติกุล มูลนิธิชุมชนไท

โทร. ๐๘๙-๒๒๑๔-๖๖๒ Email : milanlives_05@yahoo.com

กำหนดการ

เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “บูรณาการแก้ปัญหาชาวเลสู่การปฏิรูปประเทศ”

ในวาระงาน “รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล” ครั้งที่ ๕

ณ. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กรุงเทพมหานคร วันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เดินทางจากพื้นที่อันดามัน

วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๐๙.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. เข้าที่พัก/พักผ่อน /อาหารเที่ยง

๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ประชุมติดตามสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ของชาวเล /รวบรวมข้อเสนอ

๑๖.๐๐ – ๒๑.๐๐ น. ชาวเลพบสื่อมวลชน

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

๐๘.๓๐ – ๐๙.๓๐ น. ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมงาน

๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น. ประธาน : ศ.ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ รองนายกรัฐมนตรี * เดินทางถึง
“รองเงืงต้อนรับ”

ชมนิทรรศการและวีดิทัศน์

- ประธานคณะกรรมการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร กล่าวต้อนรับ
- ผู้แทนชาวเล กล่าวรายงาน
- ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กล่าว
- ประธาน ให้นโยบายและกล่าวเปิดงาน

๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. เวทีเสวนา “มองนโยบายกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านเรื่องราวชาวเล” โดย

- ผู้แทนชาวเลอันดามัน (นางแสงโสม หาญทะเล, นายนิรันดร์ หยังปาน)
- ดร.ม.ร.ว.อคิน รพีพัฒน์ นักวิชาการด้านมนุษยวิทยา
- พลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง ประธานคณะกรรมการแก้ปัญหาที่ดินฯ ชาวเล
- ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม*
- ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*
- นางเตือนใจ ดีเทศน์ อดีตสมาชิกวุฒิสภา

ดำเนินรายการโดย ดร.นฤมล อรุโณทัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

- ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. เวทีพูดคุยระดมความเห็น “บทเรียนการแก้ปัญหาชาวเลสู่อนาคต”
แบ่งกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม
๑. เรื่องความมั่นคงในที่ดิน
 ๒. เรื่องที่ทำกินในทะเล
 ๓. เรื่องคุณภาพชีวิต (การศึกษา / รักษาพยาบาล / สถานะ)
- ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. นำเสนอและสรุปผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

หมายเหตุ * อยู่ระหว่างประสานงาน

๒. ข้อมูลชาวเล ๓ กลุ่ม

“ชาวเล”^๑ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิต ภาษา วิถีวัฒนธรรมที่ผูกพันกับทะเล และมีชื่อเฉพาะที่เรียกกลุ่มของตนเองว่า

“มอแกน” (ชาวเลที่เกาะเหลา เกาะช้าง และเกาะพยามในจังหวัดระนอง หมู่เกาะสุรินทร์ ในจังหวัดพังงา และหมู่บ้านราไวย์ในจังหวัดภูเก็ต มีประชากรในประเทศไทยประมาณ ๙๐๐ คน)

“มอเกลน” (ชาวเลที่เกาะพระทอง และหมู่บ้านชายฝั่งทะเลกว่าสิบหมู่บ้านในจังหวัดพังงาและภูเก็ต มีประชากรประมาณ ๔,๐๐๐ คน)

“อูรักลาไวย์” (ชาวเลที่อาศัยอยู่บนเกาะต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ ตรังและสตูล มีประชากรกว่า ๗,๐๐๐ คน)

แผนที่แสดงการกระจายตัวของชุมชนชาวเลโดยสังเขป

แม้ว่าชาวเลจะเป็นคนพื้นเมือง เป็นผู้อยู่อาศัยแต่ดั้งเดิมในบริเวณชายฝั่งทะเลแถบนี้ และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางทะเลที่ยึดการเก็บหาสัตว์ทะเลและพืชผักต่างๆ ในป่าเพื่อการยังชีพในอดีต แต่ในบางท้องถิ่นชาวเลกลับไม่ได้รับการยอมรับ หลายพื้นที่ในอดีต คำว่า “ชาวเล” เป็นคำที่มักใช้ในทางลบ คือใช้เรียกคนที่ละเลยเรื่องอนามัยและความ

^๑ นฤมล อรุโณทัย, พลเดช ณ ป้อมเพชร และจิระวรรณ บรรเทาทุกข์. ๒๕๕๑. อูรักลาไวย์ มอเกลนและมอแกน ผู้เชี่ยวชาญทะเลแห่งเกาะและชายฝั่งอันดามัน ใน เอกสารหมายเลข ๑ : โครงการต้อยติ่ง. กรุงเทพฯ : โครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มูลนิธิเพื่อนชนเผ่า.

สะอาด ไม่เอาใจใส่การเล่น เรียน หรือคนที่จับจ่ายใช้สอยจนไม่มีเงินเหลือเก็บ การเรียกเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างภาพลักษณ์ด้านลบที่หยุดนิ่งตายตัว

มอแกน มอแกลน และอุรักลาโว้ยต่างกันอย่างไร

ชาวเลทั้งสามกลุ่มคือ **มอแกน มอแกลน และอุรักลาโว้ย** แม้ว่าจะมีภาษาและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน แต่หากพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ก็พบความแตกต่างที่ทำให้คนภายนอกสังเกตได้หลายประการ อาทิ ด้านภาษา แม้จัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนเช่นเดียวกัน แต่กลุ่ม**อุรักลาโว้ย**มีภาษาที่แตกต่างกับกลุ่มอื่นค่อนข้างมาก ในขณะที่ภาษาของ**มอแกน**และ**มอแกลน**มีส่วนคล้ายคลึงกัน มีคำศัพท์ที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่และสามารถสื่อสารกันพอเข้าใจ

รูปแบบเรือดั้งเดิมของมอแกน มอแกลน และอุรักลาโว้ยก็แตกต่างกัน แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นเรือซุด มีแจวและมีใบเรือเหมือนกัน แต่ในความทรงจำของคนเก่าแก่แล้ว กลุ่ม**มอแกน**เป็นเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่**ใช้เรือง่าม** หรือเรือไม้ระกำที่มีรอยหยักเว้าที่หัวเรือและท้ายเรือ เรือดั้งเดิมของ**อุรักลาโว้ย**และ**มอแกลน**นั้นเป็นเรือซุดเสริมกราบด้วยไม้กระดาน ouse และในสมัยก่อนก็ติดใบเรือด้วยในบางครั้ง

พิธีกรรมสำคัญของทั้งสามกลุ่มก็มีความแตกต่างกัน **มอแกน**เน้นที่การฉลองวิญญาณในธรรมชาติและวิญญาณบรรพบุรุษ มีสัญลักษณ์เป็นเสาแกะสลักเรียกว่า “เสาหล่อโบง” และเรือลอยเคราะห์ที่เรียกว่า “กำบางแห่ลอย” ส่วน**มอแกลน**เน้นการบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และวิญญาณบรรพบุรุษ โดยมีสัญลักษณ์เป็นศาลขนาดย่อม ที่ทางใต้เรียกว่า “หลาทวด” รายละเอียดของพิธีกรรมของมอแกลนแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละชุมชน พิธีกรรมของ**อุรักลาโว้ย**นั้นเป็นที่รู้จักกันมากกว่าของชาวเลกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือเป็นพิธีลอยเรือ “ปือลาจัก” ที่ชาวบ้านจะนำเอาข้าวกับข้าว หนากพลู รูปสลักซึ่งเป็นตัวแทนของคนในครอบครัว ข้าวตอก และมีการตัดเล็บตัดผมใส่ไปในเรือเพื่อเป็นการลอยเคราะห์ร้ายออกไปจากชุมชน

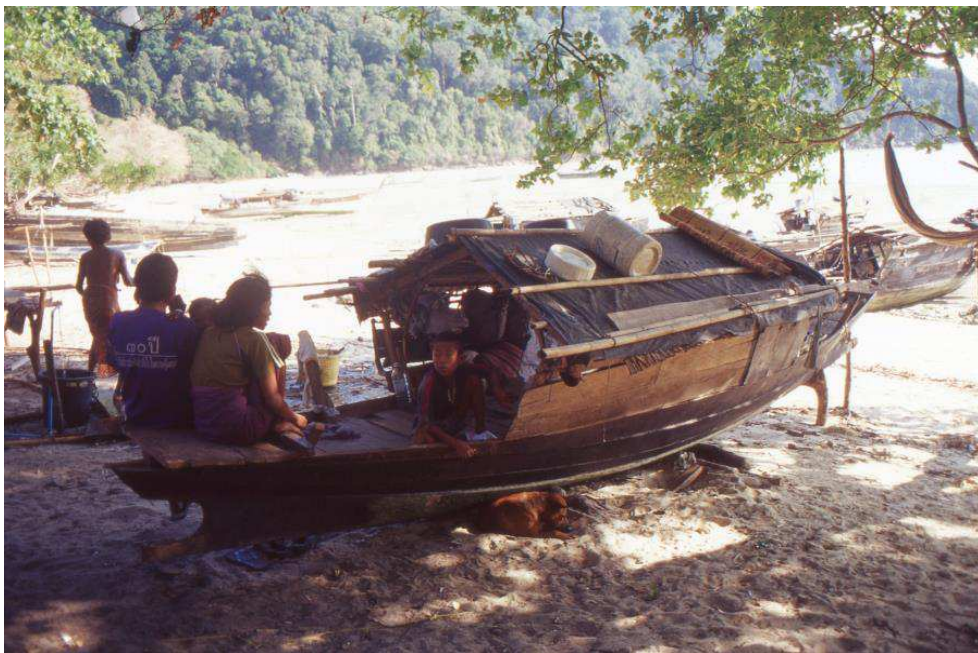
ในปัจจุบัน ชาวเลกลุ่มอุรักลาโว้ยและมอแกลนตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร หันมาประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง รับจ้างทำสวน และอาชีพอื่นๆ ส่วนกลุ่มมอแกนค่อนข้างรักษาเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ไว้ได้มากกว่ากลุ่มอื่น แต่ก็มีเปลี่ยนแปลงเพราะรับอิทธิพลจากโลกภายนอกเช่นกัน ชาวเลสามกลุ่มมีปัญหาร่วมกันกับพี่น้องกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบอีกหลายกลุ่ม แม้ว่าจะมีความพยายามในการแก้ปัญหาโดยองค์กร หน่วยงาน และมูลนิธิต่าง ๆ แต่เนื่องจากในหลายพื้นที่ปัญหาหลายอย่างสะสมพอกพูนมานาน บางปัญหาผูกโยงกับอคติและมายาคติของคนส่วนใหญ่ในสังคม และบางปัญหาเกิดจากนโยบายการพัฒนาของรัฐและเอกชนที่ละเลยความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

ปัญหาหลักเกี่ยวกับการขาดความมั่นคงของบุคคลและชุมชนของชาวเลทั้งสามกลุ่ม^๒ มีดังนี้

- ๑) ปัญหาการไร้รัฐและการถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน
- ๒) ปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย
- ๓) ปัญหาการทำงานที่เสี่ยงอันตรายและการถูกผลักเข้าสู่กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย
- ๔) ปัญหาการเข้าถึงและการได้รับบริการรักษาพยาบาล
- ๕) ปัญหาการขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม

ดังนั้นจึงมีข้อเสนอให้ใช้แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์และของชุมชน^๓ มาเป็นฐานในการแก้ไขปัญหาของชุมชนชาวเลดังนี้คือ

- ๑) แนวคิดเรื่อง “บัตร” เพื่อรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานและสร้างความมั่นคงให้บุคคลหรือกลุ่มอาชีพ
- ๒) แนวคิดเรื่องกองทุนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้ชุมชน
- ๓) แนวคิดเรื่องการจัดตั้งเขตสงคมและวัฒนธรรมพิเศษ

^๒ นฤมล อรุโณทัย, พลาเดช ณ ป้อมเพชร และจิระวรรณ บรรเทาทุกข์. ๒๕๕๖. แนวทางแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของมนุษย์และชุมชน...พื้นที่นาร่องของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ใน เอกสารหมายเลข ๒ : โครงการต้อยต้ง. กรุงเทพฯ : โครงการนาร่องอันดามัน และหน่วยวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มูลนิธิเพื่อนชนเผ่า.

^๓ โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน “แนวทางแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของมนุษย์และชุมชน...พื้นที่นาร่องของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล” ใน เอกสารหมายเลข ๒ : โครงการต้อยต้ง. กรุงเทพฯ : โครงการนาร่องอันดามัน และหน่วยวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มูลนิธิเพื่อนชนเผ่า.

**ลำดับเหตุการณ์การดำเนินงานตามแนวนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล
ของคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และคณะอนุกรรมการอำนวยการ
เพื่อติดตามงานฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ตามมติคณะรัฐมนตรี ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓^๔**

ลำดับที่	วันเดือนปี	เหตุการณ์/การดำเนินงาน
๑.	๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	นายธีระ สลักเพชร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลขึ้น ตามคำสั่งกระทรวงวัฒนธรรมที่ ๓๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธานและผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่วางแผนและกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน รวมทั้งให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา อุปสรรคและอำนวยการให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร
๒.	๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	ประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ (นายธีระ สลักเพชร รมว.วัฒนธรรม เป็นประธาน) มีการนำเสนองานการวิจัยเกี่ยวกับชาวเลโดย ดร.นฤมล อรุโณทัย จากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตชาวเล ประกอบด้วย ๕ ปัญหาหลักคือ ๑. ปัญหาเรื่องที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ๒. ปัญหาการศึกษาและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ๓. ปัญหาการฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมดั้งเดิมและพัฒนาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง ๔. ปัญหาการส่งเสริมสุขภาพและบริการสาธารณสุข ๕. ปัญหาการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน และมีมติให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานระดับจังหวัด ๕ จังหวัดที่มีชาวเลอาศัยอยู่ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและมีวัฒนธรรมจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ

^๔ ฐานข้อมูลงานวิจัยทางชาติพันธุ์ในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จากเว็บไซต์ http://www.sac.or.th/databases/ethnicedb/seaman_detail.php?id=1151

ลำดับที่	วันเดือนปี	เหตุการณ์/การดำเนินงาน
๓.	๗ กันยายน ๒๕๕๒	ประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ (นายธีระ สลักเพชร รมว.วัฒนธรรม เป็นประธาน) มีการประชุมเพื่อรายงานการปฏิบัติงานของแต่ละจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาชาวเล รายงานการสัมมนาและแสดงนิทรรศการเรื่องชาวเล พลวัตชาติพันธุ์กับการฟื้นฟูชีวิตท้องถิ่น โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ซึ่งจัดสัมมนาทางวิชาการเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ และที่ประชุมมีมติมอบหมายให้ รศ.ดร.ปรีตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ และ ดร.นฤมล อรุโณทัย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำสรุปประเด็นปัญหาและข้อเสนอของชาวเลในการนำเสนอเป็นแนวนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ให้มีการรับฟังความเห็นในระดับจังหวัด และบูรณาการกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
๔.	๒ มิถุนายน ๒๕๕๓	คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ใน ๒ มาตรการ คือ ๑) มาตรการระยะสั้น ระยะเวลา ๖ - ๑๒ เดือน มีเรื่องการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การช่วยเหลือด้านสาธารณสุข การแก้ปัญหาสัญชาติ การส่งเสริมการศึกษา การแก้ปัญหาอคติทางชาติพันธุ์ การส่งเสริมภาษาวัฒนธรรมท้องถิ่น การสนับสนุนและส่งเสริมสื่อพื้นบ้านของชาวเล การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายชาวเลอย่างเป็นรูปธรรม ๒) มาตรการฟื้นฟูระยะยาว ระยะเวลา ๑ - ๓ ปี เน้นเรื่องกำหนดเขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษที่เอื้อต่อ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะจำเพาะ ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายธีระ สลักเพชร พ้นจากตำแหน่ง รมว.วัฒนธรรม ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ เข้ารับตำแหน่ง รมว.วัฒนธรรม ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ นางสุกมล คุณปลื้ม เข้ารับตำแหน่ง รมว.วัฒนธรรม ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ นายสนธยา คุณปลื้ม เข้ารับตำแหน่ง รมว.วัฒนธรรม ๒๒ พฤษภาคม - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ เข้ารับตำแหน่ง รมว.วัฒนธรรม-ปัจจุบัน		

๔. มติคณะรัฐมนตรี ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓

แนวนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลตามมติ ครม. ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓^๕

มาตรการฟื้นฟูระยะสั้น ดำเนินการภายใน ๖ – ๑๒ เดือน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. การสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ด้วยการจัดทำโฉนดชุมชนเพื่อเป็นเขตสังคม และวัฒนธรรมพิเศษสำหรับกลุ่มชาวเลโดยให้มีการพิสูจน์สิทธิในที่อยู่อาศัยของ ชุมชนผ่านภาพถ่ายทางอากาศและด้วยวิธีอื่นๆ ที่ไม่ใช่เอกสารสิทธิแต่เพียง อย่างเดียว และให้แต่งตั้งอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดิน เพื่อการพิสูจน์สิทธิที่ดิน ชุมชนชาวเลเป็นการเฉพาะ	กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
๒. การให้ชาวเลสามารถประกอบอาชีพประมง หาทรัพยากรตามเกาะต่างๆ ได้ และ เสนอผ่อนปรนพิเศษในการประกอบอาชีพประมงที่ใช้อุปกรณ์ดั้งเดิมของกลุ่มชาวเล ในการเข้าไปทำมาหากินในพื้นที่อุทยานและเขตอนุรักษ์อื่นๆ และกันพื้นที่จอด ช่อมเรือ เส้นทางเข้า-ออกเรือ เนื่องจากส่วนมากทับซ้อนพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว มีความขัดแย้งกันเป็นระยะ รวมถึงการควบคุมเขตการทำประมงอวนลากและ อวนรุนให้เป็นไปตามข้อตกลงอย่างแท้จริง (รुकล้าเขตประมงชายฝั่ง)	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขเพื่อฟื้นฟูสุขภาพสำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากการ ประกอบอาชีพหาปลา/ดำน้ำทำให้เกิดโรคน้ำหนึบ และการมีปัญหาด้านสุขภาพ	กระทรวงสาธารณสุข
๔. การช่วยแก้ปัญหาสุขภาพ ในกลุ่มชาวเลที่ไม่มีบัตรประชาชน	กระทรวงมหาดไทย
๕. การส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กและสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการจัดตั้งการศึกษาพิเศษ/หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เนื่องจากเด็กชาวเลออกจากโรงเรียนก่อนจบการศึกษาภาคบังคับสูง	กระทรวงศึกษาธิการ
๖. การแก้ปัญหาอคติทางชาติพันธุ์และให้มองชาวเลอย่างมีศักดิ์ศรี ความเป็น มนุษย์	กระทรวงวัฒนธรรม
๗. การส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเล สนับสนุนงบประมาณ จัดกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ส่งเสริมให้มีโรงเรียนสอนภาษาวัฒนธรรมในชุมชน	กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ

^๕ เอกสารภาคผนวก ๔ ใน รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องแวนร่าไวส์ โรงแรมเมโทรโพล จ.ภูเก็ต.

มาตรการฟื้นฟูระยะสั้น ดำเนินการภายใน ๖ – ๑๒ เดือน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ส่งเสริมให้มีการสอนศิลปวัฒนธรรมชาวเลในหลักสูตรสามัญ ส่งเสริมชมรมท้องถิ่น ในโรงเรียน เช่น ชมรมภาษา ชมรมร้องเง้า ส่งเสริมการใช้สื่อที่หลากหลาย สื่อ บุคคล สื่อพื้นบ้าน สื่อสมัยใหม่ ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น	
๘. หลายชุมชนมีกลุ่มองค์กรที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ขอให้ภาครัฐดำเนินการแก้ไขปัญหา ต่างๆ และส่งเสริมชุมชนให้เกิดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๙. การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายชาวเลให้เกิดขึ้นเป็น รูปธรรม และให้มีงบประมาณส่งเสริม “วันนัดพบวัฒนธรรมชาวเล” เพื่อจัด กิจกรรมและการพบปะแลกเปลี่ยน (ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี) โดยขอสนับสนุน งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยชุมชนขอเป็นหลักในการจัดกิจกรรมดังกล่าว	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรการการฟื้นฟูระยะยาว ดำเนินการภายใน ๑ - ๓ ปี	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. พิจารณากำหนดพื้นที่เขตวัฒนธรรมพิเศษ ที่เื้อต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะ สังคมวัฒนธรรมจำเพาะ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม
๒. การจัดตั้งกองทุนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้ชุมชน	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สาระสำคัญของเรื่อง

กระทรวงวัฒนธรรมรายงานว่า

๑. ปัจจุบันมีชุมชนชาวเลใน ๕ จังหวัดทางฝั่งทะเลอันดามัน รวมกันประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน ชาวเล ส่วนใหญ่อยู่อาศัยบริเวณเกาะหรือชายฝั่งทะเล จึงได้รับผลกระทบจากสึนามิมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ที่ตั้งและลักษณะ ของชุมชนบวกกับแรงปะทะของคลื่น ภายหลังเหตุการณ์สึนามิเรื่องราวของชาวเลเป็นที่รับรู้มากขึ้นเพราะการนำเสนอ

ของสื่อมวลชน และองค์กร หน่วยงาน มูลนิธิต่าง ๆ เข้าไปช่วยเหลือและทำงานกับกลุ่มนี้ สาธารณชนให้ความสนใจในวิถีวัฒนธรรมชาวเลมากขึ้นทำให้ชาวเลมีภาพลักษณ์ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันปัญหาที่สะสมมานาน ได้แก่ ปัญหาเรื่องที่ดินและการทำมาหากินกลับมีความรุนแรงและเข้มข้นขึ้นทั้งที่เป็นผู้อยู่อาศัยและทำมาหากินในบริเวณเกาะและชายฝั่งอันดามันมานาน แต่ชาวเลส่วนใหญ่กลับพบว่า ผืนดินที่เคยอยู่อาศัยและทำมาหากิน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกจับจองครอบครองหรือประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองทำให้การทำมาหากินยากลำบากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายและไม่ได้รับบริการพื้นฐาน เช่น สิทธิในการรักษาพยาบาล สิทธิในการเดินทางออกนอกพื้นที่ ฯลฯ และปัญหาการขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านจิตใจและสังคมตามมา

๒. กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการขับเคลื่อนการฟื้นฟูวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวเลให้ยั่งยืนด้วยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนและรากฐานทางวัฒนธรรมชาวเลมีความเข้มแข็งทั้งในการดำรงชีวิตและการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธาน ผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง และสตูลเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ

๓. คณะกรรมการอำนวยการฯ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาปัญหาอันเป็นวิกฤตสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินวิถีชีวิตชาวเลที่มีภูมิสำเนาในบริเวณจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง และสตูล ที่ประกอบด้วย ๕ ปัญหาหลัก ดังนี้

๓.๑ ปัญหาเรื่องที่ทำกินและที่อยู่อาศัย

๓.๒ ปัญหาเรื่องให้การศึกษากับชาวเลรวมทั้งการจัดทำหลักสูตรการศึกษาท้องถิ่น

๓.๓ ปัญหาเรื่องฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมดั้งเดิมรวมทั้งการพัฒนาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ได้ด้วย

ตนเอง

๓.๔ ปัญหาเรื่องส่งเสริมสุขภาพและบริการสาธารณสุข

๓.๕ ปัญหาเรื่องจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน

คณะกรรมการอำนวยการฯ จึงได้มีมติให้มีการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับจังหวัด โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลระดับจังหวัด ๕ จังหวัด คือ จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง และสตูล ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนชาวบ้านเป็นกรรมการและวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลที่กำลังเสื่อมถอยลงอย่างรวดเร็วทั้ง ๕ จังหวัด

๔. คณะอนุกรรมการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลทั้ง ๕ จังหวัด ได้ดำเนินการช่วยเหลือชาวเลและได้เสนอมาตรการต่าง ๆ มายังกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งคณะกรรมการการอำนวยการฯ ได้รวบรวมข้อเสนอแนะและมาตรการต่าง ๆ ตามที่ คณะอนุกรรมการดังกล่าวเสนอ และกำหนดมาตรการในการฟื้นฟูและช่วยเหลือชาวเล ประกอบด้วย มาตรการฟื้นฟูประเพณีและมาตรการฟื้นฟูประเพณียาว ดังนี้

๔.๑ มาตรการการฟื้นฟูประเพณีสั้น ดำเนินการภายในระยะเวลา ๖ – ๑๒ เดือน

๔.๒ มาตรการการฟื้นฟูประเพณียาว ดำเนินการภายในระยะเวลา ๑ – ๓ ปี

๕. รายชื่อคณะกรรมการและอนุกรรมการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีฯ

รายชื่อคณะกรรมการและอนุกรรมการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี มีดังต่อไปนี้

- ๑) คำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล
- ๒) คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อแก้ไขปัญหามันคงด้านที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินของชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล
- ๓) คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ที่ ๒/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสำรวจข้อมูลชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล
- ๔) คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ที่ ๓/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินบริเวณชุมชนชาวเลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
- ๕) คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ที่ ๔/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพประมงของชุมชนชาวเล

คำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๑๑๖ /๒๕๕๗
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

ตามที่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลได้ร้องเรียนขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแล ติดตาม และเร่งรัดการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล นั้น

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้แนวทางในการปฏิบัติโดยเร็ว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง	ประธานกรรมการ
๑.๒	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ปรกติ	รองประธานกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	กรรมการ
๑.๔	ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๕	ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑.๖	ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกรมการปกครอง	กรรมการ
๑.๘	ผู้แทนกรมที่ดิน	กรรมการ
๑.๙	ผู้แทนกรมธนารักษ์	กรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนกรมประมง	กรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กรรมการ
๑.๑๒	ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรรมการ
๑.๑๓	ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
๑.๑๔	ผู้แทนกรมป่าไม้	กรรมการ
๑.๑๕	ผู้แทนกรมเจ้าท่า	กรรมการ
๑.๑๖	ผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑.๑๗	ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑.๑๘	ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง	กรรมการ
๑.๑๙	ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล	กรรมการ
๑.๒๐	ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา	กรรมการ
๑.๒๑	ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่	กรรมการ
๑.๒๒	ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต	กรรมการ
๑.๒๓	ผู้แทนสำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กรมที่ดิน	กรรมการ

/๑.๒๔ พันตำรวจโท...

๑.๒๔	พันตำรวจโท ประวุธ วงศ์สีนิล	กรรมการ
๑.๒๕	นางนฤมล อรุโณทัย	กรรมการ
๑.๒๖	นายณฤพล บุญชื่น	กรรมการ
๑.๒๗	นางปรีดา คงแป้น	กรรมการ
๑.๒๘	นายไมตรี จงไกรจักร์	กรรมการ
๑.๒๙	นายจำนงค์ จิตรนิรัตน์	กรรมการ
๑.๓๐	ผู้แทนชุมชนชาวเลในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง จังหวัดละ ๑ คน	กรรมการ
๑.๓๑	ผู้ประสานงานศูนย์กฎหมายและสิทธิชุมชนพื้นที่อันดามัน	กรรมการ
๑.๓๒	ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ และเลขานุการ
๑.๓๓	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน ๒ คน	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๔	เจ้าหน้าที่กระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๕	เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องที่ดินที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนชาวเล ในพื้นที่ ๕ จังหวัด และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

๒.๒ อำนวยการ และติดตามผลการดำเนินการของส่วนราชการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

๒.๔ เชิญผู้แทนส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐและบุคคล เข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ข้อมูล รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหา

๒.๕ ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมทั้งคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้อยู่ภายใต้คณะกรรมการชุดนี้ ที่มีได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐให้ได้รับค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

ที่ ๑ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย
และที่ดินทำกินของชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล นั้น

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของชุมชนชาวเล เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้แนวทางในการปฏิบัติโดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๓ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินของชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	พันตำรวจโท ประวุธ วงศ์สินิล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้แทนจังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกองทัพเรือ ภาคที่ ๓	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนตำรวจภูธรจังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อนุกรรมการ
๑.๑๐	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนมูลนิธิชุมชนไท	อนุกรรมการ

/๑.๑๒ นางแสงไสม...

๑.๑๒	นางแสงโสม หาญทะเล
ผู้แทนชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	นางสายใจ หาญทะเล
ผู้แทนชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ	อนุกรรมการ
๑.๑๔	นายเรวัตติ์ แสงโชติ
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
๑.๑๕	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน ๒ คน	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

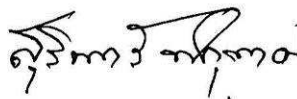
๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมข้อมูล และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินของชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล
 - ๒.๒ จัดทำรายละเอียดของโครงการสำรวจแนวเขตที่ดินของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา กับที่ดินเอกชน
 - ๒.๓ ขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสาร ชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา
 - ๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม
 - ๒.๕ รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล
 - ๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย
- ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้อยู่ภายใต้คณะอนุกรรมการชุดนี้ ที่มีได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(สุรินทร์ พิกุลทอง)

ประธานกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน

และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

ที่ ๒ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจข้อมูลชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล นั้น

เพื่อให้การดำเนินการสำรวจข้อมูลชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้แนวทางในการปฏิบัติโดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๓ ของคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจข้อมูลชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	นายวรเสฏฐ์ ชูแก้ว ผู้จัดการสำนักงานปฏิบัติการภาคใต้ตอนล่าง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	รองประธาน อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนสถานีตำรวจภูธรเมืองสตูล	อนุกรรมการ
๑.๕	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้ใหญ่บ้านเกาะหลีเป๊ะ หมู่ ๗ ตำบลเกาะสาหร่าย	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนมูลนิธิชุมชนไท	อนุกรรมการ
๑.๙	นางแสงโสม หาญทะเล	อนุกรรมการ
๑.๑๐	นางสายใจ หาญทะเล	อนุกรรมการ
๑.๑๑	นางสลวย หาญทะเล	อนุกรรมการ
๑.๑๒	นางสาวฉัตรพร พระอ๊ะ	อนุกรรมการ
๑.๑๓	นางเรณู ทะเลมอญ	อนุกรรมการ

/๑.๑๔ นายไมตรี...

๑.๑๔	นายไมตรี จงไกรจักร์	อนุกรรมการ
๑.๑๕	นายจ่านงค์ จิตรนิรัตน์	อนุกรรมการ
๑.๑๖	ปลัดอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่นายอำเภอเมืองสตูลมอบหมาย	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๑.๑๗	ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๘	เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน ๑ คน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ สำรวจข้อมูลชุมชนชาวเล และแนวเขตที่ดินของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา กับที่ดินเอกชน ตามกรอบนโยบายและแนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด ซึ่งอยู่ในภายใต้ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดส่งเอกสาร ชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา

๒.๓ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม

๒.๔ รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

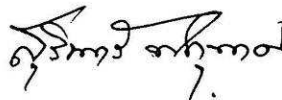
๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง ให้อยู่ภายใต้คณะอนุกรรมการชุดนี้ ที่มีได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระเบียบ ของทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(สุรินทร์ พิกุลทอง)

ประธานกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน

และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

ที่ ๓ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
บริเวณชุมชนชาวเลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล นั้น

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินบริเวณชุมชนชาวเลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้แนวทางในการปฏิบัติโดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๓ ของคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหามันคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินบริเวณชุมชนชาวเลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	ผู้อำนวยการกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกหนังสือสำคัญ
กรมที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๖	นายเรวัตติ แสงโชติ
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนมูลนิธิชุมชนไท	อนุกรรมการ
๑.๘	นายสุทธิพงษ์ ลายทิพย์
ผู้ประสานงานศูนย์กฎหมายและสิทธิชุมชนพื้นที่อันดามัน	อนุกรรมการ
๑.๙	นายพิษณุ ถาวรล้ำเลิศ	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนชุมชนชาวเลราไวย์	อนุกรรมการ

/๑.๑๑ นางปรีดา...

๑.๑๑	นางปรีดา คงแป้น	อนุกรรมการ
๑.๑๒	นายณฤพล บุญชื่น	อนุกรรมการ
๑.๑๓	นางกรรณิกา จันทราสุทธิ นักวิชาการที่ดินชำนาญการพิเศษ สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กรมที่ดิน	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๑.๑๔	เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กรมที่ดิน จำนวน ๒ คน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินบริเวณชุมชนชาวเลราไว้อยู่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามกรอบนโยบายและแนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนดซึ่งอยู่ในภายใต้ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ เร่งรัด ติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานราชการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ ขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสาร ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา

๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม

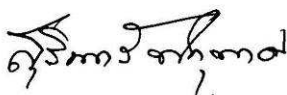
๒.๕ รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัยพื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้อยู่ภายใต้คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ ที่มีได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐให้ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ จากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(สุรินทร์ พิกุลทอง)

ประธานกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน

และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

ที่ ๔ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพประมงของชุมชนชาวเล

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล นั้น

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพประมงของชุมชนชาวเล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้แนวทางในการปฏิบัติโดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒.๓ ของคำสั่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพประมงของชุมชนชาวเล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายสนิท อองคารา ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ (นครศรีธรรมราช)	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนสำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนสำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑.๘	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หรือหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพื้นที่	อนุกรรมการ
๑.๙	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่เกี่ยวข้อง	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่	อนุกรรมการ
๑.๑๑	นายไมตรี จงไกรจักร์	อนุกรรมการ
๑.๑๒	นายจำนงค์ จิตรนิรัตน์	อนุกรรมการ
๑.๑๓	นายโชคดี สมพรหม	อนุกรรมการ
๑.๑๔	นายศักดิ์ดา พรหมรังสี	อนุกรรมการ
๑.๑๕	ผู้แทนชาวเล ๕ จังหวัด	อนุกรรมการ

/๑.๑๖ ผู้แทน...

- ๑.๑๖ ผู้แทนสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ (นครศรีธรรมราช) อนุกรรมการ
และเลขานุการ
- ๑.๑๗ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชน อนุกรรมการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน ๒ คน และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ศึกษา และเสนอแนะแนวทางในการประกอบอาชีพประมง ตามวิถีชีวิตของชาวเล
ในพื้นที่ ๕ จังหวัด

๒.๒ ขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
จัดส่งเอกสาร ชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา

๒.๓ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม

๒.๔ รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

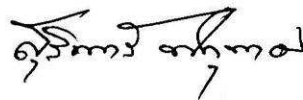
๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง
ให้อยู่ภายใต้คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ ที่มีได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก
และค่าพาหนะเดินทาง ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระเบียบ
ของทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ จากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(สุรินทร์ พิกุลทอง)

ประธานกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน
และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล

๖ ผลการดำเนินงานตามมติ ครม.

ประเด็นที่มีการดำเนินงานตามมติ ครม. - ผลของการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพประมงของชุมชนชาวเล

๑. ประเด็นที่ได้ข้อยุติแล้ว

๑.๑ การกำหนดชนิด และประเภทของเครื่องมือประมงที่อยู่ในเครือข่ายเครื่องมือประมงพื้นบ้านหรือประมงดั้งเดิมตามวิถีชีวิตของชาวเล

๑) เครื่องมือในการหาสัตว์น้ำ

๑.๑ ลอบ

๑.๒ โซ

๑.๓ เหล็กยิงปลา

๑.๔ ตีนกบ

๑.๕ ปุ่มลม

๑.๖ หน้ากาก

๑.๗ เบ็ดตกปลา

๑.๘ อวนลอย

๑.๙ เหล็กเจาะหอย

๑.๑๐ เหล็กแทงหมึกสาย หรือโวยวาย

๑.๑๑ แร้วปู

๑.๑๒ แห

๑.๑๓ ฉมวก (เป็นเครื่องมือประมงของชาวเลในพื้นที่หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา)

๑.๑๔ เบ็ดตกหมึก

๑.๑๕ เฌอ (เป็นภาชนะจักสานประเภทตะกร้า ซึ่งทำมาจากไม้ไผ่หรือหวาย)

๑.๑๖ ชะนาง

๒) อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพอื่น

๒.๑ อุปกรณ์ร่อนแร่ ได้แก่ เลียงและลาง

๒.๒ อุปกรณ์หาเพรียง อาทิเช่น ขวาน เป็นต้น

๑.๒ การกำหนดชนิดและปริมาณของสัตว์น้ำที่สามารถจับได้ กำหนดให้ชาวเลจับสัตว์น้ำได้ครบครวละ ๖๐ กิโลกรัม ต่อเที่ยว ๆ ละ ๑๐-๑๒ วัน และปริมาณสัตว์น้ำที่สามารถจับได้ดังกล่าวให้หมายความรวมถึงสัตว์น้ำทุก

ประเภท ยกเว้นปลาสวยงามและสัตว์น้ำที่มีการสงวนหวงห้ามทุกชนิดและประเภทที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ

๑.๓ การกำหนดฤดูกาล หรือช่วงระยะเวลาของการผ่อนปรนในการทำประมง กำหนดช่วงระยะเวลาผ่อนปรนในการทำประมงดังนี้

๑) พื้นที่จังหวัดกระบี่ พังงา และภูเก็ตขอผ่อนปรนในการทำประมงช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน ของทุกปี ยกเว้นชาวมอแกนในพื้นที่เกาะพระทอง และหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา รวมทั้งชาวเลที่ประกอบอาชีพหาหอยลิ้นในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ขอผ่อนปรนในการทำประมงตลอดทั้งปี

๒) พื้นที่จังหวัดสตูล ขอผ่อนปรนในการทำประมงตลอดทั้งปี

๓) พื้นที่จังหวัดระนอง ขอผ่อนปรนในการทำประมงตลอดทั้งปี

๒. ประเด็นที่เห็นควรพิจารณาในรายละเอียด

๒.๑ การกำหนดพื้นที่ที่จะผ่อนปรนในการทำประมง และเครื่องมือประมงที่สามารถใช้ได้ในแต่ละพื้นที่

ในการประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชนชาวเลในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้รับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนชาวเล แล้วมีข้อเสนอดังนี้

๑) ตัวแทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้เสนอว่า การกำหนดพื้นที่ที่จะผ่อนปรนในการประกอบอาชีพประมงของชาวเล จะต้องเป็นพื้นที่ที่เป็นการทำประมงอยู่เดิมและไม่เป็นพื้นที่ใหม่ซึ่งยังไม่เคยมีการทำประมงแต่อย่างใด และพื้นที่ดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ในแนวปะการังหรือกลุ่มหิน รวมทั้งเสนอให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ที่จะผ่อนปรนของแต่ละชุมชนชาวเลต่อไปด้วย

๒) ตัวแทนชาวเลได้เสนอพื้นที่ที่จะผ่อนปรนในการทำประมงของชาวเลดังนี้

๒.๑) พื้นที่ในเขตอนุรักษ์และอุทยานแห่งชาติ ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ ขอผ่อนปรนให้มีการทำประมงได้ตลอดทั้งปี

๒.๒) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะสามารถใช้ปั้งลมได้ โดยมีข้อกำหนดให้กำหนดให้สามารถใช้ปั้งลมได้ เริ่มต้นที่ระดับน้ำความลึก ๑๐ เมตรขึ้นไป

๒.๓) ขอให้อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งทำข้อมูลและแผนที่ของพื้นที่เขตอนุรักษ์และเขตอุทยานแห่งชาติต่อไป

๓) การกำหนดพื้นที่ที่จะผ่อนปรนในการใช้เครื่องมือประมงของชาวเล เห็นควรให้มีการกำหนดระดับของพื้นที่ที่จะผ่อนปรนเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๓.๑) ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่ที่ห้ามมิให้เข้าไปประกอบอาชีพประมงโดยเด็ดขาด

๓.๒) ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือประมงได้บางชนิดหรือบางประเภท

๓.๓) ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือประมงได้ทุกชนิดหรือทุกประเภท

ดังนั้นจึงเห็นควรพิจารณาลงรายละเอียดของพื้นที่ในแต่ละเขตอุทยานแห่งชาติและระดับพื้นที่ รวมทั้งเครื่องมือประมงที่สามารถผ่อนปรนให้ชาวประมงประกอบอาชีพประมงได้

๒.๒ การกำหนดบุคคลที่ต้องขออนุญาต ฝ่าฝืนเลขานุการฯ รับจะประสานงานกับวัฒนธรรมจังหวัดที่ชุมชนชาวเลอาศัย ทั้ง ๕ จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลของชาวเล เพื่อจัดทำบัตรประจำตัวชาวเลซึ่งประกอบอาชีพประมง และขอความร่วมมือชาวเลแต่ละชุมชนในการจัดเตรียมและให้ข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งขอความร่วมมือชาวเลจัดทำข้อมูลของชาวเลซึ่งประกอบอาชีพประมงไว้ในคราวเดียวกันด้วย เพื่อจะได้เสนอกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณา ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้มีหนังสือแจ้งทั้ง ๕ จังหวัดและตัวแทนชาวเล เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

ทั้งนี้ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว เห็นควรขอความร่วมมือกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวชาวเล ซึ่งประกอบอาชีพประมงต่อไป

๒.๓ การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่และชาวเล

เพื่อให้การกำกับดูแล และการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งชาวเลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพประมงของชาวเล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่และชาวเล เช่น ขอความร่วมมือชาวเลให้ต้องมีบัตรประจำตัวในการทำประมง มีการแจ้งการเข้า-ออกในเขตพื้นที่ทำประมงให้เจ้าหน้าที่ทราบ และมีศูนย์ประสานงานระหว่างชาวเลและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เป็นต้น จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา

แนวคิดเรื่องการจัดตั้งเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ^๖

ชุมชนท้องถิ่นในประเทศไทยจำนวนไม่น้อยมีเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่น่าจะเป็นความภาคภูมิใจของท้องถิ่นเองและของประเทศชาติโดยรวม แต่ทว่านโยบายพัฒนาประเทศมักจะไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องทางสังคมวัฒนธรรมและจิตวิญญาณเท่าใดนัก การมุ่งเน้นที่ความเจริญทางเศรษฐกิจและความเติบโตของอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการกลายสภาพเป็นเมือง ทำให้ชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้ค่อย ๆ สูญเสียเอกลักษณ์ รวมทั้งทำให้ความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานอยู่บนระบบเครือญาติและความเอื้อเฟื้อต่อกันเสื่อมคลายลง

ชุมชนชาวเลมีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และควรเป็นความภาคภูมิใจของชุมชน มีวัฒนธรรมดนตรีและการร่ายรำ มีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับท้องทะเลและทรัพยากรชายฝั่ง แม้ว่าจะมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น แต่ชาวเลก็ไม่ได้รับการเชิดชูในฐานะชนพื้นเมืองที่ควรจะมีสิทธิด้านที่อยู่อาศัยและสิทธิทางวัฒนธรรม ชาวเลขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นที่ที่อยู่อาศัยและทำมาหากินมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ภัยคุกคามต่อวัฒนธรรมชุมชนคือการรุกรานของธุรกิจพัฒนาที่ดิน ธุรกิจท่องเที่ยว

ก่อนที่จะมีการวางแผนและดำเนินงานเกี่ยวกับความมั่นคงของชุมชนเช่นชาวเลนั้น ควรทำความเข้าใจถึงวัฒนธรรมและเข้าใจความหมายของ “ความมั่นคง” ในบริบทของสังคมชาวเลเสียก่อน การที่ชาวเลหลาย ๆ กลุ่มเผชิญกับปัญหาเรื่องการขาดความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยเพราะการไร้ “กรรมสิทธิ์” ที่ดินนั้น ทำให้เกิดแนวคิดในการช่วยเหลือโดยการจัดหาที่ดินที่ไม่ได้อยู่ริมทะเลเพื่อให้ชาวเลโยกย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ที่มี “กรรมสิทธิ์” ครอบครองได้

อย่างไรก็ดี แนวทางแก้ปัญหาดังตั้งอยู่บนพื้นฐานของความหวังดีนี้ขาดความเข้าใจวิถีชีวิตของ “คนทะเล” ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมที่สุดสำหรับชาวเลคือบนที่ดินริมทะเล ที่สามารถจะจอดเรือดูแลเรือได้ มีบริเวณชายหาดที่จะสร้าง เก็บรักษา และซ่อมแซมอุปกรณ์ประมงได้ มีหาดทรายชายทะเลเป็น “ที่สาธารณะของหมู่บ้าน” เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและที่สังสรรค์ของชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นในช่วงเวลากลางวัน เย็น และค่ำคืน และที่สำคัญคือ

^๖ นฤมล อรุโณทัย, พลาเดช ณ ป้อมเพชร และจิระวรรณ บรรเทาทุกข์. ๒๕๕๖. แนวคิดเรื่องการจัดตั้งเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ ใน แนวทางแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของมนุษย์และชุมชน...พื้นที่นาร่องของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เอกสารหมายเลข ๒ : โครงการด้อยดิ่ง. กรุงเทพฯ : โครงการนาร่องอันดามัน และหน่วยวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มูลนิธิเพื่อนชนเผ่า.

เป็นที่ ๆ เด็กในชุมชนออกมาว่ายน้ำซึ่งก็คือการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่งที่จะสืบทอดวิถีชีวิตแบบคนทะเล วิธีที่ผูกพันกับทะเลยังสะท้อนออกมาในอีกหลายรูปแบบ เช่น การมีศาลเคารพบูชาอยู่ริมทะเลหรือใกล้กับทะเล การประกอบพิธีกรรมลอยเรือเพื่อปิดเป่าเคราะห์และโรคภัยออกจากหมู่บ้าน ซึ่งพิธีต้องจัดขึ้นบริเวณชายหาดและมีทะเลเป็นองค์ประกอบสำคัญ

เขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชนที่จะปกป้องรักษาผู้คน สังคม และวัฒนธรรมของตนจากผลกระทบด้านลบของการพัฒนา ทำให้ชุมชนสามารถจะเลือกเพ้นแนวทางการพัฒนาที่จะทำให้สังคมวัฒนธรรมพิเศษเหล่านี้สามารถจะดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี^๗

การกำหนดเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษในพื้นที่ที่ชาวเลอยู่อาศัยในปัจจุบันจะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทำให้คนในพื้นที่เข้ามาร่วมวางแผนบูรณาการเกี่ยวกับชุมชนเอง ซึ่งการกำหนดเป็นพื้นที่พิเศษเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนแล้ว ยังเป็นแนวทางให้เกิดการวางแผนที่ต่อเนื่องในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการจัดการด้านวัฒนธรรม และทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่ามีกระบวนการและการปฏิบัติที่ส่งเสริมสิทธิของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เขตวัฒนธรรมพิเศษครอบคลุมไปถึง ^๘

๑. **พื้นที่อยู่อาศัย**- พื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน ลานพิธี บ่อน้ำ ฯลฯ พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยหรือพื้นที่ตั้งของชุมชนมีความหมายมากกว่า “บ้าน” และ “ครอบครัว” แต่ครอบคลุมไปถึงความเป็น “ชุมชน” ซึ่งมีภาษาชนบประเพณี คุณค่าและกติการ่วมกัน หากเป็นพื้นที่ที่มีการโต้แย้งเรื่องสิทธิ ควรจะมีการตรวจสอบพิสูจน์ และคุ้มครองสิทธิโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนพื้นเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่คุ้นเคยกับเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ระบบกรรมสิทธิ
๒. **พื้นที่ทำกิน**-พื้นที่ชายฝั่งทะเล ป่าโกงกาง ป่าไม้ ป่าชายหาด สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ผ่านภูมิปัญญาและทักษะทางทะเล การเดินเรือ ความรู้เรื่องระบบนิเวศย่อย ๆ แหล่งความมั่นคงทางอาหารตามธรรมชาติ – เชื่อมโยงกับสุขภาพ สุขภาวะ และความภาคภูมิใจในความเป็น “ชาวเล” รวมถึงจารีตของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ กติกาข้อตกลงร่วมในระดับชุมชนและระหว่างชุมชน

^๗ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๘. การจัดทำแผนพื้นที่สิ่งแวดล้อมชุมชนและการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานชุมชนในพื้นที่พิบัติภัยสึนามิ. รายงานเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

^๘ เอกสารสรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับ กรณีปัญหาการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล วันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องพระพิทักษ์แกรนด์บอลรูม โรงแรมเมโทรโพล อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

๓. **พื้นที่ทางจิตวิญญาณ**-พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่ประกอบพิธีกรรม สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ และเป็นรากฐานของกติกาเพื่อความเคารพในธรรมชาติ (พื้นที่ ทรัพยากร ปรากฏการณ์ ฯลฯ และเคารพในสิทธิของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษจะส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองพื้นที่สำคัญทางจิตวิญญาณ พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์และพื้นที่ทำพิธีกรรมของชาวเล

นอกจากการกำหนดและคุ้มครองสิทธิในพื้นที่ทั้งสามประเภทแล้ว เขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษจะรวมถึงการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา การเรียนรู้ เช่น การมีหลักสูตรท้องถิ่น ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ฯลฯ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีบริบทแตกต่างกัน หลักการเลือกพื้นที่นาร่องคือ

๑. พื้นที่นาร่องเป็นบริเวณที่ครอบคลุมพื้นที่อยู่อาศัย (เช่น หมู่บ้าน) พื้นที่ทำกิน (ทั้งบริเวณชายฝั่งทะเล ในทะเล และในพื้นที่ป่า) และพื้นที่ทางจิตวิญญาณ (เช่น สุสาน พื้นที่บริเวณศาลเคารพ พื้นที่ประกอบพิธีกรรมหรืองานประเพณี ฯลฯ)

๒. พื้นที่นาร่องมีชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ชุมชนมีความพร้อม และมีผู้นำในการประสานความร่วมมือได้ หรืออาจเป็นชุมชนที่กำลังเผชิญความเสี่ยง

๓. พื้นที่นาร่องมีหน่วยงานรัฐและหน่วยงาน/องค์กรระดับท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการทำงานกับชุมชนชาวเล

การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมเขตวัฒนธรรมพิเศษควรต้องมีการจัดกระบวนการชาวบ้านเพื่อสร้างพลังทางปัญญาและความเข้มแข็งให้ชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดรูปแบบของเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ กำหนดแผนและโครงการย่อยในการพัฒนาพื้นที่ มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้แทนชุมชน องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และเพื่อให้เกิดแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกัน โดยอาจจะมีการจัดการแบบ “สภาชุมชน” และ “คณะกรรมการร่วม” หลังจากนั้นจึงมีการกำหนดพื้นที่ รวมทั้งการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำมาหากิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชาวเลในเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษ และมีมาตรการรับรองด้านการจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วม จัดทำนโยบายพัฒนากฎระเบียบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เอื้อต่อวิถีชีวิตเฉพาะกลุ่ม การกำหนดให้ชุมชนใช้กติกาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานในการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่

หากมีประเด็นเรื่องกรรมสิทธิ์ระหว่างการทำเนิการ ให้มีการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการชะลอการฟ้องร้อง ไล่รื้อ หรือจับกุม รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนชุมชน นักวิชาการด้านสังคม/วัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อม และผู้แทนจากองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดตามผลและสรุปบทเรียนเพื่อการปรับปรุง/ขยายผล ส่วนข้อควรระวัง มีอาทิ หลีกเลี่ยงการอพยพโยกย้ายชุมชนออกจากพื้นที่เกาะและชายฝั่งและ

การรวมหลาย ๆ ชุมชนเข้าด้วยกัน ต้องส่งเสริมให้ชุมชนอยู่อาศัยในที่เดิม หรือต้องมีการปรึกษาหารือชุมชนเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะจัดตั้งเขตวัฒนธรรมพิเศษ รวมถึงไม่ควรดำเนินการในลักษณะสูตรตายตัว ควรต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องสภาพวิถีวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนและเนื่องจากการกำหนดเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ ควรจะเปิดให้มีการอภิปรายแนวคิดและการจัดการเขตสังคม-วัฒนธรรมพิเศษ เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่รอบด้าน ป้องกันไม่ให้มีการครอบงำด้านความคิดจากหน่วยงานหรือองค์กรใด

ปัจจุบันได้มีการเสนอพื้นที่นำร่องเขตวัฒนธรรมพิเศษเป็น ๙ ชุมชน^๙ ดังนี้

๑. ชุมชนมอแกนเกาะเหลา จังหวัดระนอง
๒. ชุมชนมอแกนหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา
๓. ชุมชนมอแกนบ้านทับตะวัน จังหวัดพังงา
๔. ชุมชนบ้านลำแก่น ท่าายเหมือง จังหวัดพังงา
๕. ชุมชนบ้านเหนือ(หินลูกเดียว) จังหวัดภูเก็ต
๖. ชุมชนอูรักลาไวย์บ้านสะปำ จังหวัดภูเก็ต
๗. ชุมชนอูรักลาไวย์และมอแกนหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต
๘. ชุมชนมอแกนอูรักลาไวย์โต๊ะบาหลิว เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
๙. ชุมชนอูรักลาไวย์บ้านสังกาอู เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

กรณีหมู่เกาะสุรินทร์ ในจังหวัดพังงา ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติฯ ได้กันพื้นที่เฉพาะให้กับชุมชนแล้ว แต่ว่าเรื่องการอพยพโยกย้ายและการสร้างบ้านแบบดั้งเดิม หรือการกำหนดกฎกติการ่วมกันจะต้องมีการปรึกษาหารือกันต่อไป

^๙ การประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับกรณีปัญหาการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล จัดโดย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องพระพิทักษ์ แกรนด์บอลรูม โรงแรมเมโทรโพล อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

โดยเฉพาะการนำไม้มาสร้างเรือแบบดั้งเดิม เพราะหากไม่มีการรื้อฟื้นภูมิปัญญาในการสร้างเรือมอแกน ในที่สุดก็คงสูญหายไป ส่วนการทำงานในอนาคตของหมู่เกาะสุรินทร์ ทุกวันนี้มีกรรมการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ที่มีนายอำเภอเป็นประธาน จัดประชุมปีละ ๒ ครั้ง นอกจากนี้ก็มีตัวอย่างที่ดี ๆ จากชุมชนอื่น ๆ เช่น กรณีชุมชนอุรักลาไวย์บ้านสะป่า ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งกรมเจ้าท่าอนุญาตให้อาศัยอยู่ต่อได้ มีการเปิดพื้นที่พิธีกรรมลอยเรือที่ลานหน้าหมู่บ้าน ชุมชนอุรักลาไวย์บ้านสังกาอู มีความพยายามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีนักวิชาการและนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดลเข้าไปทำงานร่วมกับเยาวชนในชุมชน ฯลฯ

๘. สรุปการจัดงานวันรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งก่อน ๆ

๘.๑ งานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๑^{๑๐} จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๖ - ๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ บริเวณหน้าศาลากลาง อำเภอดำปำ จังหวัดพังงา วัดสุประสงค์ เพื่อเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและหนุนการเชื่อมโยงเครือข่ายชาวเลอันดามัน สนับสนุนการฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมและรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นการเผยแพร่วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวเลต่อสังคมและสาธารณะให้เข้าใจมากขึ้น ประกอบด้วยการแสดงวัฒนธรรม เช่น ร้องเงาะ เพลงบอก กาหยง มโนราห์ กิจกรรมภูมิปัญญา สาธิตการทำเครื่องมือประมงแบบโบราณ กิจกรรมสันตนา การ นิทรรศการเรื่องราวความเป็นมาและปัญหาชาติพันธุ์ชาวเล การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กีฬาเชื่อมสัมพันธ์ และเวทีเสวนาวิชาการเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในประเทศไทย

งานในวันแรก ได้รับเกียรติจากนายอำเภอดำปำ เป็นตัวแทนกล่าวเปิดงาน นายสมพร หนูขุน เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธานในพิธี ถือเป็นการจัดงานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งแรก ที่ทำให้พี่น้องชาวเลทั้ง ๓ กลุ่ม ได้แก่ มอแกน มอแกลน และอูรักลาไวกัย ซึ่งมีถิ่นที่อยู่อาศัยห่างไกลได้มาพบเจอกันอย่างพร้อมเพรียง

^{๑๐} ภาพงานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๑ จากเว็บไซต์ <http://www.issuu.com/blackhamnuanchan/docs/reunificationfishermen1st/1>

นอกจากนั้น มีการจัดเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนความเห็นในหัวข้อ “เขตวัฒนธรรมพิเศษชนเผ่า สู่การปฏิรูปประเทศไทย” ผู้เข้าร่วมเสวนา อาทิ นายสมชาย เสียงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นายสมพร หนูบุญ เลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม กรรมการสมัชชาปฏิรูปประเทศไทย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผู้อำนวยการสำนักกิจการชาติพันธุ์ นายอำเภอตะกั่วป่า ผู้แทนชาวเล ผู้แทนเผ่าปกาเกอญอ ฯลฯ ซึ่ง มติ ครม. การฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลที่ออกมาเป็นแนวนโยบายที่ช่วยเอื้อต่อการแก้ปัญหาหลายอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความเห็นในปัญหาต่าง ๆ และเสนอแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ก็ยังมีข้อกังวลว่าการทำงานอาจไม่คืบหน้า จึงเสนอให้ติดตามการทำงานแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาชาวเลที่มีหนี้คลั่งคลายลง ท้ายสุดของงานพี่น้องชาวเลได้ร่วมกล่าวคำประกาศเจตนารมณ์หน้าที่ว่าการอำเภอตะกั่วป่า ก่อนแยกย้ายกันเดินทางกลับ

๘.๒ งานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่ชุมชนบ้านราไวย์ จ.ภูเก็ต วันที่ ๒๔ - ๒๕ กันยายน ๒๕๕๔ เพื่อเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายชาวเล เผยแพร่วิถีชีวิตวัฒนธรรมและปัญหาต่อสาธารณะ รวมทั้งติดตามและผลักดันการแก้ปัญหาในระดับนโยบาย

ภายในงานมีการจัดป้ายนิทรรศการเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล วิถีวัฒนธรรม เวทีกลางภายใต้ชื่องาน **รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล** ชาวเลผู้บุกเบิกแห่งอันดามัน สะท้อนให้เห็นถึง ประเด็นร้อนเกี่ยวกับเรื่องปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยที่รบกวนการดำเนินการแก้ไขของผู้บุกเบิกและตั้งรกรากมาอย่างยาวนาน แต่กลับถูกรีดรอนสิทธิ กระทั่งเกิดกรณีปัญหาที่ดินโดยเฉพาะพื้นที่ชุมชนราไวย์ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สังคมกลุ่มชาวเลและหน่วยงานที่เข้ามาทำงานกับชุมชน จัดทำสื่อขายเป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อระดมทุนช่วยเหลือชาวบ้านและนำมาสานต่องานพัฒนาอื่น ๆ สื่อยี้ดมีตัวอักษรข้อความโดดเด่นว่า “มีทะเล ไม่มีที่ทำกิน มีแผ่นดิน ไม่มีที่อยู่อาศัย” ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานอุดหนุนจำนวนมาก ภายในงานยังมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของชาวเล

อาทิ การรื้อร่งแรง การแสดงดนตรีพื้นบ้าน การแสดงสาธิตเครื่องมือเครื่องจักสาน อาหารพื้นบ้านจากฝีมือชาวเล บ้านราไวย์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีเวทีเสวนาเปิดประเด็นการแนวทางการแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลทั้ง ๓ กลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ที่ต้องมาร่วมมือเพื่อช่วยขับเคลื่อนงานชาวเล มีผู้ร่วมสนทนา แลกเปลี่ยนความเห็นอย่างหลากหลาย และปิดท้ายงานด้วยการอ่านคำประกาศเจตนารมณ์ชาวเล

๘.๓ งานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๓ จัดขึ้นที่ชุมชนบ้านราไวย์ จ.ภูเก็ต เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มีพี่น้องชาวเลราไวย์เป็นแม่บ้านหลักในการจัดงาน ชาวบ้านช่วยกันเตรียมอาหารเลี้ยงรับรองแขกที่มาร่วมงาน บริเวณลานใต้ต้นมะขามทางเข้างาน มีซุ้มขายของที่ระลึกจากมูลนิธิชุมชนไทเพื่อนำเงินเข้าสมทบกองทุนช่วยเหลือชาวเล มีการจำหน่ายหนังสือ เรื่อง “วิกฤต วิถีชาวเล” ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนและหน่วยงานที่มาเข้าร่วม รวมทั้งชาวเลทั้งจากชุมชนราไวย์และจากชุมชนอื่น ๆ

นอกจากนี้บริเวณงานมีการจัดแสดงภาพและนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณีวิถีชีวิตชาวเลต่าง ๆ เช่น ประเพณีการนอนหาด ประเพณีลอยเรือ ตลอดจนปัญหาภัยคุกคามที่ชาวเลเผชิญอยู่ เช่น กรณีชาวเล ๙ คน ถูกจับกุม เป็นเสมือนนิทรรศการเล็ก ๆ ที่บอกเล่าเรื่องราวและสถานการณ์ของชาวเลในปัจจุบัน

นิทรรศการสะท้อนปัญหาของชาวเลบริเวณชายหาดหน้าหมู่บ้าน

ภายในงานมีการตั้งเวทีสำหรับการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ มีการกางเต็นท์และจัดเก้าอี้ไว้รองรับผู้ที่มาร่วมงานประมาณ ๑๐๐ กว่าคนเรียงรายเป็นแถว ๆ เทศบาลตำบลราไวย์และองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตเข้ามาช่วยเหลือเรื่องเต็นท์ เก้าอี้ น้ำดื่ม ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ มีร้านค้าจากร้านค้าเข้ามาตั้งสินค้าขายของ ทั้งของใช้และของกิน เช่น ร้านขายของเล่น ร้านขายเครื่องประดับผู้หญิง ร้านขายกาแฟโบราณ ร้านขายน้ำผลไม้ปั่น เป็นต้น ซึ่งแต่ละร้านได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานอย่างมาก

ร้านขายน้ำปั่นและร้านขายมุกของแม่ค้าชาวเล

โต๊ะหมอดูก้อนมือให้ผู้มาร่วมงานเพื่อความเป็นสิริมงคล

พิธีเปิดงานเริ่มโดยการเชิญโต๊ะหมอดูมาเช่นไหว้บรรพบุรุษ พิธีนี้ถือเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์อย่างมาก จากนั้นโต๊ะหมอดูได้ทำพิธีสะเดาะเคราะห์และผูกข้อมือให้แก่ผู้เข้าร่วมพิธีการเพื่อความเป็นสิริมงคล ในช่วงนี้ผู้คนเริ่มหลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตติดภารกิจในช่วงเช้า จึงเลื่อนการกล่าวรายงานและการเปิดงาน

รวมถึงผู้แทนชาวเลกล่าววัตถุประสงค์เป็นช่วงบ่าย กิจกรรมต่าง ๆ ได้ส่งเสริมความสัมพันธ์และสร้างความสนุกสนานระหว่างชาวเลกลุ่มต่าง ๆ ทั้งอุรักลาไวย์ มอแกน และมอแกลน

ภายหลังกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเช้าจบลง เป็นเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันของญาติพี่น้องชาวเลที่อยู่ต่างถิ่นแล้วมาพบกัน อาหารกลางวันคือ น้ำพริกกะปิ แก้วผักพื้นถิ่น ต้มปลา ปลาทอด เป็นต้น กิจกรรมในงานที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการ การเล่นเกมกีฬาพื้นบ้าน การแสดงร้องเงี้ยว การแสดงทางวัฒนธรรม ประกาศสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง การฉายวิดีโอทัศน์วิถีชีวิต วิถีชาวเล

ตัวแทนชาวเลจากหมู่บ้านต่าง ๆ ร่วมกิจกรรมหาหอยเสียบบริเวณหน้าหาดราไวย์

การแสดงศิลปวัฒนธรรม “รำรองเงี้ยว”

ในช่วงบ่าย ประธานในพิธี คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวเปิดงานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๓ ขึ้นอย่างเป็นทางการ ในส่วนของหน่วยงานราชการจังหวัดภูเก็ตได้ให้การสนับสนุนน้ำดื่ม และนำ “ขนมจาก” มาแจกให้แก่ผู้มาร่วมงานได้รับประทานกันโดยเจ้าหน้าที่ที่มาแจกน้ำดื่มและขนมแต่งกายในชุดพื้นเมืองภูเก็ตสีฟ้าน้ำทะเล

ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตกล่าวเปิดงาน และพูดคุยทักทายผู้แทนชาวเล

๘.๔ งานรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๔ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่ชุมชนบ้านทุ่งหว้า จ.พังงา สารสำคัญของงานยังคงเป็นการจัดงานเพื่อเปิดโอกาสให้ชาวเลกลุ่มต่าง ๆ ได้พบเจอกันปีละครั้ง พูดคุยแลกเปลี่ยน และสานความเข้มแข็งของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลทั้ง ๓ กลุ่ม ภายในงานมีกิจกรรมหลายอย่าง อาทิ การตั้งเต็นท์จัดนิทรรศการภาพถ่าย เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมาของชุมชนชาวเลในประเทศไทย เวทีการแสดงขนาดใหญ่ โดยแต่ละเต็นท์จะมีป้ายชื่อของแต่ละชุมชนชาวเล/จังหวัด ซึ่งภายในมีการจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่าย เครื่องมือประมง ฯลฯ เอกสารข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย โดยการสนับสนุนของสหภาพยุโรป (EU)

พิธีเปิดงาน มีการเชิญโต๊ะหม่อมชาวมอแกนมาประกอบพิธีเช่นไหว้วิญญาณเจ้าที่ด้วยของเซ่นไหว้ ประกอบด้วย ดอกไม้ ธูปเทียน หมากพลู พิธีนี้ถือเป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล พิธีกรบนเวทีแนะนำการ แสดงทางวัฒนธรรมและกิจกรรมภูมิปัญญาของชาวเลจากชุมชนต่างๆ เช่น ร้องเง้ เพลงบอก กาหยง มโนราห์ ซึ่งมี แสดงสลับหมุนเวียนกันบนเวที จากนั้นในช่วงเวลากลางวัน ชาวเลหลายชุมชนแสดงฝีมือทำอาหารพื้นบ้านและ แจกจ่ายให้แก่ผู้ร่วมงานได้รับประทานร่วมกัน

บรรยากาศบริเวณเวทีการแสดงและเต็นท์ที่พัก ซึ่งภายในมีการจัดแสดงนิทรรศการ ภาพถ่าย ฯลฯ

ช่วงบ่าย รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา มาเป็นประธานเปิดงานรวมชาติพันธุ์ชาวเลครั้งที่ ๔ ณ ชุมชนชาวเล บ้านทุ่งหว้า ต.คึกคัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา เพื่อให้มีการเชื่อมโยงพบปะกันระหว่างพี่น้องชาวเลจากพื้นที่ต่าง ๆ ในการ ร่วมกันฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรม รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการผลักดันให้ปัญหาทั้ง ด้านที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับประกอบพิธีกรรมได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังในระดับนโยบาย ใน ขณะเดียวกัน ชาวเลบางส่วนยังไม่มีบัตรประชาชน ทำให้ขาดสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งภูมิปัญญาประเพณี วัฒนธรรม และภาษาที่กำลังจะสูญหายไป และปัญหาของคนในสังคมที่ไม่เข้าใจวิถีชีวิตของชาวเล

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงาเยี่ยมชมนิทรรศการชุมชน เวทีเสวนา “สานพลัง พลิกฟื้นวิถีวัฒนธรรมชาวเล”

กิจกรรมในช่วงต่อมา เป็นการเปิดเวทีเสวนาในหัวข้อ “**สานพลัง พลิกฟื้นวิถีวัฒนธรรมชาวเล**” โดยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี / กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน / กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / กระทรวงวัฒนธรรม / กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพันธุ์พืช (กรมอุทยาน) / ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) / มูลนิธิชุมชนไท / สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย / ผู้แทนชุมชนชาวเลและชุมชนปกากะญอ ประเด็นหลักในการเสวนาสะท้อนถึงปัญหาการถูกรุกรานที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ร่วมวงเสวนาทั้งชาวเล องค์กรภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่ เจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ สื่อมวลชนได้ร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอันจะนำไปสู่มาตรการการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เวทีเสวนาได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมชาวเลและกลุ่มคนที่เข้าร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ และต่อด้วยการแสดงศิลปวัฒนธรรมแต่ละหมู่บ้าน ช่วงค่ำยังมีการแสดงบนเวทีสลับหมุนเวียนกันไปจนถึงเวลา ๒๒.๐๐ น.

ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของลูกหลานชาวเล และการแสดงของแต่ละชุมชนที่ผลัดกันขึ้นแสดงอย่างต่อเนื่อง

การเปิดเวทีเสวนาในระดับชุมชน เพื่อพูดคุย รับฟังและแลกเปลี่ยนปัญหา เพื่อร่วมกันหาทางออก

กิจกรรมวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นการเปิดวงเสวนาในระดับชุมชน เพื่อพูดคุย รับฟังและแลกเปลี่ยนปัญหา เพื่อร่วมกันหาทางออก โดยมีผู้แทนและชาวเลจากทุกชุมชนเข้าร่วมวงพูดคุย ประเด็นหลักในการเสวนายังคงเกี่ยวเนื่องกับการสะท้อนถึงปัญหาการถูกรุกรานที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ตลอดจนปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้เข้าร่วมทั้งหลายได้ร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่มาตรการในการแก้ปัญหา

ต่อไป นอกจากนี้ยังมีชาวกะเหรี่ยงจากภาคเหนือและเพชรบุรีที่เข้ามาช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มชาวเล เข้าร่วมงานรวมญาติชาติพันธุ์ด้วย

ท้ายสุดของงาน เครือข่ายชาวเลทุกพื้นที่ได้ร่วมกันอ่านคำประกาศเจตนารมณ์ มีใจความสำคัญดังนี้

“กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล มอแกน มอแกน และอูรักลาไวกัย เป็นกลุ่มคนพื้นเมืองที่อาศัยและทำมาหากินในบริเวณชายฝั่งอันดามันของประเทศไทยมานานหลายร้อยปี มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่กลับไม่ได้รับการเชิดชูในฐานะชนพื้นเมืองที่ควรจะมีสิทธิด้านที่อยู่อาศัยและสิทธิทางวัฒนธรรมตามรัฐธรรมนูญ ชาวเลขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นที่ที่อยู่อาศัยและทำมาหากินมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ภัยคุกคามต่อวัฒนธรรมชุมชน คือ การรุกรานของธุรกิจพัฒนาที่ดิน ธุรกิจท่องเที่ยว รวมทั้งกฎระเบียบของพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งอาจทำให้ไม่เหลือผืนดินให้ขยับขยายหรือสืบทอดจนถึงรุ่นลูกหลานอีกต่อไป และที่สำคัญปัญหาอคติทางชาติพันธุ์ยังคงฝังรากลึก เป็นผลสะท้อนให้กลุ่มชาวเล กลายเป็นพลเมืองชั้นสองในสังคมอีกด้วย จากสถานการณ์ข้างต้น เครือข่ายชาวเลและภาคีความร่วมมือ มีความเห็นร่วมกันว่าควรจะมีการขับเคลื่อนให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนงานและกิจกรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระชับเครือข่ายความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็สร้างความเข้าใจในคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม จึงขอประกาศว่า

๑. ขอให้สร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย โดยการออกโฉนดชุมชน และขอให้ทำเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษสำหรับกลุ่มชาวเล
๒. ขอให้มีการพิสูจน์สิทธิในที่อยู่อาศัย ของชุมชนชาวเลด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เอกสารสิทธิ์แต่เพียงอย่างเดียว
๓. ขอให้ชาวเล สามารถประกอบอาชีพประมง โดยใช้เครื่องมือแบบดั้งเดิม ในการหาทรัพยากรตามเกาะต่าง ๆ และจัดทำพื้นที่เขตผ่อนปรนเพื่อให้ชาวเลเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างชอบธรรม
๔. ขอให้เร่งแก้ปัญหาสัญชาติ ในกลุ่มพี่น้องชาวเลที่ไม่มีบัตรประชาชนจำนวนกว่า ๕๐๐ คน
๕. ขอให้ช่วยส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กและสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๖. ขอให้แก้ปัญหาอคติทางชาติพันธุ์ และให้มองชาวเลอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเป็นมนุษย์
๗. ขอให้ส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเล สนับสนุนงบประมาณจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ส่งเสริมให้มีโรงเรียนสอนภาษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการสอนศิลปวัฒนธรรมชาวเลในหลักสูตรสามัญ ส่งเสริมชมรมท้องถิ่นในโรงเรียน เช่น ชมรมภาษา ชมรมร้องเงี้ยว ส่งเสริมการใช้สื่อที่หลากหลาย สื่อบุคคล สื่อพื้นบ้าน สื่อสมัยใหม่ ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนเหล่านี้เป็นต้น
๘. หลายชุมชนมีกลุ่มองค์กรที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ขอให้ภาครัฐดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ และส่งเสริมชุมชนให้เกิดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง
๙. ขอให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายพี่น้องชาวเลให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม และขอให้มึงงบประมาณส่งเสริม วันนัดพบวัฒนธรรมชาวเล เพื่อจัดกิจกรรมและการพบปะแลกเปลี่ยนในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ

๑๐. ให้คณะกรรมการอำนวยการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลระดับชาติ มีการจัดประชุมที่ต่อเนื่องจริงจัง โดยต้อง
รับฟังและสนับสนุนข้อเสนอแนะของตัวแทนชาวเล” ประกาศเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๙. แนะนำเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ เอกสารที่จัดพิมพ์โดยมูลนิธิชุมชนไท

วิกฤติ วิถีชาวเล หนังสือที่ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตของชาวเลจากประสบการณ์และมุมมองของเหล่านักคิด นักเขียน

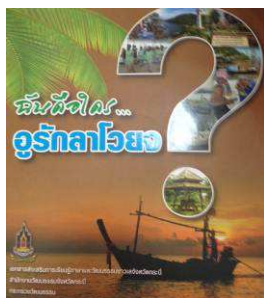

วิกฤติ วิถีชาวเล

นักข่าว นักวิชาการ ช่างภาพ ตลอดจนเครือข่ายการทำงานของภาคีทุกส่วน ที่มีความมุ่งมั่นพยายามผลักดันการแก้ปัญหาชาวเลทั้งในระดับพื้นที่และระดับนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง หนังสือเล่มนี้จะบอกเล่าได้ดีว่า ทำไมวิถีชาวเลเหล่านั้นถึงตกอยู่ในวิกฤติ

๙.๒ เอกสารที่จัดพิมพ์โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

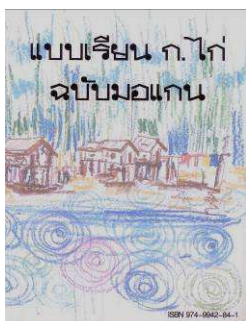
ฉันคือใคร...อุรักลาโว้ย เป็นเอกสารส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมชาวเลจังหวัดกระบี่ จัดพิมพ์โดย

สำนักงานวัฒนธรรมกระบี่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกาะลันตา อาณาเขต การปกครอง ชาวเลอุรักลาโว้ย ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภาษาและนิทานชาวเล

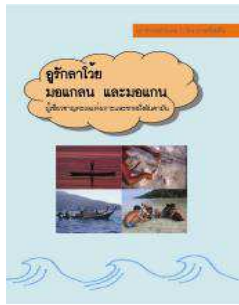
๙.๓ เอกสารที่จัดพิมพ์โดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบเรียน ก ไก่ ฉบับมอแกน หนังสือที่ทำให้รู้จักพยัญชนะไทยและตัวแทนพยัญชนะในบริบทของวัฒนธรรมมอ

แกน กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ค้นคว้าและเข้าใจในวัฒนธรรมภาษาที่แตกต่าง พร้อมฝึกทักษะทางภาษาด้วยแบบฝึกหัดอย่างง่ายในเล่ม เนื้อหาและรูปเล่มเดิม จัดทำโดยโครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์เพิ่มเติมโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง

เอกสารย่อยตั้ง หมายเลข ๑ --- อูรักลาโว้ย มอแกน และมอแกลน จะนำผู้อ่านไปรู้จักกับชาวเลในประเทศไทย ๓

กลุ่ม ได้แก่ มอแกน มอแกลน และอูรักลาโว้ย ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างและหลากหลายในวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี แต่ก็มีจุดร่วมคือความรู้และความใกล้ชิดกับทะเล ซึ่งทำให้ชาวเลอยู่ร่วมกับธรรมชาติชายฝั่งทะเลมาได้นับร้อยปี

เอกสารย่อยตั้ง หมายเลข ๒--- แนวทางแก้ไขปัญหาความมั่นคงของมนุษย์และชุมชน - พื้นที่นาร่องของกลุ่ม

ชาติพันธุ์ชาวเล ได้ประมวลภาพรวมสถานการณ์ “ความไม่มั่นคง” ของชุมชนชาวเลในมิติต่าง ๆ อาทิ การเป็นบุคคลไร้รัฐ ความไม่มั่นคงด้านที่อยู่อาศัย การขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน เป็นต้น และมีข้อเสนอการใช้แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์และของชุมชนมาเป็นฐานในการแก้ปัญหาของบุคคลและชุมชนชาวเล อาทิ แนวคิดเรื่องบัตรรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน กองทุนเสริมสร้างความมั่นคง และแนวคิดการจัดตั้งเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ

เอกสารย่อยตั้ง หมายเลข ๓ --- แนวคิดเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ให้ภาพกว้าง ๆ

เกี่ยวกับแนวคิดเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ความเข้าใจต่อปัญหาวิถีคิด และวิถีปฏิบัติของสังคมชาวเล ตัวอย่างการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของชนพื้นเมือง แนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ ข้อควรระวังเกี่ยวกับการกำหนดเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษ และพื้นที่นาร่อง

ชีวิตพวกเราชาวทะเล

หนังสือเพื่อการเรียนรู้ ๔ ภาษา ประกอบด้วย ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษามอแกน และภาษาอูรักลาโว้ย โดยชาวมอแกนหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา และชาวอูรักลาโว้ย หาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ตเป็นผู้ให้ข้อมูลและวาดภาพประกอบ รวบรวมเรื่องราวทั้ง ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี หัตถกรรม ความเชื่อ พิธีกรรม และตำนาน นำมาปรับปรุงเนื้อหาจากการทดลองใช้ในโรงเรียนเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เนื้อหาในหนังสือเหมาะเป็นอย่างยิ่งสำหรับใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา จัดพิมพ์ครั้งแรกด้วยการสนับสนุนของ UNESCO และสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนับสนุนจัดพิมพ์เพิ่มเติมภายหลัง

๑๐. ภาคผนวก - ข่าวเกี่ยวกับชาวเลจากสื่อต่าง ๆ

๑. ชาวบ้านอันดามัน ๒ พันรวมตัวรับกรม.สัญจรภูเก็ต ชาวเล ๕ จังหวัด จัดกิจกรรมวัฒนธรรม-ยื่นหนังสือ
นายกฯเร่งสร้างปัญหา เผย ๔๑ ชุมชน เดือนร้อนหนักถูกไล่ที่-สุสาน อติตรมต.วธ.แนะรัฐขับเคลื่อนสถานต่อ
เขตวัฒนธรรมพิเศษ^(๑)

เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม นายไมตรี จงไกรจักร์ ผู้ประสานงานเครือข่ายผู้ประสบภัยสึนามิ เปิดเผยว่าในระหว่างวันที่ ๑๘-๒๐ มีนาคม ซึ่งน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตรนายกรัฐมนตรี จะเดินทางไปเยือนจ.ภูเก็ตและมีการประชุมคณะรัฐมนตรี(ครม.) ทางเครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดแถบอันดามันได้นำตัวแทนเพื่อต้อนรับนายกฯพร้อมทั้งจัดทำเอกสารสรุปประเด็นปัญหาต่างๆของชาวบ้านที่ต้องการให้รัฐบาลแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาของชาวเลที่กำลังเผชิญสถานการณ์หนักหน่วงเพราะถูกขับไล่ออกจากที่อยู่อาศัย แม้กระทั่งสุสานของบรรพบุรุษก็ถูกนายทุนฟุ้งซ่านไล่ ทั้งนี้ชาวเลจากจังหวัดในทะเลอันดามัน โดยเฉพาะในจ.ภูเก็ตจำนวน ๑,๐๐๐ คนจะร่วมกันทำกิจกรรมแสดงออกทางวัฒนธรรม เพื่ออธิบายให้สังคมได้เข้าใจและรับรู้ความมีตัวตนของพวกเขา

นายไมตรีกล่าวว่า ขณะเดียวกันยังมีชาวบ้านที่ประสบปัญหาและได้รับความเดือดร้อนในกรณีอื่นๆอีกราว ๑,๐๐๐ คนจะเดินทางมารวมตัวกันที่วิทยาลัยเทคนิคกลาง เพื่อยื่นหนังสือถึงน.ส.ยิ่งลักษณ์เช่นเดียวกันพร้อมทั้งออกแถลงการณ์ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ ๑. ให้รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาชาวเลที่เราไว้อย่างเร่งด่วน ทั้งปัญหาที่ดินที่เอกชนออกเอกสารทับที่อยู่อาศัยชาวเลกว่า ๒,๐๐๐ คน ซึ่งกำลังถูกละเมิดสิทธิอย่างรุนแรง ทั้งยังถูกฟุ้งซ่านไล่ ไม่มีที่ทำกินในทะเลเพราะการประกาศเขตอนุรักษ์และอุทยานทางทะเล ทำให้ชาวเลถูกจับและตั้งข้อหาบุกรุกทำกินในเขตอนุรักษ์ กว่า ๒๐ คน ทั้งที่รัฐบาลมีมติ ครม.เมื่อ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ รับรองเรื่องเขตวัฒนธรรมพิเศษชาวเล จึง

^(๑) คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=643> สืบค้นวันที่ ๓ พฤศจิกายน

ต้องการให้รัฐบาลเร่งแต่งตั้งกรรมการเขตวัฒนธรรมพิเศษชาวเลตามมติ ครม. เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลทั้งชนเผ่าใน ๔๑ ชุมชนอย่างเร่งด่วนก่อนที่คนกลุ่มนี้จะไม่มีความอยู่

นายไมตรีกล่าวว่า ๒. ให้รัฐบาลเร่งดำเนินการโอนชุมชน ตามข้อเสนอของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม(ขปส) ทั้ง ๕๕ พื้นที่ ตามที่ได้มีการรับรองพื้นที่ให้เข้าถึงการบริการของรัฐ เช่นไฟฟ้า ประปา โดยใช้พื้นที่ชุมชนปลาทะเล ในภูเก็ตเป็นพื้นที่นำร่อง และขอให้เร่งดำเนินการในพื้นที่อื่น ๆ ทั้ง ๔๓๕ พื้นที่ทั่วประเทศที่ยื่นขอออกโฉนดชุมชน ๓. ให้รัฐบาลเร่งตั้งกรรมการและอนุกรรมการทั้ง ๑๒ ชุด ตาม มติ ที่ประชุมขปส.ซึ่งเป็นคำสั่งนายกรัฐมนตรี โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ์)เป็นประธานกรรมการและ มอบหมายให้ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล) เป็นประธานที่ประชุม ครั้งที่๑ เมื่อเดือนมีนาคม ที่ผ่านมา

“ชาวบ้านทั้ง ๒,๐๐๐ คนที่มารวมตัวกันมีความเดือดร้อนจริง ๆ และไม่ได้เป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล พวกเราจะมุ่งเน้นกิจกรรมด้านวิถีวัฒนธรรม ซึ่งจะมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เราอยากให้รัฐบาลเห็นความสำคัญตรงนี้ด้วย” นายไมตรี กล่าว

นางปรีดา คงแป้น ผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไท กล่าวว่า ชาวเลเป็นกลุ่มคนดั้งเดิมในท้องทะเลอันดามันและรักสันโดษมีชีวิตเรียบง่าย ซึ่งปัจจุบันมีชาวเลกระจายตัวในชายฝั่ง จ.ภูเก็ต ระนอง กระบี่และสตูล ๔๑ ชุมชน จำนวน ๑๗,๔๘๕ คน โดยคนเหล่านี้ต้องเผชิญปัญหาวิกฤตอันเป็นผลพวงจากการพัฒนา ทั้งนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการประกาศเขตอนุรักษ์ทางทะเล ซึ่งปัจจุบันมีชาวเลถึง ๒๕ ชุมชนที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินและบางแห่งถูกฟ้องขับไล่ทั้ง ๆ ที่พวกเขาอยู่กันมาก่อน โดยในจำนวนนี้มี ๑๕ แห่งที่มีสุสานและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ถูกบุกรุกโดยที่ชาวเลไม่มีหนทางปกป้อง

“ในหลายพื้นที่ผู้หญิงชาวเลไม่สามารถหาหอยตามโขดหินได้เพราะอยู่ใกล้โรงแรมและรีสอร์ท ขณะที่ผู้ชายก็ไม่สามารถดำน้ำหาปลาได้เหมือนเมื่อก่อนเพราะเจ้าของรีสอร์ทจัดเตรียมไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยว ทุกๆ ที่พื้นที่เหล่านั้นพวกเขาหากินกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ชาวเลยังมีปัญหาเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยกว่า ๕๐๐ คนยังไม่มีบัตรประชาชน” นางปรีดากล่าว

ด้านนายธีระ สลักเพชรอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม(วธ.) อยากให้รัฐบาลขับเคลื่อนตามมติครม. เกี่ยวกับชาวเลและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งสมัยที่ตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลโดยมีมติครม.รองรับและมีผู้แทนส่วนราชการ นักวิชาการและเอกชน เข้ามาร่วมด้วย ซึ่งหากรัฐบาลสนับสนุนให้เดินหน้าต่อไปจะเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการจัดการปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งสมัยตนได้สนับสนุนงบประมาณให้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชาวเลขึ้นที่จ.ภูเก็ต นอกจากนี้ในปี ๒๕๕๕ ทรบมาว่าวธ.ยังได้ตั้งงบประมาณไว้สำหรับงานงานด้านนี้อีก ๑๐ ล้าน

“หากท่านนายกถามอบเรื่องนี้เป็นนโยบายและให้รัฐมนตรีวร.เข้าไปดูแลอย่างจริงจัง โดยใช้กลไกคณะกรรมการที่มีอยู่แล้ว จะสามารถแก้ปัญหาให้ชาวเลได้อีกหลายเรื่อง ทั้งด้านที่ทำกินและวิถีวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดี และกลายเป็นแบบอย่างด้านการท่องเที่ยว ซึ่งแม้แต่อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเอง เมื่อเดินทางมายังอันดามัน เขายังชอบพบชาวเลเลย” นายธีระกล่าว

๒. ชาวเล “หลีเป๊ะ” กว่า ๑๐๐ ครอบครัวถูกคุกคามหนักอยู่บนเกาะมานับร้อยปีกลับไม่เหลือแผ่นดินซุกหัวนอน พล.อ.สุรินทร์ชีก์เอกสารสิทธิบวมจนเต็มเกาะจีรังสาปปัญหา-สอบแนวเขตที่ถูกต้องเชื่อมมีที่ดินเหลือพอให้ชาวเลอาศัย^{๑๒}

เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ นางสาวแสงโสม หาญทะเล ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เปิดเผยว่าวันเดียวกันนี้ได้มีชาวบ้านเกาะหลีเป๊ะ ๕ รายร้องเรียนว่า มีผู้ไม่หวังดีมาบังคับให้รื้อบ้านออกจากพื้นที่ภายในเวลา 1 สัปดาห์ เนื่องจากเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นชาวเลในพื้นที่ต้องการจะขายที่ดินดังกล่าวให้กับนายทุนในเกาะหลีเป๊ะ หลังจากที่ผ่านมาเกิดเหตุการณ์การคุกคามพื้นที่ชาวเลหลายครั้ง ทั้งการพยายามนำรถแบ็คโฮ เพื่อปรับปรุงเส้นทางผลักดันให้ตัวบ้านของชาวเล มีพื้นที่แคบลง รวมทั้งส่งคนมาล้อมลวดหนามกั้นชุมชน โดยเหตุการณ์ครั้งนี้ ชาวเลในเกาะหลีเป๊ะต่างวิตกกังวลว่าอาจจะเกิดการคุกคามที่รุนแรงตามมา อย่างไรก็ตามชาวเลส่วนมากยังไม่สามารถเดินทางออกไปไหนได้ เพราะเกรงว่าจะเกิดเรื่องไม่ดีกับบ้านของตน

นางสาวแสงโสม กล่าวว่ากรณีการคุกคามดังกล่าว ชาวบ้านจะขอเวลาในการหาทางออกและการแก้ปัญหาอีกครั้ง และอาจจะส่งเรื่องถึงจังหวัดเพื่อขอความเป็นธรรม อย่างไรก็ตามการคุกคามครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรก โดยปัญหาของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะมีสะสมมานานหลายปี ซึ่งชาวบ้านจำนวนกว่า ๑๐๐ หลังคาเรือนต้องอยู่ในชุมชนที่คับแคบและเผชิญปัญหามาต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะถูกนายทุนฟ้องไล่ที่แล้ว ยังถูกอุทยานแห่งชาติฯ ฟ้องข้อหาบุกรุกที่ด้วยเนื่องจากที่ผ่านมาชาวเลที่ไปทำความสะอาดสุสานบรรพบุรุษโดยการถางป่าไม่ให้รกร้างแต่อุทยานฯ กลับเข้าใจว่าชาวเลพยายามจะยึดที่ดิน ทั้งที่ชาวเลมีการตั้งชุมชนมานานนับร้อยปี อย่างไรก็ตามขณะนี้ชาวเลในพื้นที่ทำอะไรได้ไม่มาก นอกจากรอ คณะกรรมการอำนวยการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล มีอำนาจหน้าที่ในการทำงานอีกครั้ง เพราะหลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดอำนาจ คณะกรรมการดังกล่าวก็เหมือนหยุดบทบาทหน้าที่ไปชั่วคราว

ก่อนหน้านี้เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม นายฉัตรชัย หาญทะเล ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะได้ทำหนังสือร้องเรียนไปยังพล.อ.สุรินทร์ พิกุลทอง อดีตประธานคณะอนุกรรมการแก้ปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกินและพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล โดยระบุว่าก่อนหน้านี้ตนเคยว่าจ้างทนายความผู้หนึ่งให้ช่วยเหลือเรื่องข้อพิพาทที่ดินกับนายทุน แต่เนื่องจากไม่มีเงินมากมายที่จะจ้างจึงต้องยอมเซ็นสัญญาให้เขามีส่วนในการจัดการที่ดิน และได้ตกลงกันว่าตนเองจะจ่ายเงินทดแทนให้ในกำหนด ๓ ปี แต่ปัจจุบันยังไม่ครบกำหนด ทนายความผู้นั้นพร้อมพวกอีกกว่า ๒๐ คน ได้เข้ามาในรีสอร์ทของตนเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ซึ่งตอนนั้นมีตนเพียงคนเดียว ส่วนทนายความผู้นั้นมาพร้อมกับนายปัจจุบัน อังโชติพันธุ์และมีมือปืนอีกหลายคน โดยเจรจาเชิงข่มขู่ให้ตนเองเซ็นเอกสารโดยไม่มีโอกาสได้อ่านข้อความใด ๆ ทั้งสิ้น

“พอวันรุ่งขึ้นผมได้เดินทางขึ้นมายังเมืองสตูลและให้ญาติเป็นผู้เฝ้าดูแลรีสอร์ท โดยตกค่าของวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ทนายความผู้นั้นพร้อมนายปัจจุบันได้พาพวกกว่า ๔๐ คนเข้ามาบุกรุกโดยใช้ปืนข่มขู่และขับไล่ญาติของผม

^{๑๒} คนชายช่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4673> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

และยึดพื้นที่โดยห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปแม้กระทั่งญาติพี่น้องของผม”นายฉัตรชัยระบุไว้ในหนังสือร้องเรียน ทั้งนี้ นายฉัตรชัยได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้ที่สถานีตำรวจอำเภอเมือง จังหวัดสตูลด้วย

พล.อ.สุรินทร์ กล่าวว่าก่อนหน้านี้ได้ไปลงพื้นที่ และเห็นว่าปัญหาที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะนั้นคือให้ผู้เป็นเจ้าของรีสอร์ทและเจ้าของที่ดินทั้งหมด ร่วมกันตรวจสอบแนวเขตของตัวเองให้ชัดเจน เพราะมีเจ้าของที่ดินหลายรายแจ้งแนวเขตเป็นเท็จ เช่นตอนเป็นสค.๑ แจ้งไว้ ๕ ไร่ แต่พอเป็นส.๓ กลับเพิ่มเป็น ๑๕ ไร่ เมื่อเป็นโฉนดบวมเป็น ๔๕ ไร่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะที่ดินที่เป็นของชาวเลมักไม่ได้แจ้งจดทะเบียนเอกสารสิทธิ์ใด ๆ ไว้ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพุดจากกันให้ชัด และคนที่ทำผิดก็ต้องยอมถอย เพื่อให้มีการจัดระเบียบบนเกาะหลีเป๊ะ มิฉะนั้นอีกไม่กี่ปีเน่าแน่

“จริง ๆ แล้วเมื่อ ๖๐ ปีก่อน บนเกาะแห่งนี้ยังมีชาวเลอาศัยอยู่เต็มหาด ดูหลักฐานจากต้นมะพร้าวสูง ๆ เต็มไปหมด และปัจจุบันหากไม่เอาเปรียบกัน มีการจัดระเบียบอย่างถูกต้อง ผมคิดว่ายังมีที่ดินเหลือให้ชาวเลได้อยู่อาศัย ไม่ใช่ปล่อยให้เขาไปอยู่กันกระจุกหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่เขาอยู่มาก่อน เราต้องเอาทุกอย่างมาไว้บนโต๊ะ อะไรที่เคยอยู่ใต้ดินก็เอามาไว้บนดิน ปัญหาถึงจะแก้ไขได้” พล.อ.สุรินทร์ กล่าว

พล.อ.สุรินทร์กล่าวว่า ภายหลังจากการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(คสช.) คณะอนุกรรมการที่ดินเป็นประธานอยู่ได้สิ้นสุดลงจึงไม่ได้ติดตามเรื่องต่อ แต่ล่าสุดได้รับแจ้งจากนายฉัตรชัยว่าที่ดินถูกบุกรุก จึงได้โทรศัพท์ไปแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมทั้งประสานไปที่ตำรวจและกอ.รมน.ให้เข้ามาดูเหตุการณ์ และทางทหารเรือได้จับกุมชายฉกรรจ์ได้ ๘ คนพร้อมอาวุธ

๓. ปลัดอำเภอแฉเอกสารสิทธิที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะสุดมั่วเอกชนอ้างพื้นที่ครอบครองกันข้าซ้อน-ชาวบ้านสุดระทมชาวเลเผยสูญเสียที่ดินทำเลทอง๔๖ ไร่-ถูกข่มขู่-บังคับซื้อ^{๑๓}

เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ นายพีรพัฒน์ เงินเจริญ ปลัดอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ให้สัมภาษณ์ถึงความขัดแย้งกรณีปัญหาที่ดินระหว่างชาวเลและนายทุนบนเกาะหลีเป๊ะว่า เนื่องจากปัจจุบันมีการขยายตัวของรีสอร์ท และธุรกิจท่องเที่ยวบนเกาะหลีเป๊ะอย่างมาก ส่งผลต่อปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งข้อพิพาทระหว่างชาวบ้านและนายทุน ข้อพิพาทระหว่างชาวบ้านกับรัฐบาล ในเรื่องการรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งที่ดินบนเกาะนั้นมีการเปลี่ยนถ่ายผู้ถือครองประมาณ ๔ รุ่นแล้ว โดยขณะนี้ผู้ถือครองในรุ่นที่ ๔ ก็มีความขัดแย้งกับหน่วยงานราชการและนายทุนมาโดยตลอด

นายพีรพัฒน์กล่าวว่าได้มีตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัยพื้นที่ทำกินและพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล โดยมี พ.อ.สุรินทร์ พิกุลทอง เป็นประธาน แต่ปัจจุบันเมื่อ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ประกาศกฎอัยการศึก การทำหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ก็ต้องหยุดพักโดยคณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องที่ดินอาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนชาวเล ๕ จังหวัด ได้แก่ กระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง และสตูล แต่การตรวจสอบเพื่อหาหลักฐานข้อเท็จจริงเรื่องที่ดินยาก เพราะมีการเปลี่ยนสิทธิครอบครองบ่อย

“การซื้อขายของชาวบ้านนั้น เมื่อก่อนเป็นการตกลงกันปากเปล่า แต่ต่อมานายทุนฉลาดขึ้น การซื้อขายหรือหลอกล้อซื้อขายของนายทุนก็อาศัยจังหวะประกาศสิทธิ ยื่นขอสิทธิ พอกรมที่ดินไปตรวจสอบ ทำรังวัดก็พบว่าพื้นที่แต่ละแห่งมีคนอ้างสิทธิมากกว่า ๑ คน ปัญหาย่างนี้เกิดขึ้นและแก้ยากมาก ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบเพราะบางคนโกงจริง ๆ จะรีบร้อนอ้างตามหลักฐานปัจจุบันไม่ได้” นายพีรพัฒน์ กล่าว

นายพีรพัฒน์ กล่าวด้วยว่า ทั้งนี้กรณีการเกิดความขัดแย้ง เช่น ยื่นขอเอกสารการครอบครองทับสิทธิเจ้าของเดิม หรือมีการยื่นเอกสารทับสิทธิที่ดินรัฐ ทางอำเภอและจังหวัดจะดำเนินการไต่ถามและเจรจาเพื่อให้ชาวเล

^{๑๓} คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4678> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

ในพื้นที่ได้อยู่อาศัยก่อน แล้วมีการประนีประนอม ยอมความ แต่กรณีที่น่าห่วงคือ การข่มขู่จากนายทุน ซึ่งหากมีการคุกคามจริง ๆ ทางจังหวัดและอำเภออาจจะรับเรื่องไว้แล้วก็ต้องต่อสู้รายคดี ไม่สามารถทำรวมกันได้ อย่างไรก็ตามขณะนี้ คณะอนุกรรมการฯ ชุดพลเอกสุรินทร์ พยายามให้ใช้แผนที่ทางอากาศ เพื่อแยกแยะพื้นที่อุทยานฯ กับชาวบ้าน และพื้นที่อุทยานกับเอกชนก่อน เพื่อความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งหากชาวบ้านมีปัญหายินดีรับร้องเรียน แต่กรณีการใช้รถไปทำถนนในหมู่บ้านนั้นตนยังไม่ทราบเรื่อง ซึ่งคาดว่าหากชาวบ้านเดือดร้อนก็ยินดีรับฟัง

ด้านนายฉัตรชัย หาญทะเล ชาวเกาะหลีเป๊ะ กล่าวว่า จากกรณีความขัดแย้งเรื่องที่ดินนั้นทำให้ตนสูญเสียที่ดินไปประมาณ ๔๖ ไร่ กล่าวว่า ครั้งหนึ่งที่ตนเคยมีข้อพิพาทกับนายทุนในพื้นที่นั้น เคยมีการฟ้องศาลกันเรื่องที่ดินทับซ้อนมาแล้ว โดยประมาณปี ๒๕๔๗ การฟ้องศาลนั้นทำให้ตนแพ้คดีเหลือที่ดินในครอบครองเพียง ๙ ไร่ ติดทะเล เป็นทำเลทองที่ทุกคนอยากได้ โดยเอกสารที่ครอบครอง คือปพ.๑ สามารถมีสิทธิครอบครองได้แต่ห้ามซื้อขาย แต่ก็มีนายทุนพยายามมาขอซื้อหลายครั้ง ตนไม่ยอมขายก็มีการบังคับซื้อและข่มขู่มาบ้าง ซึ่งชาวเลในพื้นที่มักจะเกรงกลัวอิทธิพล บางคนก็ยอมขายไปแต่ตนไม่ยอมสูญเสียเพิ่มอีก จึงขอสู้เรื่องนี้ต่อไป และจะรักษาให้นานเท่าที่ทำได้

๔. ดีเอสไอเผยผลพิสูจน์ดีเอ็นเอเป็นหลักฐานเด็ด ยืนยันความยาวนานของหมู่บ้านชาวเลหาดราไวย์ ชุมชนเตรียมจัดพิธีสักการะบรรพชน นายทุนฟ้องเพิ่มอีก ๓๐ ราย รวมเป็น ๑๐๑ คดี^{๑๔}

เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ พ.ต.ท.ประจักษ์ วงศ์สินธิ์ ผู้บัญชาการสำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ ดีเอสไอ ให้สัมภาษณ์ถึงความคืบหน้าการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอกระดูกบรรพบุรุษชาวเลที่ขุดพบบริเวณชุมชนชาวเลที่หาดราไวย์ อ.เมือง จ.ภูเก็ต เพื่อนำไปเป็นหลักฐานยืนยันความยาวนานของชุมชนชาวเลหาดราไวย์ว่า เนื่องจากกรณีพิพาทระหว่างชาวเลกับนายทุนผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในที่ดินไม่สามารถหาหลักฐานอย่างอื่น หรือวัตถุพยานที่เชื่อถือได้มายืนยันการดำรงอยู่ของชุมชน จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักฐานการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอเบื้องต้นในทางนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งพบว่าชิ้นส่วนกระดูกที่พบมีจำนวน ๒ ศพ

พ.ต.ท.ประจักษ์กล่าวว่า เมื่อนำดีเอ็นเอจากกระดูกที่พบไปเปรียบเทียบกับคนเผ่าคนแก่ในหมู่บ้าน ผลออกมาว่ามีดีเอ็นเอที่สัมพันธ์กับคนเผ่าคนแก่กลุ่มหนึ่งในชุมชน ซึ่งย่อมมีความสัมพันธ์กับลูกหลานชาวเลอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนการพิสูจน์หลักฐานทางโบราณคดีพบว่า ชิ้นส่วนกระดูกมีอายุไม่ต่ำกว่า ๖๐ ปี นอกจากนี้ได้พบหลักฐานเครื่องเซ่นไหว้ตามพิธีกรรมของชาวเล เช่น เปลือกหอยสวยงาม ซึ่งปกติไม่ได้พบหอยเหล่านี้ในบริเวณนี้ ทั้งสอดคล้องกับพิธีกรรมฝังศพของชาวเลที่มักนำเปลือกหอยฝังรวมกับศพ ด้วยความเชื่อว่าดวงวิญญาณของบรรพบุรุษชาวเลมีความผูกพันหรือมีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับท้องทะเล โดยหลักฐานสำคัญที่ ดีเอสไอ ค้นพบขณะนี้ มีอย่างน้อย ๔ ชิ้น มีทั้งพยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคล และผลการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ ซึ่งบ่งชี้ว่าชาวเลได้อาศัยอยู่ในบริเวณหาดราไวย์มานานตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

^{๑๔} คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4721> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

พ.ต.ท.ประวุธ กล่าวว่า ในเรื่องการพิสูจน์กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น ทางผู้ที่ฟ้องชาวบ้านได้อ้างหลักฐานเอกสารสิทธิ์ที่ดิน สค.๑ ที่ออกในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ และต่อมาได้มีการนำไปออกโฉนดในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เพราะฉะนั้นต้องหาหลักฐานและพิสูจน์ให้ได้ว่าชาวเลได้อาศัยอยู่ที่บริเวณหาดราไวย์ก่อนปี ๒๔๙๘ ซึ่งในอดีตชาวบ้านมักจะใช้คำบอกเล่าหรือคำพูดของคนเฒ่าคนแก่ในการยืนยันการมีอยู่ของชุมชน แต่นั่นไม่ได้เป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ดีเอสไอจึงมองว่าหลักฐานใหม่ที่พบก็น่าจะมีส่วนสำคัญช่วยให้ชาวบ้านสามารถต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม

“แม้ขั้นตอนการพิจารณาจะขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้พิพากษา แต่เมื่อเรามองไปที่หลักฐานก็น่าจะวิเคราะห์ได้ ถ้าคุณเป็นเจ้าของที่ดิน ทำไมถึงปล่อยให้ชาวเลเอาศพมาฝังในที่ของคุณ แค่นี้การเจอศพก็เป็นพยานหลักฐานสำคัญแล้ว และประกอบกับผลการตรวจดีเอ็นเอของกระดูกที่พบว่าเป็นศพของชาวเลและเป็นบรรพบุรุษของคนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศาลจะวินิจฉัย” พ.ต.ท.ประวุธ กล่าว

ด้าน นายสนธิ แสงสว่าง ชาวเลที่หาดราไวย์ กล่าวว่า ที่ผ่านมาชาวบ้านมักขุดเจอชิ้นส่วนกระดูกบรรพบุรุษในบริเวณชุมชนอยู่เป็นประจำ แต่ไม่เคยคิดว่ากระดูกที่พบจะเป็นหลักฐานสำคัญในการยืนยันการดำรงอยู่ของชุมชนชาวเล จึงมักจะนำกระดูกที่พบไปทำพิธีลอยทะเลหรือย้ายไปฝังในพื้นที่ว่างใกล้บ้าน ทำให้ไม่มีใครเก็บหลักฐานเหล่านี้ไว้ แต่เมื่อดีเอสไอต้องการนำกระดูกไปตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ จึงถามกับชาวบ้านว่ามั่นใจแค่ไหนว่าขุดลงไปจะพบชิ้นส่วนกระดูก เพราะต้องของบประมาณและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาทำการขุดสำรวจ เมื่อได้ปรึกษากับผู้เฒ่าผู้แก่และโต๊ะหมอ ทุกคนมั่นใจว่าถ้าขุดลงไปในพื้นที่ดินของชุมชนต้องพบชิ้นส่วนกระดูกบรรพบุรุษอย่างแน่นอน เพราะตามความเชื่อของชาวเล เมื่อมีคนตายก็นำศพฝังอยู่ใกล้บ้าน ซึ่งเมื่อขุดลงไปก็พบชิ้นส่วนกระดูกประมาณ ๓ ศพ และได้มอบให้กับดีเอสไอนำไปดำเนินการต่อ

นายสนธิ กล่าวถึงความคืบหน้าคดีว่า ชาวบ้านถูกฟ้องเพิ่มอีกกว่า ๓๐ ราย รวมทั้งสิ้นถูกฟ้องข้อหาละเมิดบุกรุกทั้งหมด ๑๐๑ ราย โดยคดีอยู่ในศาลชั้นต้น ๙๒ ราย และอยู่ในศาลอุทธรณ์ ๑๔ ราย และอีก ๒ รายแพคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ ซึ่งขณะนี้ยังไม่ทราบผลการตรวจดีเอ็นเออย่างละเอียด จึงไม่สามารถประเมินได้ว่าจะส่งผลกระทบต่อคดีที่ชาวบ้านถูกนายทุนผู้อ้างสิทธิ์ในที่ดินฟ้อง แต่ที่ผ่านมาเราก็กทำทุกอย่างเพื่อพิสูจน์ให้ได้ว่าชาวเลอาศัยอยู่ที่หาดราไวย์มานานนับร้อยปี มีวัฒนธรรม มีภาษาเป็นของตัวเอง และมีชีวิตอยู่กับทะเลอย่างเรียบง่าย

อนึ่งในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ที่หาดราไวย์จะมีการจัดงาน “ส่งคืนกระดูกบรรพบุรุษชาวเล” โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษจะมีการนำชิ้นส่วนกระดูกของบรรพบุรุษชาวเลที่ขุดพบบริเวณชุมชนชาวเลที่หาดราไวย์มามอบคืนให้กับชาวเล ภายหลังจากนำไปดำเนินการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอซึ่งโต๊ะหมอประจำหมู่บ้านจะทำพิธีกรรมตามความเชื่อเพื่อสักการะและขอบคุณบรรพบุรุษ ทั้งนี้ปัจจุบันชุมชนราไวย์มีชาวเลอาศัยอยู่ประมาณ ๒ พันคน

๕. อธิบดีดีเอสไอลงพื้นที่คืนกระดุกบรรพบุรุษชาวเลชาวราไวกว่า ๒๐๐ คนร่วมพิธีกรรมแน่นผู้นำชุมชนใจชื้น-มีความหวังสู้คดีหลังได้หลักฐานใหม่^{๑๕}

เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ชุมชนราไว จังหวัดภูเก็ต พล.ต.อ.ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ อธิบดีกรมสอบสวนพิเศษ หรือดีเอสไอ พร้อมด้วยคณะ ได้นำกระดุกชาวเลที่ขุดพบในชุมชนหาดราไวและนำไปพิสูจน์ดีเอ็นเอจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ส่งมอบคืนให้ชาวบ้าน ซึ่งได้มีการทำพิธีกรรมตามความเชื่อท้องถิ่นต้อนรับ โดยมีผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต ผู้แทนมูลนิธิชุมชนไท รวมถึงชาวบ้านกว่า ๒๐๐ คนเข้าร่วม

นายประเจียด อักษรธรรมกุล หัวหน้าสำนักงานจังหวัดภูเก็ต กล่าวรายงานว่า ปัญหาชาวเลในจังหวัดภูเก็ตมีอย่างน้อย ๖ เรื่อง แต่เรื่องที่สำคัญคือเกี่ยวกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ขณะนี้มีชุมชนชาวเลมีปัญหา ๕ ชุมชน แต่ที่มีปัญหาค้ายชุมชนราไวคือที่แหลมตึกแก

นายประเจียดกล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของชาวเลคือเรื่องอาชีพเพราะคนเหล่านี้อยู่กับกุ้งหอยปูปลามาทั้งชีวิต แต่ขณะนี้ถูกแย่งชิงทั้งโดยรัฐและเอกชน นั่นคือการประกาศพื้นที่คุ้มครองทั้งหลายซึ่งได้มีการจับกุมชาวบ้านที่ออกไปทำประมงอยู่บ่อยครั้ง โดยมีแนวโน้มที่รุนแรงขึ้น

^{๑๕} คนชายข่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4736> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

พล.ต.อ.ชัชวาลย์กล่าวว่า ตนได้รับมอบงานในตำแหน่งอธิบดีเอสไอตั้งแต่เมื่อวานนี้ เปลี่ยนจากตำรวจมาเป็นข้าราชการพลเรือนเหมือนกับข้าราชการทั่วไป และการเดินทางมาครั้งนี้ไม่ได้มาฉวยโอกาส แต่เป็นงานในหน้าที่ของกรมสืบสวนพิเศษ ซึ่งชาวบ้านได้ร้องเรียนไปยังกระทรวงยุติธรรมว่าอยู่กันตึกก็ถูกฟ้องจับไล่ ซึ่งหลังจากดีเอสไอได้เข้ามาสืบสวนสอบสวน และได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กรมศิลปากร มูลนิธิชุมชนไท ที่สำคัญคือคือความร่วมมือจากชาวบ้าน และนำไปสู่การได้ข้อมูลที่จะนำไปเป็นหลักฐานที่ใช้ต่อสู้ในศาล

“เราทราบดีว่าชาวบ้านไม่ค่อยเข้าใจเรื่องกฎหมายและไม่เคยคิดไปมีปัญหากับใคร แต่เมื่อมีคนมาใช้สิทธิหาว่าเราอยู่ไม่ถูกต้องด้วยการฟ้องร้อง เมื่อเราเข้ามาและพบว่าชาวเลอยู่กันมานานก่อนที่จะมีโฉนด โดยต้องใช้ความรู้ในการสืบสวนสอบสวนจนได้พยานหลักฐานยืนยันทางวิชาการว่าเราอยู่กันมานานโดยอาศัยกระดูกเป็นตัวเชื่อมโยงกับคนที่ยังอยู่” พล.ต.อ.ชัชวาลย์ กล่าว และว่าค่าใช้จ่ายในการพิสูจน์ดีเอ็นเอครั้งนี้เป็นเงินนับล้านบาทจึงถือว่ากระทรวงยุติธรรมได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก

ด้านนายหิมา ดำรงเกษตร ผู้แทนชาวเลในชุมชนราไวยกกล่าวว่า รู้สึกชื่นใจที่เห็นอธิบดีเอสไอลงมาดูคดีนี้ด้วยตัวเอง ทำให้เชื่อมั่นว่ามีคนเข้ามาช่วยเหลืออย่างเต็มที่ เพราะที่ผ่านมาเมื่อชาวบ้านถูกฟ้องต่างก็เดือดร้อนกันย่นเป็นอย่งมาก บางคนถูกตัดสินให้แพ้คดีในศาลชั้นต้นไปแล้ว ดังนั้นการที่ผลพิสูจน์ดีเอ็นเอออกมาในครั้งนี้ได้สร้างความหวังให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก

“พวกเราอยู่ที่นี้กันมานานนับร้อยปี แต่เขาเอาที่ดินไปออกโฉนดเมื่อไรก็ไม่มีใครรู้ เพราะไม่มีใครติดต่อหรือประสานงานมาเลย เรามารู้อีกทีว่าที่ดินไปเป็นของคนอื่นก็ต่อเมื่อมีหมายศาลมาถึง ทำให้พวกเราแทบทำอะไรไม่ถูก” นายหิมา กล่าว

ทั้งนี้ภายหลังจากพล.ต.อ.ชัชวาลย์ได้ส่งมอบกระดูกให้กับโตะหมอซึ่งเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเลแล้ว ได้มีการทำพิธีกรรมเชิญผีบรรพบุรุษให้กลับบ้าน และได้มีการผูกข้อมือให้กับพล.ต.อ.ชัชวาลย์และผู้ที่มาร่วมงาน นอกจากนี้ชาวบ้านยังร่วมกันแสดงร้องแ่งเป็นการตอบแทน โดยพล.ต.อ.ชัชวาลย์ได้มอบเงินให้กับนักแสดงคนละ ๑,๐๐๐ บาท

๖. ชาวเลราไวใจขึ้น ศาลยก-ถอนฟ้องคดีที่ดินเตรียมจัดเวทีถอดถอนบทเรียนใช้เป็นแบบอย่างพื้นที่อื่น
ทัพเรือสงทิมเก็บข้อมูลเกาะหลีเป๊ะ-เล็งจัดระเบียบ^{๑๖}

เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ นายสนธิ แซ่ซัว ผู้ประสานงานเครือข่ายชาวเล กล่าวว่า หลังจากที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ได้มีการเปิดเผยข้อมูลและผลการพิสูจน์กระดุกบรรพบุรุษของชาวเล ที่หาดราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เมื่อไม่นานมานี้ ชาวเลที่หาดราไวย์รู้สึกมีความหวังในการต่อสู้เพื่อสิทธิที่ดินทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำกินมากขึ้น หลังจากถูกภาคเอกชนและรัฐบาลพยายามผลักดันและฟ้องร้องกรณีละเมิดหรือบุกรุกที่ดินในชุมชนราไวย์มานาน โดยขณะนี้ ดีเอสไอ ยังคงเร่งดำเนินการเพื่อค้นหาหลักฐานต่อไป โดยในส่วนของกรณีพิสูจน์กระดุกโบราณนั้น ดีเอสไอแจ้งกับชาวบ้านบางส่วนว่า ยังสามารถใช้หลักฐานคือผลตรวจดีเอ็นเอไปใช้ประโยชน์ในการต่อสู้คดีอีกหลายกรณี แต่ขอเก็บเป็นความลับก่อน ยังไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะทั้งหมด เพราะอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีและการสืบพยานหลักฐาน

“ที่ผ่านมาเรากลัวว่านายทุนจะเล่นงาน รัฐบาลจะฟ้องเพิ่ม อยู่บนความกลัว พอผลพิสูจน์ดีเอ็นเอออกมาและมีการส่งมอบกระดุกสู่ชุมชน พวกเรารู้สึกมีความหวังมากขึ้น แม้จะสู้นานหลายปีก็ตาม ทุกวันนี้รู้สึกอบอุ่นเหมือนมีอะไรบางอย่างมาดลใจ มาช่วยให้เราสามารถใช้ชีวิตต่อไปได้ในทางที่ถูกต้องและทวงคืนทรัพยากรสินของเรา เพื่อประโยชน์ในภาคหน้า” นายสนธิ กล่าว

นายสนธิ กล่าวด้วยว่า สำหรับชุมชนราไวย์ นั้นมีชาวเลถูกดำเนินคดีทั้งจากเอกชน และภาครัฐกรณีการละเมิดที่ดินและบุกรุกที่ดินส่วนบุคคลทั้งหมด ๑๐๑ คดี ยื่นอุทธรณ์ ๗ คดี และยื่นฎีกา ๒ คดี โดยเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคมที่ผ่านมา มี ๓ คดีที่ศาลตัดสินให้ยกฟ้องและถอนฟ้อง โดยประกอบไปด้วยตนและเพื่อนบ้านอีก ๒ คน เจอข้อหาละเมิดที่ดินส่วนบุคคล แต่ศาลให้โจทก์ถอนฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ ประกอบกับงานวิจัยจากนักวิชาการหลายที่ยอมรับว่ามีหลักฐานช่วยให้ชาวเลรอดพ้นจากการดำเนินคดีมากขึ้น แม้ในคดีที่เหลือจะยังอยู่ในชั้นพิสูจน์หลักฐานก็ตาม แต่ก็เชื่อว่า คดีที่ถูกยกฟ้อง ถอนฟ้อง จะสามารถใช้เป็นคดีตัวอย่าง เพื่อทวงสิทธิ์ของชาวเลทั้ง ๕ จังหวัดในภาคใต้ได้

^{๑๖} คนชายช่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4795> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

นายสนิทกล่าวว่า โดยส่วนตัวคิดว่า จากประสบการณ์ของการทำงานเครือข่ายชาวเล และต่อสู้มาจนถึงปัจจุบัน ในอนาคตอาจมีการจัดเวทีเล็ก ๆ เพื่อถอดบทเรียนเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชนของชาวเล เพื่อศึกษาหนทางต่อไป เพราะยังมีอีกหลายเกาะที่เผชิญปัญหาไม่ต่างกัน อย่างไรก็ตามสำหรับหาดราไวย์เอง โชคดีที่ค้นพบกระดูกโบราณ ไม่แน่ว่าในอนาคตทางการอนุญาตให้สืบค้นหลักฐานคล้าย ๆ กันในเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เกาะพีพี จังหวัดพังงา ฯลฯ ก็อาจจะพบหลักฐานที่ช่วยชาวเลได้ไม่ต่างกัน แต่กระบวนการทั้งหมดต้องใช้เวลา พื้นที่ราไวย์มีเครือข่ายเข้มแข็ง นายทุนอ่อนกำลัง จึงพอสู้ได้แม้จะถูกฟ้องนับร้อยรายก็ยังไม่มีการยอมท้อ แต่กรณีเกาะอื่น ๆ เรื่องอิทธิพลมีมากมาย ยากที่จะแก้ไขเพราะมีชาวบ้านเป็นตัวประกัน อาจเจอทำร้ายร่างกายและข่มขู่ด้วยวิธีอื่นได้

ส่วนความคืบหน้ากรณีที่ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล ถูกไล่ออกจากพื้นที่นั้น ยังคงเป็นความขัดแย้งที่ยังไม่ได้ข้อยุติ เนื่องจากนายทุนยังคงเดินหน้าอ้างกรรมสิทธิ์ในที่ดินดั้งเดิมของชาวเล ล่าสุดเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคมที่ผ่านมาทางกองทัพเรือภาค ๓ ได้ส่งทีมงานเข้าไปลงพื้นที่ โดยได้เชิญผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม ซึ่งจะมีการตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นไปในเรื่องการจัดระเบียบชายหาด มากกว่าการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยเฉพาะชาวเล

๗. ชาวเลหลีเป๊ะเตรียมยื่นคสช.แก้ปัญหายุทธกรรที่แฉนายทุนหัวใสหลอกชาวบ้าน-อ้างชื่อทวงสิทธิ์ให้เตรียม
หารื้อรอบแรก ๒๒ กค.^{๑๗}

เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม นายฉัตรชัย หาญทะเล ชาวเกาะหลีเป๊ะ กล่าวว่า หลังเกิดเหตุการณ์กลุ่มผู้ไม่หวังดี เข้าคุกคามและข่มขู่ ชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ อำเภอมือ จังหวัดสตูล จากกรณีพิพาทเรื่องที่ดินนั้น ภายหลังชาวบ้านที่เดือดร้อนได้ร้องเรียนไปยังทหารเรือในพื้นที่ และทหารเรือได้วางกำลังเฝ้าเวรยาม เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยทำให้ไม่ชาวเลไม่ต้องอยู่บนความหวาดกลัวเหมือนในอดีต ทั้งนี้ปัญหาที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นและส่งสมมานาน โดยปัจจุบันมีที่ดินไร้กรรมสิทธิ์ ที่ดินทับซ้อนจำนวนกว่า ๒,๐๐๐ ไร่ โดยจากการประชุมเครือข่ายร่วมกันนั้นเบื้องต้น ชาวบ้านอาจจะนำเสนอปัญหาดังกล่าวให้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) รับทราบ โดยมีสัญญาณเบื้องต้นว่าอาจจะเจรจาร่วมกันที่สำนักนายกรัฐมนตรีในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม นี้ แต่ยังไม่มีการตอบรับที่แน่นอน เชื่อว่าการเสนอประเด็นปัญหาที่ดินอาจช่วยหาทางออกหรือพอจะหุเลาข้อพิพาทระหว่างชาวบ้านกับนายทุน ชาวบ้านกับรัฐได้บ้าง

นายฉัตรชัย กล่าวว่า สำหรับชาวเลเกาะหลีเป๊ะมีปัญหาเรื่องที่ดินกว่า ๑๐๐ ครัวเรือน มีทั้งกรณีถูกอ้างว่าสร้างบ้านบนที่ดินของนายทุน สุสานฝังศพถูกปิดกั้น การรุกรพื้นที่สาธารณะของนายทุนที่อ้างสิทธิ์ซื้อที่จากชาวเล ปัญหาการขาดพื้นที่ทำกินจากป่าชุมชน และการออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบของสำนักงานที่ดินสตูล รวมทั้งที่ดินรอบอ่าวต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีนายทุนพยายามหลอกล่อชาวเลว่าจะทวงสิทธิ์คืนให้ชาวเลท้องถิ่น แต่ปรากฏว่ามีการทำเอกสารมอบที่ดินโดยตรงให้นายทุน จึงอาจจะเสนอ คสช.และเร่งหารื้อเรื่องการออกโฉนดชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเท่าเทียม

“การคุกคามที่ดินชาวเลหลีเป๊ะ เป็นการใช้อิทธิพลเหนือกฎหมาย การต่อสู้จึงทำได้ยากกว่าพื้นที่อื่น แต่เราในฐานะคนอยู่มาก่อน ไม่มีใครอยากให้เรื่องถึงศาล เราคิดว่า การปฏิรูปที่ดิน หรือการออกโฉนดชุมชน น่าจะเป็นทางออกที่ดีได้ แม้ยังไม่รู้คำตอบว่า ทาง คสช.จะอย่างไร อย่างน้อยก็เป็นอีกทางเลือกในการบรรเทาปัญหา ทุกคนมีสิทธิ์อยู่รอด ไม่ใช่คนรวยเท่านั้นจะครอบครองเพื่อเก็งกำไร” นายฉัตรชัย กล่าว

^{๑๗} คนชายช่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4826> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

๘. ทำไมพวกเขาถึงต้องเข้ากรุง ชาวเล-กะเหรี่ยง-ไทยพลัดถิ่น^{๘๘}

จันทร์ 21 กรกฎาคม 2557 9.00 น.

- คนไทยพลัดถิ่น : ยื่นหนังสือเร่งกระบวนการคืนสัญชาติไทย แบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ กระทรวงมหาดไทย
- ชาวเล : ยื่นหนังสือเร่งแก้ปัญหาที่ดิน วิถีชีวิต ณ กระทรวงการพัฒนาสังคม ฯ และกระทรวงวัฒนธรรม
- 14.00 – 18.00 น. พบปะสื่อมวลชน

อังคาร 22 กรกฎาคม 2557

- 9.30 น. ประชุมแก้ปัญหาเดือนร้อนเรื่องที่ดินชาวเล ณ ทำเนียบรัฐบาล
- 14.00 น. ประชุมกับ (ผู้แทน) ปลัดกระทรวงกลาโหม (ชาวเล ไทยพลัดถิ่น และ กะเหรี่ยง)

ในระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ กรกฎาคม พลเมืองชายขอบอย่างกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ชาวเลและชาวกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่ง จะเดินทางมายังกรุงเทพฯ เพื่อเร่งรัดให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือนร้อน ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีออกมารองรับการแก้ไขปัญหาของชนกลุ่มเหล่านี้แล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่าในทางปฏิบัติ กลไกรัฐกลับทำงานล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง ทำให้พวกเขายังต้องเดือดร้อนกันอย่างแสนสาหัส

ในส่วนของชาวเลที่เดินทางมาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านจากชุมชนราไวย์ จังหวัดภูเก็ต และชุมชนเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล โดยทั้ง ๒ ชุมชนเป็นเป็นภาพสะท้อนของความเดือดร้อนของชาวเลในท้องทะเลอันดามัน นับหมื่นคน โดยเฉพาะปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น สุสานบรรพบุรุษ ศาลสักการะ ถูกบุกรุกจนชาวเลแทบไม่มีที่อยู่ ขณะที่การออกทะเลหากินก็เป็นไปอย่างลำบากเพราะผิวน้ำถูกจับจองเป็นเจ้าของแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจากเอกชนหรือรัฐ

แม้ว่ารัฐบาลในอดีตได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อกรกฎาคม ๒๕๕๓ ให้แก้ปัญหาและฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติกลับยังไม่ถึงไหน ในทางตรงกันข้ามชาวเลอย่างน้อย ๕ ชุมชน กำลังถูกนายทุนอ้างกรรมสิทธิ์และขับไล่ บางส่วนถูกฟ้องร้องและคดีอยู่ในศาล นอกจากนี้ยังมีพื้นที่พิธีกรรมและสุสานอีก ๑๕ แห่งถูกบุกรุกและห้ามชาวเลเข้าไปใช้

สำหรับกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นนั้น ที่ผ่านมามีพวกเขาจะลงทุนลงแรงเดินทางเข้าจากจังหวัดชุมพร ระนอง ประจวบฯ เข้ากรุง จนกระทั่งมีการเพิ่มเติมกฎหมายสัญชาติ เพื่อให้คนไทยหลายหมื่นคนที่เป็นผลตกค้างจากการเสีย

^{๘๘} คนชายขอบ คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4870> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

ดินแดนให้กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้มีโอกาสหัดเทียมคนไทยทั่วไป แต่ผ่านมาแล้วกว่า ๒ ปี กลับคืนสัญชาติให้กับคนกลุ่มนี้ได้้น้อยมาก

ปัจจุบันกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นอีกหลายหมื่นคนยังต้องเผชิญชีวิตอันยากลำบากตั้งแต่เกิดจนตายจากการไม่มีบัตรประชาชน บางคนแก่เฒ่าหวังใจว่าจะได้เห็นบัตรประชาชนก่อนตาย จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ได้เห็น แถมขณะนี้ยังเกิดขบวนการแอบอ้างชื่อคนไทยพลัดถิ่นเพื่อขอบัตรประชาชนโดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐทำการทุจริต ดังนั้นหากไม่เร่งแก้ปัญหา เรื่องก็จะยิ่งบานปลาย

กลุ่มสุดท้ายคือชาวกะเหรี่ยง ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรีรองรับเช่นเดียวกับชาวเล แต่ก็มีปัญหาในทางปฏิบัติดังเดียวกัน เพียงแต่รูปแบบของปัญหาแตกต่างกันไป โดยชาวกะเหรี่ยงมักตกเป็นจำเลยของภาครัฐว่า ทำลายป่าและทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งเป็นข้อหาที่เขมามาก เพราะผลการวิจัยทางวิชาการหลายฉบับต่างก็ชี้ชัดว่า การทำการเกษตรของชาวกะเหรี่ยงคือการทำไร่หมุนเวียนนั้น ไม่ได้เป็นการบุกรุกทำลายป่าเลย เพราะพื้นที่ในการทำไร่หมุนเวียนยังคงเท่าเดิม

วิถีชีวิตของชาวปกาเกอญอนั้น ถูกสั่งสอนให้เคารพป่า เคารพน้ำ เคารพธรรมชาติ มาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ เพราะธรรมชาติให้ชีวิตแก่พวกเขา ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้เล็กน้อยที่พวกเขาจะละเมิดข้อห้ามเหล่านี้ ที่เห็นชัดเจนตอนนี้คือกรณีป่าสาละวิน ที่ขบวนการลักลอบตัดไม้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนภายนอก เข้าไปตัดไม้สักจำนวนมหาศาลโดยความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ขณะที่ชาวกะเหรี่ยงได้แต่น้ำตาตกเพราะอิทธิพลในพื้นที่ ท้ายสุดพวกเขาก็ได้ร่วมกันบวชและปลูกป่า

ทั้งหมดนี้เป็นโจทย์ซึ่งมีทางออกทั้งสิ้น หากคสช.มองมิติด้านความมั่นคง ก็ควรใส่ใจเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง ที่สำคัญแนวทางแก้ไขสามารถทำได้ไม่ยากเพราะมีกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีรองรับอยู่แล้ว

๙. ชาวเลร้องคสช.นายทุนจัดเอกสารไล่ที่พันธุ์เก็ด-สตูล

คม ชัด ลึก

กรอบข่าว

Khom Chad Luek (Mid-Day)
Circulation: 900,000
Ad Rate: 2,100

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: พุธ 23 กรกฎาคม 2557

ปีที่: 13

ฉบับที่: 4659

หน้า: 1(ซ้าย), 15

Col.Inch: 33.80

Ad Value: 70,980

PRValue (x3): 212,940

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: ชาวเลร้องคสช.นายทุนจัดเอกสารไล่ที่พันธุ์เก็ด-สตูล

ชาวเล

เมื่อเวลา 09.00 น. วันที่ 21 กรกฎาคม ที่กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง (คปสม.) และผู้แทนกลุ่มชาวเล จ.ภูเก็ต นำโดย นายนิรันดร์ ห้วยปาน พร้อมด้วยชาวเลจากบ้านราไวย์ จ.ภูเก็ต และชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เกาะบูโหล่น เกาะอาดัง จ.สตูล จำนวน 30 คน เดินทางไปยื่นหนังสือต่อ ศ.ดร.อภิสิทธิ์ โปษยานนท์ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อขอความช่วยเหลือและเร่งรัดการแก้ปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล หลังจากได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากมีครอบครัวชาวเลถูกขับไล่ออกจากพื้นที่กว่า 344 หลังคาเรือน รวมกว่า 3,500 คน โดยตัวแทนชาวเลได้มาแสดงป้ายเรียกร้องบริเวณหน้ากระทรวงวัฒนธรรมด้วย

ศ.ดร.อภิสิทธิ์ กล่าวว่า หลังจากรับหนังสือและข้อเสนอจากกลุ่มชาวเล กระทรวงวัฒนธรรมจะสรุปปัญหาข้อเสนองานให้ พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย ผู้บัญชาการทหารเรือ รองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หัวหน้าฝ่ายสังคมจิตวิทยา รับทราบ เนื่องจากที่ผ่านมาการแก้ปัญหาดังกล่าวที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เคยมีมติให้กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงที่เกี่ยวข้องแก้ปัญหาและฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และให้ศึกษาแนวทางการจัดตั้งเขตสงคมวัฒนธรรมพิเศษชาวเล รวมถึงตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการการแก้ไขปัญหาชาวเล แต่เนื่องจากยุดสภาทำให้การแก้เดินต่อไปไม่ได้ ประกอบกับไม่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ดังนั้นการแก้ปัญหาเรื่องนี้ต้องรายงานให้หัวหน้า

ฝ่ายสังคมจิตวิทยา รับทราบว่าจะให้กระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการอย่างไรต่อไป

ศ.ดร.อภิสิทธิ์ กล่าวอีกว่า ข้อเรียกร้องเร่งด่วนของชาวเลตอนนี้คือ เรื่องที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเอกสารอ้างสิทธิและขับไล่ออกจากพื้นที่ อย่างเช่น ชาวเลบ้านราไวย์ จ.ภูเก็ต ถูกขับไล่ 244 ครอบครัว กว่า 2,000 คน รวมถึงชาวเลเกาะหลีเป๊ะ เกาะบูโหล่น เกาะอาดัง จ.สตูล กว่า 100 ครอบครัว ที่ถูกขับไล่เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ได้ชี้แจงว่า เรื่องปัญหาที่ดินและการออกเอกสารสิทธิที่ดิน รวมถึงปัญหาอาศัยอยู่ในพื้นที่อุทยานนั้น กระทรวงวัฒนธรรมไม่มีอำนาจชี้ขาด แต่จะรายงานและประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในส่วนของการกระทรวงวัฒนธรรมได้รับมอบหมายให้ดูแลเรื่องเขตสงคมวัฒนธรรมพิเศษชาวเล ก็จะยังดำเนินการต่อไป รวมถึงการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมอนุรักษ์วิถีชีวิตวัฒนธรรมชาวเลและฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเลอย่างไรก็ตาม กระทรวงวัฒนธรรมจะเสนอรายงานและเสนอให้ พล.ร.อ.ณรงค์ เห็นชอบให้จัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการ แก้ไขปัญหาชาวเลนัดพิเศษ เพื่อหารือถึงแนวทางแก้ปัญหาเรื่องดังกล่าว

นายนิรันดร์ กล่าวว่า ชาวเลที่หลีเป๊ะกับที่บ้านราไวย์ รวมกว่า 300 ครอบครัว มีประชากรมาก 3,500 คน กำลังได้รับความเดือดร้อนจากนายทุนฟ้องร้องไล่ที่ โดยระบุว่าเป็นที่ดินของนายทุน ทั้งๆ ที่พวกเขาอาศัยอยู่บริเวณนี้กันมากกว่า 300 ปีแล้ว ถามว่าก่อนหน้านี้ทำไมไม่เคยมีเจ้าหน้าที่หรือนายทุนแจ้งพวกเขาว่าเป็นที่ของเขา ปัญหาการฟ้องร้องชาวเลเกิดหลังจากเหตุการณ์สึนามิ ปี 2546-2547 ซึ่งช่วงนั้นหมู่บ้านของพวกเขาถูกกวาดเรียบไปกับคลื่นยักษ์ ต่อมาพวกเขาปลูกบ้านหลังเล็กในพื้นที่เดิมก็มีกลุ่มนายทุนให้ย้ายออกไปปลูกที่อื่นๆ ดังนั้นที่มาขึ้นหนังสือต่อกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อขอให้กระทรวงช่วยเหลือพวกเขา ซึ่งปลัดกระทรวงวัฒนธรรมบอกว่าจะพยายามหาทางช่วยเหลือให้เร็วที่สุด

รหัสข่าว: C-140723036026 (22 ก.ค. 57/07:57)

หน้า: 1/1

iQNewsClip
www.iqnewsclip.com

บริษัท อินโฟเควสท์ จำกัด 888/178 อาคารมหาพามุขเก่า ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์ 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล: help@iqnewsclip.com

๑๐. ชาวเลบุกรว.วอนพื้นฟูวิถีชีวิต

เดลินิวส์ กรอบข่าว Daily News (Mid-Day) Circulation: 850,000 Ad Rate: 2,200	Section: กีฬา/การศึกษา วันที่: พุธ 23 กรกฎาคม 2557 ปีที่: - ฉบับที่: 23659 หน้า: 22(บนขวา) Col.Inch: 13.96 Ad Value: 30,712 PRValue (x3): 92,136 คลิป: สีสี่ หัวข้อข่าว: ชาวเลบุกรว.วอนพื้นฟูวิถีชีวิต
--	--

ชาวเลบุกรว.วอนพื้นฟูวิถีชีวิต

เมื่อวันที่ 21ก.ค.ที่กระทรวงวัฒนธรรม แห่งชาติ (คสช.) ให้อำนาจแก้ไขปัญหา (วธ.) ตัวแทนเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล และ ด้าน ศ.ดร.อภิรัตน์ กล่าวว่า วธ.จะสรุป เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง ปัญหาทั้งหมด รายงานต่อ พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒน์ (กปสม.) จากจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดสตูล เดินทางมาเยือนหนังสือกับ ศ.ดร.อภิรัตน์ ไปชานันท์ นาสัย รองหัวหน้า คสช. ฝ่ายสังคมจิตวิทยา รับทราบ เนื่องจากที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรี (กรม.) พลัด วธ. โดย นายธีรภัทร์ ห้อยป่าน กรรมการ เลขมีมติให้ วธ.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปแก้ไข ปัญหาและฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล โดยให้ศึกษา แนวทางการจัดตั้งเขตสงคมวัฒนธรรมพิเศษ ชาวเล รวมถึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการการแก้ไขปัญหาวชาวเลแล้ว ดังนั้น วธ.จะนำเสนอ คสช.เพื่อเห็นชอบให้มีการ ประชุมคณะกรรมการฯนัดพิเศษโดยเร็วที่สุด ราวปี 2558 โดยผู้มีสิทธิพลเข้ามาทุกภาค ส่วนปัญหาที่ดินและการอาศัยอยู่ในพื้นที่อุทยาน นั้น วธ.ไม่มีอำนาจชี้ขาด แต่จะประสานไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะรักษาความสงบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาต่อไป.

รหัสข่าว: C-140723035057 (22 ก.ค. 57/08:27)

หน้า: 1/1

บริษัท อินโฟนิวส์ จำกัด 888/178 อาคารมหาพรมพลาซ่า ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
 โทร 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์ 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล: help@iqnewsclip.com

๑๑. ชาวเล5จว.ภาคใต้ร้องคสช.แก้ไขปัญหาถูกข่มขู่-ไล่ที่

ASTVผู้จัดการรายวัน ASTV Poo Jadkarn Daily Circulation: 300,000 Ad Rate: 1,190	Section: First Section/เรื่องจากปก วันที่: พุธ 23 กรกฎาคม 2557 ปีที่: 6 ฉบับที่: 1653 หน้า: 11 (ขวา)		
	Col.Inch: 78.69 Ad Value: 93,641.10 PRValue (x3): 280,923.30 ศิลปิน: ชาว-ดำ	หัวข้อข่าว: ชาวเล5จว.ภาคใต้ร้องคสช. แก้ไขปัญหาถูกข่มขู่-ไล่ที่	

ชาวเล5จว.ภาคใต้ร้องคสช.แก้ไขปัญหาถูกข่มขู่-ไล่ที่

ASTVผู้จัดการรายวัน - เวลา 09.30 น. วานนี้ (22ก.ค.) ที่ทำเนียบรัฐบาล เครือข่ายชาติพันธุ์ชาวเล 5 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ พังงา ภูเก็ต กระบี่ สตูล และระนอง เครือข่ายแก้ปัญหาคนไทยและองค์กรพัฒนาเอกชนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องประมาณ 50 คนได้เข้าประชุมร่วมกับ นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์ ผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อหารือกรณีการแก้ไขปัญหาวชาวเล โดยมีประเด็นนำเสนอที่ประชุม เพื่อรับทราบประเด็นปัญหาและการแก้ไขด้านต่างๆ อาทิ ปัญหาเรื่องการข่มขู่ขับไล่ ชาวเลออกจากพื้นที่ที่ถูกอ้างกรรมสิทธิ์จากภาคเอกชนและภาครัฐ ปัญหาเรื่องการคุกคามวิถีชีวิตทางการประมงของชาวเลในพื้นที่ต่างๆ ทางภาคใต้ของประเทศไทย การเร่งประกาศเขตวัฒนธรรมพิเศษของชาติพันธุ์พื้นเมืองทั่วประเทศไทย

พล.อ.สุรินทร์ พิภพทอง อดีตประธาน คณะอนุกรรมการ (อนุ กก.) แก้ปัญหาที่ดิน ที่ทำกินและพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชาวเลกล่าวว่า ครั้งหนึ่ง อนุ กก.เคยได้มีข้อเสนอการแก้ปัญหา โดยให้ผู้ประกอบการที่มีเอกสารสิทธิในพื้นที่ มารายงานตัวและทำรังวัดเพื่อแจ้งข้อมูลการครอบครองที่ดินเพื่อความชัดเจนในสิทธิ และเร่งแก้ปัญหาชาวเลทั่วไป ที่ประสบปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน เช่น กรณีเกาะหลีเป๊ะนั้น พบว่ามีที่ดิน

มีการประกาศเอกสารสิทธิการครอบครอง 26 แปลง สำนักงานที่ดินเคยประกาศให้เอกชนมารายงานสิทธิการครอบครอง มีผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่มารายงานเพียงแห่งเดียว คือ ธนาคารกรุงไทย มารายงานแค่แปลงเดียว หน่วยงานอื่นอีก 25 แปลง ไม่ได้มาแจ้งข้อมูล ซึ่งปัจจุบันไม่มีอำนาจดำเนินการได้ เพราะคณะอนุ กก.หมดวาระลง และได้ดำเนินการต่อ ส่วนนี้ขอให้สำนักนายกฯ ดำเนินการแก้ปัญหา เช่น ออกคำสั่ง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่ เพื่อสานต่อการทำงานและให้สำนักนายกฯออกคำสั่งเพื่อมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบเอกสารได้อย่างโปร่งใสต่อไป

เนื่องจากขณะนี้ชาวเลได้รับผลกระทบหลายด้าน ทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย ถูกไล่รื้อ เจอปัญหาคุกคามพื้นที่วัฒนธรรมทั้งสุสาน และถูกกีดกันจากการทำอาชีพประมงในทะเล เพราะกระแสน้ำท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้น

ด้านนางแสงโสม หาญทะเล ชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล กล่าวว่า ขณะนี้ชาวเลหลายพื้นที่ถูกคุกคามจากผู้มีอิทธิพล ส่งผลให้เจ้าหน้าที่พัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ลงพื้นที่ช่วยเหลืออย่างลำบาก โดยเฉพาะกรณีการร้องเรียนปัญหาผ่านสื่อมวลชน ทำให้ชาวเลหลายรายไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลและออกจากพื้นที่ แต่ปัญหาจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพราะเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน

นางปรีดา คงแป้น ผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไท กล่าวว่า สิ่งหนึ่งที่ต้องการการแก้ปัญหาเร่งด่วน คือ อยากรู้ว่าสำนักนายกรัฐมนตรี เร่งออกคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุ กก.แก้ไขปัญหาวชาวเล เร่งประสานงานเรื่องการดูแลคุณภาพชีวิตของชาวเลในพื้นที่ ที่ให้ข้อมูลแก่สาธารณะแล้ว ถูกคุกคาม และเป็นตัวกลางในการประสานงานเพื่อขอขบประมาณในการแก้ไขปัญหา เช่น สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดงานวันนัดพบชาวเล

“ที่ผ่านมาปัญหาที่รุนแรงที่สุด คือ ตอนเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ และหน่วยงานอื่นๆ ลงพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ เพื่อประชุมทำข้อมูลแผนที่ทำมื่อสำหรับใช้การเปรียบเทียบกับแผนที่ของการปกครอง

รหัสข่าว: C-140723040036 (23 ก.ค. 57/05:57)

หน้า: 1/2

บริษัท อินโฟนิวส์ จำกัด 888/178 อาคารมหาพามุขราช ชั้น 17 ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร 0-2253-5000, 0-2651-4700 แฟกซ์ 0-2253-5001, 0-2651-4701 อีเมล: help@iqnewsclip.com

ASTVผู้จัดการรายวัน ASTV Poo Jakkarn Daily Circulation: 900,000 Ad Rate: 1,190	Section: First Section/เรื่องจากปก วันที่: พุธ 23 กรกฎาคม 2557 ปีที่: 6 ฉบับที่: 1653 หน้า: 11(ขวา) Col.Inch: 78.69 Ad Value: 93,641.10 PRValue (x3): 280,923.30 คลิป: ชาว-ดำ หัวข้อข่าว: ชาวเล5จว.ภาคใต้ร้องคสช. แก้ไขปัญหาถูกข่มขู่-ไล่ที่
--	--

ที่ดิน แต่พบว่า มีชาวบ้านถูกคนมีอิทธิพลข่มขู่ ทั้งถูกไล่ ถูกขู่ทำร้าย ถูกใช้คำไม่ดีใส่ร้ายสารพัด จุดนี้ชาวบ้านเริ่มไม่มั่นใจ อยากให้ปัญหานี้หายไป ชาวบ้านจะได้กล้าแสดงตัว และบอกปัญหามากขึ้น” นางปริดา กล่าว

นายพีรพัฒน์ เงินเจริญ ปลัดอำเภอเมืองฯ จังหวัดสตูล กล่าวว่า ปัญหาที่ดินในเกาะหลีเป๊ะ เป็นปัญหาซับซ้อน เริ่มแรกที่นายทุนเข้ามาเมื่ออุทยานแห่งชาติสตูลป่าและพันธุ์พืช เป็นคู่กรณีกับชาวบ้านแล้วมีนายหน้าเข้ามาจะมาเป็นรูปแบบหนายความ ซึ่งเมื่อชาวบ้านรุกที่อุทยาน จะเป็นจริงหรือเป็นเท็จเมื่อเกิดการฟ้องร้อง ชาวบ้านถูกฟ้องไม่เงินจ่าย ทนายเสนอว่าหากชนะคดี ขอให้คืนเป็นการตอบแทน โดยมีที่ดินตอบแทนมากถึง 50 % ในบางรายส่วนเจ้าของที่ดินซึ่งเดิมถือเอกสารเป็น สค.1 นั้น มักยอมแลกกับเงื่อนไขดังกล่าว เพื่อให้ชนะคดี ต่อมาการโกงที่ดินมีมากขึ้น เจอประกาศ น.ส.3 ที่บ่ที่ ส.ค.1 เป็นเอกสารลอยมีแค่เอกสารชี้แจงว่า ครอบครองที่ดินตรงนั้นตรงนี้ แต่ไม่มีหลักฐานชัดเจน ทำให้เอกชนบางรายไม่มาแจ้งกับสำนักงานที่ดินเพื่อทำรังวัดที่ชัดเจน

“เดิมนั้นการสรุปที่ดินนั้น มีการแบ่งแยก เป็น น.ส.3 มากถึง 26 แปลง ส.ค.1 มีประมาณ 23 แปลง และในส่วน ส.ค.1 เติร์ยมออกเป็น น.ส.3 ทั้งหมด 17 แปลง

แต่ปัญหาซ้อนอีกแบบ คือ น.ส. 3 มีแจ้งผู้ครอบครองร่วมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในอดีตเมื่อหุ้นส่วนครอบครองอยากขายที่ดิน กรณีมี 4 คน ครอบครองร่วมกันพบบางที่ เห็นยินยอมขาย แค่ 2 คน อีก 2 คนไม่มีตัวตน จุดนี้ อยากให้รัฐบาลหรือ คด.รักษาความสงบแห่งชาติ หรือใครก็ได้เป็นตัวกลางเร่งสอบเอกสารลอย ปัญหาจึงยุติ” นายพีรพัฒน์ กล่าว

ปลัดอำเภอ กล่าวด้วยว่า ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับชาวเลเกาะหลีเป๊ะ มีมากกว่านั้นคือ แรกๆ มีนายทุนบุกรุกยึดที่ช่วงวิกาล เช่น 3 ทุ่ม ชาวเลไปแจ้งตำรวจปรากฏตำรวจไม่รับแจ้งความ อ้างว่า เอกสารถูกต้อง และการกระทำของนายทุนเป็นไปตามกรอบกฎหมาย ซึ่งไม่เป็นความจริงเพราะตามหลักการไม่มีเจ้าของที่ดินรายใดมีสิทธิเข้ายึดที่ดินยามวิกาล

“อดีตแล้ว ที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่เคยข้ามพ้นสิ่งที่ ชาวเลไม่ได้รับความเป็นธรรม ข้อเสนอ คือ ผมขอในฐานะตัวแทนชาวบ้าน กรณีการขัดแย้งเรื่องที่ดิน ขอให้ตรวจสอบโปร่งมา ส่วนกรณีการแจ้งความไม่เป็นธรรมต่างๆ ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความจริงใจเท่าที่นั้น และตรวจสอบความโปร่งใสของคดีได้ เรื่องการยึดที่ดินนั้น ผมเชื่อว่า เจ้าหน้าที่รัฐ คือ ต้นเหตุเปิดทางให้เข้ามาประกาศ น.ส.3 ได้อย่างไร ทำให้เอกชนมีอำนาจมากขึ้น” ปลัดอำเภอฯ กล่าว

ด้านนายสนธิ แซ่ซัว ชาวเลหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต กล่าวว่า สิ่งหนึ่งที่ยากสานต่อการทำงานเพื่อ แก้ปัญหา ชาวเล คือ ขอให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เป็นเจ้าภาพในการรวบรวมข้อมูล และดำเนินการกับชาวบ้านในทุกชุมชน เพื่อทยอยแก้ปัญหา อย่างไรก็ตาม กรณีชาวเลหาดราไวย์ ถือว่าเป็นตัวอย่างการดำเนินการที่ดี เพราะสามารถนำประเด็นการพิสูจน์การดูแลโบราณวัตถุโบราณ มาพิจารณาเพื่อต่อสู้ด้านคดีความได้ โดยมีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการในการสืบหลักฐานที่ชัดเจน แต่อีกปัญหาที่รัฐบาลหรือ คสช.ต้องให้ความสำคัญและสานต่อ คือ หากผลการพิสูจน์การดูแลโบราณ วัตถุสามารถยืนยันความเป็นชุมชนเก่าแก่ได้ หวังว่ากรมที่ดินจะสามารถใช้หลักฐานนั้นเพิกถอนเอกสารสิทธิไม่ชอบธรรมเพื่อให้ชาวเลได้ดำรงชีวิตต่อไป เพราะชาวเลส่วนมากอยู่ในสังคมแออัดและใช้น้ำ ไฟ ราคาแพงจากภาคเอกชน อีกทั้งถูกกีดกันจากกรมอุทยานฯ ไม่ให้ทำกินในทะเลเพราะขัดทัศนียภาพของนักท่องเที่ยว ทำให้คุณค่าความเป็นคนของชาวเลลดลง ส่วนนี้ต้องเร่งแก้ปัญหา

ขณะที่นางเตือนใจ ดีเทศน์ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านชาติพันธุ์ กล่าวว่า อยากให้รัฐบาลหรือ คสช. เร่งทบทวนกฎหมายเรื่อง มติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เรื่องการประกาศเขตวัฒนธรรมพิเศษของชาติพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งมีชาวเลรวมอยู่ด้วย

เพื่อรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ต่อไป โดย คสช. อาจใช้วิธีประกาศในนาม คสช.เพื่อเดินหน้าแก้ปัญหาต่อไป

นายวรพันธ์ กล่าวว่า วันนี้ตนได้นำเสนอเรื่องการแต่งตั้งคณะ อนุ กก.ชาวเลให้ปลัดสำนักนายกฯ พิจารณาแล้ว ส่วนเรื่องการรวบรวมข้อมูลชาวเล แต่ละชุมชนนั้นให้ พอช.ดำเนินการต่อได้ ส่วนกรณีการถูกคุกคามข่มขู่จากผู้มีอิทธิพลนั้น จะส่งหนังสือให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเจ้าหน้าที่ไปดูแล ■

๑๒. ชาวเลอ่วมถูกคนรายไล่ที่อยู่อาศัย วร.เตรียมเสนอ คสช.ให้ความช่วยเหลือ

แนวนำ Naew Na Circulation: 600,000 Ad Rate: 750	Section: ผู้หญิง/การศึกษา-คุณภาพชีวิต		
	วันที่: พุธ 23 กรกฎาคม 2557	ปีที่: 22	ฉบับที่: 7064
	Col.Inch: 21.88	Ad Value: 16,410	หน้า: 21 (บนซ้าย)
			PRValue (x3): 49,230
	หัวข้อข่าว: ชาวเล อ่วมถูกคนรายไล่ที่อยู่อาศัย วร. เตรียมเสนอ คสช. ให้ความช่วยเหลือ		
	คลิป: ชาว-ดำ		

ชาวเล อ่วมถูกคนรายไล่ที่อยู่อาศัย วร. เตรียมเสนอ คสช. ให้ความช่วยเหลือ

ศาสตราจารย์ ดร.อนันท์ โปษยานนท์ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เปิดเผยภายหลังการรับหนังสือร้องเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลจากพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล และ บ้านราไวย์ จังหวัดภูเก็ต ประมาณ 30 คน เดินทางมาขึ้นหนังสือ ร้องเรียนให้กระทรวงวัฒนธรรมช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาแนวทางแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาวเล ทั้งในเรื่องของการถูกไล่ที่ เนื่องจากมีคนบางกลุ่มนำเอกสารสิทธิ ในที่ดินมาขึ้นยื่นเพื่อขับไล่ชาวเลออกไป ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชาวเลอยู่มา หลายชั่วอายุคนแล้ว รวมถึงปัญหาการทำมาหากิน ในกรณีออก ประมง โดยไม่ทราบว่ามีล่าว้าเขตอุทยานหรือเขตประวัติศาสตร์ ที่หวงห้าม จึงถูกจับและนำไปดำเนินคดี โดยตนจะนำเรื่องดังกล่าว เสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อหาแนวทาง แก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน

ทางด้านตัวแทนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล กล่าวว่า ชุมชนชาวเล มีอยู่กว่า 100 หลังคาเรือน ประชากรประมาณ 700 คน ที่มาในวันนี้ต้องการให้แก้ปัญหาเร่งด่วน คือ ชาวบ้านโดนให้รื้อถอน บ้านอย่างเร่งด่วนโดยไม่มีเอกสารให้รื้อถอน ประมาณ 30 หลังคาเรือน แต่พวกเราไม่ยอมรื้อ เพราะพวกเราไม่มีที่ที่จะไปอยู่ที่อื่น ดังนั้น พวกเราก็เลยมาขึ้นหนังสือต่อสู้เพื่อทวงสิทธิของเรา เพราะพื้นที่ตรงนี้ เป็นบ้านของพวกเราที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งตนอยากให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยตรวจสอบเอกสารสิทธิบนเกาะหลีเป๊ะ ออกมานานหรือยัง ของใครมีเนื้อที่เท่าไร ขอบเขตมีแค่ไหน แล้วเรายืนที่ดินของใคร เรามีสิทธิใหม่ในที่ดินที่บ้านเราอยู่

ตัวแทนจากหมู่บ้านราไวย์ จังหวัด ภูเก็ต กล่าวว่า พี่น้องชาวราไวย์อยู่ด้วยกัน 244 หลังคาเรือน ประชากร 2,000 คน อยู่ มาถิ่นมานานกว่า 300 ปี ปัจจุบันมีปัญหา เรื่องถูกไล่รื้อออกพื้นที่ และถูกฟ้องเป็นคดีอยู่ 21 คดี 101 ราย ตอนนี้นอกจากจะมีปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาของเรื่องไม่มีเงิน เป็นค่าใช้จ่ายไปขึ้นศาล ซึ่งตอนนี้ตนก็ไม่มีจะทำอย่างไร จึงอยากจะ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในตรงจุดนี้ด้วย

รหัสข่าว: C-140723005116 (23 ก.ค. 57/05:31)

หน้า: 1/1

๑๓. ได้ตามข้อเรียกร้องพลัน-หลังชาวบ้านบุกกรุง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตั้งกก.ชาวเลชุดใหญ่ พลเอก สุรินทร์เรียกประชุมภายใน ๓ วัน เร่งแก้ปัญหาร้อน-ชุมชนราไวย์-หลิเป๊ะ^{๑๙}

เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวเลในจังหวัดแถบอันดามัน ภายหลังจากวันที่ ๒๑-๒๒ กรกฎาคม ที่ผ่านมา ชาวบ้านกลุ่มมอแกน มอแกลนและอูรักลาไวย์ ได้ร่วมกันเดินทางมายัง กทม.เพื่อยื่นหนังสือถึงหน่วยงานราชการและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) โดยล่าสุดม.ล.ปนัดดา ดิสกุล ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี เลขที่ ๑๑๖ /๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ แก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ตามข้อเสนอของเครือข่ายชาวเลที่ต้องการให้มีคณะกรรมการชุดนี้เข้ามาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โดยเฉพาะกรณีความขัดแย้งเรื่องที่ดินซึ่งชาวเลถูกขับไล่และฟ้องร้องอย่างหนัก

ทั้งนี้ในคำสั่งของปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ระบุองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ซึ่งมีด้วยกัน ๓๕ คน โดยมาจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้แทนส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้แทนชาวบ้าน โดยมี พลเอก สุรินทร์ พิกุลทอง อดีตประธานคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.)เป็นประธาน และผู้ช่วย ศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ปกติ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็น รองประธาน

สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯคือ ๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องที่ดินที่อยู่อาศัย พื้นที่ ทำกินและพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีชาวเล ๒. อำนาจการและติดตามผลการดำเนินการของ ส่วนราชการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ ตามความเหมาะสม ๔. เชิญผู้แทนส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐและบุคคล เข้าร่วมประชุมชี้แจง ข้อเท็จจริง ให้ ข้อมูล รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไข ๕. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

^{๑๙} คนชายช่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=4911> สืบค้นวันที่ ๓ พฤศจิกายน

พลเอกสุรินทร์ ให้สัมภาษณ์ว่า หลังจากมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ แล้วนั้น ตนและกรรมการจะเรียกประชุมครั้งแรกภายใน ๓ วัน โดยจะวางแผนแก้ปัญหาเร่งด่วนกรณีชุมชนชาวเลหาดราไวย์ จังหวัดภูเก็ต โดยอาจมุ่งแก้ปัญหาเรื่องสิทธิทำกินในทะเลอันดามัน เพื่อให้ชาวประมงได้ประกอบอาชีพอย่างไม่ต้องเดือดร้อน และเร่งติดตามกรณีดีเอสไอ ตรวจกระดุกโบราณ ซึ่งน่าจะใช้ประกอบการสู้คดีของชาวเลที่ถูกดำเนินคดีไปแล้ว

พลเอกสุรินทร์กล่าวว่า อีกชุมชนเร่งด่วน คือชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล คาดว่าจะเร่งรัดเรื่องการประสานงานให้มีการชะลอการฟ้องไล่รื้อ และคุ้มครองคุณภาพชีวิตชุมชน ตลอดจนชะลอเรื่องการบุกรุกพื้นที่วัฒนธรรม รวมทั้งเร่งรัดในการตรวจสอบเอกสารสิทธิของเอกชน โดยจะเร่งขอความร่วมมือให้ผู้ครอบครองมาชี้แจงข้อมูลที่ถือครองที่ดินและเร่งรัดเรื่องการคุ้มครองชาวเลจากการข่มขู่และคุกคามของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งอาจจะลงพื้นที่เพื่อประสานงานร่วมกับชุมชน ภายใน ๑-๒ เดือน นี้

“หลีเป๊ะแกล้ง เพราะชาวบ้านขัดแย้งกันเองด้วย ชาวเลบางรายก็พยายามจะโกงที่ดินของเพื่อนบ้าน ขณะที่เอกชนเองก็พยายามจะใช้พวกเขาเป็นเครื่องมือ อีกทั้งอุทยานแห่งชาติฯ ก็ถือว่ามีความขัดแย้งกับชาวเลไม่น้อย เพราะเมื่อวานนี้ (๒๒ ก.ค.) ในที่ประชุม อุทยานฯ เองก็ระบุว่าเราจริงเรื่องการบุกรุกที่อุทยาน ฯ ซึ่งมีการเผยแพร่ข้อมูลว่า ชาวเลบางรายก็บุกรุกเพราะรับจ้างนายทุน ส่วนนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่หากใครทำผิดก็ว่าไปตามผิด ใครเดือดร้อนจริง ก็คงต้องช่วยเขา เพราะความรุนแรงเกิดกับชาวเลเกาะหลีเปะนั้น ถือว่าอิทธิพลมีดีมาก เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยเหลือยาก” พลเอกสุรินทร์ กล่าว

ขณะที่นายเจียม สืบสันติเรน ชาวเกาะหลีเป๊ะ ให้สัมภาษณ์ว่า ตนย้ายมาอยู่กับภรรยาที่เกิดในเกาะหลีเป๊ะได้ประมาณ ๓ ปี ภรรยาบอกว่าที่ดินเป็นของพ่อ-แม่ของเขา แรก ๆ ก็อยู่อย่างสบายใจ ระยะหลังมีคนอาอ้างสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ พยายามไล่เราออก ยิ่งปิ่นขู่ว่าส่งคนมาเตือน ชาวเลทุกคนอยู่ในความกลัวแต่โชคดีที่ขณะนี้ชาวเลได้รับความคุ้มครองจากกองทัพเรือภาค ๓ ความรุนแรงลดลงก็จริงแต่ไม่อาจไว้วางใจสถานการณ์ได้ โดยครอบครัวของตนมีบ้าน ๑ หลัง แบ่งให้ลูกกับครอบครัวอยู่ด้วยกัน ขณะนี้ถูกนายทุนเจ้าของรีสอร์ทไล่รื้อโดยเสนอเงินให้ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่ได้บอกว่าให้ย้ายไปอยู่ที่ใด ตนจึงปฏิเสธ เพราะเกรงว่าไม่มีที่ดินทำกิน แต่ก็ต้องเดือดร้อนเรื่องสาธารณูปโภค เพราะบ้านชาวเลนั้นซื้อไฟจากเอกชน เช่น โรงแรม ค่าไฟเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ขณะที่รายได้อยู่แค่เดือนละ ๘,๐๐๐ ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งหากยอมรับเงินจากนายทุน ค่าซื้อหลังคาบ้านยังไม่พอ แล้วหากย้ายจริง ๆ ก็กลัวว่าจะต้องเช่าที่ดิน เขาอยู่ตนจึงต้องอดทนต่อสู้อยู่

“อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นใจเรา ตอนนี้เราไม่รู้ว่าทำไมเอกชนเขามีเอกสารสิทธิ ทำไมเราไม่มีอะไรเลย ทั้งที่เราอยู่มาก่อน เขาเอาอะไรมาว่าพวกเรามาผิด ต้องออกจากพื้นที่ เราจับไม่ได้และไม่รู้ที่มาของปัญหานี้ ไม่รู้ใครโกงเอกสาร ใครโกงที่ดิน อยู่ ๆ เขาก็เอกสาร นส.๓ มาแสดงให้เราดู แล้วก็เสนอให้เราออกไปจากพื้นที่ ผมกลัวว่าวันหนึ่งเขาจะฟ้องศาล เรายังไม่รู้จะทำอย่างไร หากเรื่องถึงศาล แต่ยืนยันว่า เราอยู่มานาน ๔ รุ่นแล้ว” นายเจียม กล่าว

๑๔. เอกสารสิทธิผิดกฎหมายบวม-บานกว่าครึ่งเกาะอุทยานฯเตรียมจัดระเบียบใหญ่หลิเป๊ะชาวเลโอตไม่มีที่อยู่-ถูกปิดทางเดินลงหาด^{๒๐}

เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม นางเรณู ทะเลมอญ ชาวบ้านเชื้อสายอุรักลาโว้ย บนเกาะหลิเป๊ะ จังหวัดสตูลเปิดเผยว่า เมื่อวันที่ ๒๖ ที่ผ่านมาตนพร้อมด้วยชาวเลราว ๑๐ คนได้เข้าร้องเรียนต่อทางทหารเรือเพื่อให้ช่วยแก้ปัญหาหลังจากที่นายทุนเตรียมก่อสร้างกำแพงและประตูปิดกั้นบริเวณทางขึ้น-ลงหาดซึ่งอยู่ติดกับบ้านของตน เพราะจะทำให้ชาวเลต้องเดือดร้อนอย่างหนักเนื่องจากไม่มีช่องทางเดินลงทะเลสำหรับไปดูแลเรือประมงที่จอดไว้หน้าหาด

นางเรณูกล่าวว่า ทุกวันนี้ช่องทางสำหรับลงทะเลของชาวบ้านหายากเต็มที เนื่องจากนายทุนหรือเจ้าของรีสอร์ตต่างสร้างรั้วหรือกำแพงปิดกั้นแทบทุกที่ ขณะที่ชาวเลต้องถูกอพยพไปอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน ทำให้ชาวเลซึ่งต้องพึ่งพาเรือประมงและหาทรัพยากรต่างประสพความลำบาก บางหาดทรายแม้เป็นหาดสาธารณะ แต่เจ้าของรีสอร์ตก็ทำตัวเป็นเจ้าของและไม่ยอมให้ชาวบ้านไปจอดเรือ ขณะที่เส้นทางเดินลงทะเลข้างบ้านตนนั้น ชาวบ้านใช้กันมานาน เรียกได้ว่าเป็นเส้นทางสาธารณะ และไม่เคยมีปัญหาอะไร แต่วันนี้กลับกำลังถูกปิดกั้น

นางเรณูกล่าวว่า ที่ดินซึ่งตนเองอาศัยอยู่ในปัจจุบันกำลังถูกไล่ ทั้ง ๆ ที่ผืนนี้บรรพบุรุษตนเป็นคนบุกเบิก และเป็นมรดกตกทอดมาถึงรุ่นตน แต่ไม่ทราบด้วยสาเหตุใดจู่ๆก็มีผู้อ้างกรรมสิทธิ์ครอบครอง ทำให้ตอนนี้ต้องอยู่อย่างหวาดผวา แต่ก็ยืนยันที่จะต่อสู้เพื่อความอยู่รอด เพราะตนเองก็ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน

“ดิฉันเกิดที่นี่ เคยวิ่งเล่นบนหาดทรายและเกาะแห่งนี้มาตั้งแต่เล็กๆ แต่วันนี้ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมด เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคมที่ผ่านมา มีคนมากล่อมให้แม่ดิฉันเซ็นชื่อเพื่อรื้อถอนบ้าน เขาพยายามคุยกับแม่โดยไม่ยอมให้ลูกหลานไปฟังด้วย แต่แม่ไม่ยอม เราอยู่กันมานาน เมื่อก่อนไม่เคยรู้เรื่องเลยว่าที่ดินต้องมีเอกสารสิทธิ์ เราก็อยู่ของเราได้ แต่วันนี้พอรู้แล้วกลับถูกไล่ให้ออกจากบ้านตัวเอง”นางเรณู กล่าว

นางเรณูกล่าวว่า ทางทหารเรือก็พยายามช่วยหาทางออก แต่นายทุนเขาอ้างเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ว่าได้มาโดยถูกต้องทำให้ทหารเรือก็ทำอะไรไม่ได้มาก นอกจากนี้ยังมีข่าวว่านายทุนจะถอนหมุดปักเชือกเรือที่ชาวบ้ายใช้ผูก

^{๒๐} คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5179> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

เรือ ตนจึงได้ถามทางทหารเรือซึ่งได้รับคำตอบว่า เขาไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะบริเวณชายหาดไม่ใช่ที่ดินของเอกชน หากมีการรื้อถอนก็ให้ไปแจ้งความได้เลย

ด้านพลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกินและพื้นที่ทางจิตวิญญาณชาวเล สำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่าในการประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการชุดนี้ได้มีการหารือถึงปัญหาของชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะโดยเฉพาะปัญหาที่ดินซึ่งปัจจุบันแทบทั้งหมดตกเป็นของเอกชน และชาวเลแทบไม่มีที่ดินเหลืออยู่แล้ว แต่เชื่อว่าหากมีการบริหารจัดการและตรวจสอบให้ดี จะมีที่ดินพอให้ชาวเลได้อยู่อาศัย

“ในที่ประชุมได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบที่ดินทั้งหมด โดยจะมีการสำรวจทำแผนที่เพื่อให้รู้ว่าใครอยู่ตรงไหนและมีที่ดินอยู่เท่าไร เราต้องเอาปัญหาทั้งหมดมาวางไว้บนโต๊ะก่อน หลังจากนั้นก็จะจัดการง่าย ผมเชื่อว่าการแจ้งครอบครองเกินกว่าความเป็นจริงกันเยอะ บางแปลงแจ้งไว้ไม่กี่ไร่ แต่เอาไปออกเอกสารสิทธิ์กว่า ๖๐ ไร่” พลเอกสุรินทร์ กล่าว

รายงานข่าวแจ้งว่า ภายใน ๑ - ๒ สัปดาห์นี้ ทางอุทยานแห่งชาติตะเลงเตา ได้เตรียมลงสำรวจพื้นที่ครั้งใหญ่บนเกาะหลีเป๊ะ โดยเชิญเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ กว่า ๑๐ แห่ง อาทิ กรมที่ดิน กรมเจ้าท่า ทหารเรือ ตำรวจ เข้าร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในปัญหาที่ดิน เนื่องจากปัจจุบันมีการบุกรุกที่ดินและปลอมแปลงเอกสารจำนวนมาก

“จากการลงไปตรวจสอบเบื้องต้นพบว่าการทำเอกสารสิทธิ์ผิดกฎหมายมากมาย ทั้ง บวม เบ่ง บาน แบะ บางรายสค.๑ บินไปอยู่บนภูเขา รีสอร์ทบางรายทำเอกสารปลอมไปกู้กับแบงค์ ตอนนี้บนเกาะหลีเป๊ะมีการครอบครองที่ดินนับพันไร่ ทั้ง ๆ ที่ต้นข้าวการออกเอกสารเมื่อปี ๒๕๔๘ มีเพียง ๔๑ แปลงหรือราว ๆ ๓๙๐ ไร่” เจ้าหน้าที่อุทยานฯรายหนึ่ง กล่าว และว่า การลงไปตรวจสอบครั้งนี้ จะแจ้งให้เอกชนที่ทำผิดกฎหมายรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และหากไม่ดำเนินการก็จะมีการบังคับใช้กฎหมาย

๑๕. สถานการณ์ชาวเลหลีเป๊ะส่อเค้ารุนแรงนายทุนขู่ทำร้ายชาวบ้านอีกกก.ชุดพล.อ.สุรินทร์เตรียมลงพื้นที่
๑๑ กย.^{๒๑}

เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ นางเรณู ทะเลมอญ ชาวไทยเชื้อสายอุรักลาไวย์บนเกาะหลีเป๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เปิดเผยว่า ภายหลังจากที่นายทุนที่อ้างกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งชาวเลอาศัยอยู่ รวมถึงบ้านที่ตนอาศัย ได้เตรียมสร้างกำแพงและประตูซึ่งจะมีผลให้ชาวบ้านไม่สามารถลงไปได้เรือที่จอดไว้หน้าหาดได้นั้น ล่าสุดพวกตนได้เข้าไปเจรจากับคนงานก่อสร้างและนายทุนที่ซื้อที่ดินในบริเวณใกล้กับบ้านของตนและเพื่อนบ้านอีก ๘ หลังคาเรือน เพื่อขอให้ยุติการก่อสร้างกำแพงกันเขตที่ดิน ขนาดกว่า ๑ ไร่ เพราะต้องการให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาชาวเลชุดที่มี พลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง เป็นประธาน ได้มีโอกาสหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อกรณีพิพาทที่ดินบนเกาะก่อน แต่นายทุนกลับไม่ฟังและยังเดินหน้าสร้างกำแพงต่อไป

นางเรณูกล่าวว่า ตนอยากให้มีการตรวจสอบความไม่โปร่งใสของกระบวนการครอบครองที่ดิน เพื่อที่อย่างน้อยจะได้ไม่เป็นปัญหาระหว่างตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเอกสารสิทธิ์ถูกต้องหรือไม่ และนายทุนที่รับซื้อเองจะได้ไม่เสียเวลากับการปรับปรุงพื้นที่ และชาวเลเองจะได้ใช้ทางเดินลงทะเลได้เหมือนเดิมเพราะเส้นทางนี้ถือว่าเป็นทางสาธารณะที่พวกตนใช้กันมานาน อย่างไรก็ตามระหว่างที่ดินและสามีกำลังบันทึกภาพการก่อสร้างไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน แต่กลับถูกข่มขู่ทำร้ายซ้ำ

“เขาบอกเราว่า ปัญหาชาวเลเกิดกับเจ้าของที่ดิน ไม่เกี่ยวไม่กับเขา เขาเป็นแค่คนซื้อต่อ ต้องไปเจรจากันเองกับเจ้าของที่ แต่ที่ตรงนี้ซื้อเสร็จแล้ว เป็นสิทธิของเขาในการทำอะไรก็ได้ ที่พวกเราห่วงคือการก่อสร้างไปเร็วมาก เราไม่รู้คำขู่ทำร้ายจะเป็นจริงไหม แต่เราต้องการให้มีความยุติธรรมกับเราบ้าง เพราะที่ดินตรงนี้ไร่กว่าๆ ยังไม่รู้เลย

^{๒๑} คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5229> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

เอกสารสิทธิ์ออกให้โดยใคร ทำเมื่อไหร่ แต่เราขอความร่วมมือแล้วกลับไม่ได้ เราจึงต้องรอให้ทางรัฐหรือทหาร หรือใครก็ได้มาช่วยเหลือเราก่อน เราอยากให้ปัญหาถูกแก้โดยเร็ว ตอนนี้ทุกคนกลัวและวิตกกังวลมาก ชาวบ้านที่เคยต่อต้านก็อยู่อย่างระแวง” นางเรณู กล่าว

พล.อ.สุรินทร์ กล่าวว่า ตนได้ประสานงานไปยังสำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว เพื่อให้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากรณีของนางเรณูไปก่อน โดยคณะกรรมการฯชุดที่ตนเป็นประธานจะเดินทางไปลงพื้นที่ในวันที่ ๑๑ กันยายน นี้

๑๖. วันที่ไร้ผืนดิน “ซุกหัวนอน” “อุรุกรลาไวย”บนเกาะหลีเป๊ะ^{๒๒}

“ตามที่คุณดารา อังโชติพันธุ์ ได้อนุญาตให้คุณปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดิน น.ส.๓ ทะเบียนเลขที่ ๑๑ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ขณะนี้คุณดารา และบุตรต้องการจะใช้ที่ดินเพื่อจัดสร้างรีสอร์ท และมีความจำเป็นจะต้องจัดสร้างภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อรับรองนักท่องเที่ยว ข้าพเจ้าในฐานะนายผู้รับผิดชอบจึงขอให้คุณรื้อถอนบ้านภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากคุณไม่ดำเนินการภายในกำหนด ข้าพเจ้ามีความจำเป็นต้องฟ้องร้องดำเนินคดีต่อคุณตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป”

ข้างต้นเป็นข้อความในหนังสือแจ้งเตือนให้รื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินที่นายความรายหนึ่งส่งถึง นางแส้หนา เกาะสิริระ ชาวอุรุกรลาไวย วัย ๖๐ ปี นางร่ำร้องแจ้งประจำชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เช่นเดียวกับชาวบ้านอีกหลายรายที่กำลังเผชิญปัญหาเดียวกัน ภายหลังการท่องเที่ยวเติบโต พวกเขากลายเป็นพลเมืองที่ขวางภูมิทัศน์ของนักท่องเที่ยว

“ย้ายมา ๗ ครั้งแล้ว บ้านรื้อแล้วรื้ออีก มาทุกครั้งก็มาถางป่าสร้างบ้านเล็ก ๆ ให้ย้ายอีกไม่ย้ายแล้ว ฉันจะอยู่ที่นี่ ให้ไปที่ไหนได้ กำแพงสูง ๆ เขาก็สร้างขวางกั้น ลงทะเลก็ลงไปได้ไม่ได้ เมื่อก่อนย้ายก็ทะเล ขวาทะเล ลงไปได้ ไปร่ำร้องแจ้งกลางแสงจันทร์สว่าง ๆ เมื่อก่อนที่ดินไม่มีใครเป็นเจ้าของ ทะเลไม่มีเจ้าของ เราเล่นร่อนเงี่ยงกัน ดิกดิน ในงานลอยเรือเราสนุกกันมาก เด็ก ๆ วิ่งได้ทุกที่ คนแก่ ๆ ก็ร่วมร้องรำทำเพลง ไม่เคยมีใครมาอ้างเป็นเจ้าของที่....

“ตอนนี้เขามาอ้างว่ามี น.ส.๓ แต่เราก็ไม่เคยเห็นว่าเป็นยังไง ย้ายไม่ไหวแล้วเนี่ย เมื่อก่อนเรายอมย้าย เพราะเห็นว่ามันนักท่องเที่ยวมา เราก็มีย้ายได้บ้าง แต่ไม่เห็นจะดีขึ้น เราเลยตกลงกันแล้วว่า รอเขาลากตัวขึ้นศาลอย่างเดียว ไม่รู้เหมือนกันจะถูกศาลสั่งติดคุกไหม เอาเข้าคุกก็ต้องเข้ามั้ง”

ป่าแส้หนา เล่าเชิงประจักษ์ประจักษ์วิฤตที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะ จวบพสนทนาช่วงแรก ป่าแส้หนา พาเข้าไปนั่งพักในบ้าน ที่ถูกศิลปินรายหนึ่งแต่งแต้มสีสันด้วยรูปเหมือนของเธอในชุดร่ำร้องแจ้ง ดูโดดเด่นกว่าบ้านหลังอื่นในชุมชน “ปาดัก” ในฐานะนางร่ำร้องแจ้งสูงอายุนึ่งดำรงวัฒนธรรมเดิมอยู่

^{๒๒} คนชายข่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5237> สืบค้นวันที่ ๗

“เนี่ยเขาทาสีน้ำเงินเข้ม ๆ รู้ไหมแปลว่าอะไร แปลว่าน้ำทะเลใส เราชาวเลก็อยู่กับทะเล แต่งตัวสวย ๆ เล่นรองเง็ง ”

เธอโอ้อวดบ้าน และผลงานของศิลปินที่สร้างผลงานให้เธออย่างภูมิใจ พร้อมอธิบายความเป็นมาของชุมชนปาดักว่า “ปาดัก” เป็นภาษาอุรักลาไวย์ แปลว่า ข้างหน้า ด้านหน้า ฉากหน้า รุ่งเก่าแก่เรียกชื่อนี้เพราะเป็นชุมชนที่มีจุดเชื่อมต่อกับหน้าทะเล ทว่า ภายหลังถูกไล่รื้อทุกคนต้องยอมย้ายมาอยู่ด้านหลังของที่พักหรือหลายแห่ง

โดยเริ่มต้นจากการถางป่า ตัดหญ้า สร้างบ้านใหม่ และซื้อน้ำไฟจากเอกชนมาใช้ โดยวิถีชีวิตของชาวเลในปัจจุบัน หากไม่ยอมย้าย หรือรื้อถอนแล้วย้ายไปที่อื่น ผู้ชาย และเด็กวัยรุ่นจะหารายได้ด้วยวิธีขับเรือรับจ้าง ออกทะเลหาปลาบางเวลา ส่วนผู้หญิงเวลาส่วนมากไปกับการรับจ้างทำความสะอาดรีสอร์ท และเป็นลูกมือของพ่อครัวแม่ครัวในโรงแรม

“เราแก่แล้ว รับจ้างเขาไปวัน ๆ ส่วนหลาน ๆ ออกไปดำปลิงทะเลที่เกาะอาดัง ได้มาขายไม่กี่ร้อยบาท พอใช้ชีวิตไปแต่ละวัน รายได้เสริมก็เป็นช่วงนักท่องเที่ยวมากันมาก เราจะไปเล่นรองเง็งได้รายได้รวมกันครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท แบ่งกันคนละ ๑๐๐-๒๐๐ บาท แต่ไม่สนุกเหมือนเล่นในงานลอยเรือนะ...

“เราเล่นในงานลอยเรือคนทะเลด้วยกันจะสนุก จะเข้าใจจังหวัดระยอง เราเล่นให้นักท่องเที่ยวมาดูเขาก็เพลินๆ แต่ไม่ได้มาร่วมร้อง หรือรำกับเรา คงไม่เข้าใจภาษาบ้านเรา แต่ต้องทำเพราะออกทะเลไม่ได้เหมือนตอนเป็นสาว ทางออกทะเลก็ถูกปิดกั้น เส้นทางเข้า-ออกหมดเกาะแล้ว เราไม่รู้เมื่อไหร่กำแพงรีสอร์ทจะสร้างไล่ที่เราอีก”

นางรำสูงวัยเปรียบเทียบกับชีวิตเดิมกับปัจจุบันที่แตกต่าง ไม่ใช่แค่บ้านเรือน และถนนในชุมชนเท่านั้นที่ปิดกั้น ชาวเลเป็นพลเมืองชั้นสอง แต่พื้นที่จิตวิญญาณอย่างสุสานฝังศพเก่าของ “โต๊ะคีรี” บรรพบุรุษคนแรกที่บุกเบิกที่ดิน เกาะหลีเป๊ะ และบรรพบุรุษอีกหลายราย ต่างก็ยังถูกปิดล้อมด้วยกำแพงสูง ไม่ให้กลายเป็นพื้นที่ทำลายทัศนียภาพหรือกระทั่งยึดเหนี่ยวจิตใจ อย่างสำนักสงฆ์เก่าก็กลายเป็นสำนักสงฆ์ร้างมาหลายปี

“บ่อน้ำจืดที่ชุมชนร่วมสร้างมา รีสอร์ทดังก็ยึดไปทำบ่อเก็บน้ำประปาถาวรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนชาวเลต้องซื้อน้ำจากเขา หรือไม่ก็เจาะบาดาลมาใช้”

นางสลาย หาญทะเล หนึ่งในชาวเลอุรักลาไวย์ ที่ร่วมต่อสู้เพื่อสิทธิที่ดินอธิปไตย ขณะเดินสำรวจรอบ ๆ ชุมชน

นางสลาย หญิงวัยกลางคนอายุประมาณ ๔๐ กว่าปี เกิดที่เกาะหลีเป๊ะ ย้อนความให้ฟังว่า เดิมทีที่ดินเกาะหลีเป๊ะไม่มีใครมีเอกสารสิทธิ เพราะโต๊ะคีรีแบ่งที่ดินให้ลูกหลานเท่า ๆ กัน แต่แล้วพอมารุ่นหลังการท่องเที่ยวเริ่มเติบโตขึ้น ทายาทอุรูกลาไวย์บางคนก็กลับกลายเป็นคนโลภ แล้วมองธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นหลัก บ้างปล่อยเช่า บ้างขายต่อนายทุน เปลี่ยนมือไปเรื่อย ที่ดินบางแห่งก็ไร่ละ ๑๐ ล้านบาท กรณีติดทะเลนะ ทำให้ชาวเลเริ่มเจอกับปัญหาชุมชนแออัด

“ช่วงเดือนที่ผ่านมา ตอนที่หลายคนถูกขู่ทำร้าย มีทหารเข้ามาเจรจาให้ แล้วสั่งห้ามเอาเครื่องจักรมาใช้ในชุมชน ห้ามขุดลอก และห้ามเอกชนปรับปรุงที่ดิน ก่อนที่จะมีการคณะทำงานแก้ปัญหาชาวเลมาลงพื้นที่อย่างจริงจัง ตามอำนาจคณะรักษาความสงบแห่งชาติ...”

“แต่รีสอร์ทบางแห่งก็ทำ บางคนก็เอาหิน เอาทรายมาวางไว้ ใกล้ ๆ บ้านของฉัน และบ้านของมะแลห์นา ก็จะถูกทำเป็นแหล่งเก็บขยะ ไม่รู้ทำไมเขาถึงใจร้ายกับเราเหลือเกิน”

นางสลาย พยายามใช้ชีวิตที่ต้องต่อสู้กับทุนนิยมสามัญ

“แม้ชีวิตของชาวชุมชนปาดักกว่า ๑๐๐ หลังคาเรือน กำลังเผชิญมรสุมอย่างหนักก็ตาม แต่พวกเราก็ยังมีความหวังว่าจะสามารถกอบกู้ที่ดินผืนที่เหลือให้รอดพ้นจากนายทุนได้ แม้ขณะนี้รีสอร์ทหลายแห่งเริ่มพัฒนาตัวเอง พร้อมพยายามก่อกำพังกั้นทางเดินลงทะเล และพยายามจ่ายเสนอเม็ดเงินเพื่อให้ชาวบ้านรื้อถอนบ้านออกจากพื้นที่ก็ตาม ยังมีหลายคนที่ยังไม่ยอมศิโรราบต่อเม็ดเงินเหล่านั้น”

นางกัลยา กันทิต ชาวอุรูกลาไวย์ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังติดกับโรงเรียนบ้านอาดังมานานกว่า ๔๐ ปี และมีทางเดินเชื่อมลงทะเล เล่าว่า เธอเคยถูกนายทุนมาเจรจาเสนอเงินให้รื้อบ้านถึง ๓ ราย รายแรกเสนอเงินประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท รายที่ ๒ เสนอ ๒๕๐,๐๐๐ บาท รายล่าสุดให้ ๘๐,๐๐๐ บาท แต่เธอกับสามีไม่ยอม หลายครั้งจึงมีคนแปลกหน้าแหวะเวียนมาที่บ้านเพื่อข่มขู่ และส่งจดหมายเตือนหลายครั้ง

“เรายังไม่กล้าไปไหน เมื่อเดือนที่แล้วมีคนยืมเรือบ้านไปบ้างแล้ว 2 คน ละแวกบ้านเราเหลือไม่ถึง 10 หลัง บางครั้งฉันก็คิดมากจะเอาเงินไปรักษาตัวเองดีไหม เพราะเป็นโรคหัวใจอยู่ แต่หากเอาเงินแล้วเงินไม่ถึงแสนจะสร้างบ้านได้ไง ฉันไม่อยากจะเสียบ้านไปแล้ว...”

“ทุกวันนี้เราไม่กล้าเรือโดยตรง อาจเพราะกลัวว่าโรงเรียนจะเสียหาย เรื่องจึงเงียบไปสักพัก แต่หากเขาหมดความศรัทธาในโรงเรียน ไม่รู้เช่นกันว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะคนที่อ้างเอกสารสิทธิ เราทุกคนไม่เคยเห็นเอกสารเลยสักครั้ง อยากให้มีการตรวจสอบที่แน่ชัดมากกว่านี้” นางกัลยา ระบายความรู้สึก

เสียงจากชาวบ้านหลายคนยืนยันว่า การซื้อขายที่ดินไม่ชอบธรรม ไม่ถูกต้องตามกฎหมายการครอบครองที่ดิน มีขบวนการปลอมแปลงเอกสารจากการเปลี่ยนเจ้าของที่ดิน หากเป็นจริง หวังว่านโยบายการจัดระเบียบที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะ ของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) และการลงพื้นที่ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาชาวเล เพื่อประชุมร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมที่ดิน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมเจ้าท่า ทหารเรือ ตำรวจ เข้าร่วมตรวจสอบรังวัดที่ดิน เพราะที่ผ่านมา ก็คงจะพอเป็นจุดเริ่มต้นของการฟังเสียงรากหญ้าบ้าง และเปิดพื้นที่ให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตอย่างมีตัวตนบ้าง ไม่ใช่สิ่งกีดขวางภูมิทัศน์อย่างที่เป็นอย่าง

๑๗. ประชุมหาทางออกปัญหาบนเกาะหลีเป๊ะ๑๑ กย.กก.ชาวเลชุดใหญ่เชิญผวจ.-ส่วนราชการสตูลหาวิธี
ชาวอุรักลาไวย์ร้องศูนย์ดำรงธรรมถูกข่มขู่^{๒๓}

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ พลเอกสุรินทร์ พิกุลทอง ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล สำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่า ในวันที่ ๑๑ กันยายน คณะกรรมการจะเดินทางไปประชุมที่ศาลากลางจังหวัดสตูล เพื่อหาหรือถึงการแก้ไขปัญหาชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ โดยได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ดินจังหวัด อุทยานฯ ฝ่ายปกครอง

“ผู้ว่าฯจะเป็นตัวจักรสำคัญในการแก้ไขปัญหา เราจะเอาปัญหาทั้งหมดมากองไว้บนโต๊ะ และให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบร่วมกันหาทางออก โดยจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแล ๓ ชุดคือ ๑. คณะที่แก้ปัญหาที่ทำกินในทะเลซึ่งจะมอบให้อุทยานฯเป็นแม่งาน ๒. การศึกษาข้อเท็จจริงจากแผนที่ต่างๆซึ่งจะมีดีเอสไอเป็นแม่งาน และ ๓. ด้านการสำรวจและทำแผนที่ชุมชนซึ่งจะมีนายอำเภอเป็นแม่งาน” พลเอกสุรินทร์ กล่าว และว่าครั้งนี้คณะกรรมการยังไม่ได้ลงพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ แต่เชื่อว่าจำเป็นต้องลงไปดูพื้นที่จริงอีกหลายครั้ง

ในวันเดียวกันที่ศูนย์ดำรงธรรม อำเภอเมืองสตูล ตัวแทนชาวบ้านอุรักลาไวย์ในชุมชนปาดก เกาะหลีเป๊ะ ได้เดินทางเข้าพบนายเจริญ สุวรรณรัตน์ ปลัดอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ซึ่งเพิ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ดูแลเกาะหลีเป๊ะต่อจากนายพิรพัฒน์ เงินเจริญ ซึ่งย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร โดยตัวแทนชาวอุรักลาไวย์ได้ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ในการนำเสนอเอกสารเกี่ยวกับปัญหาข้อพิพาทที่ดินบนเกาะหลีเป๊ะ และร้องเรียนกรณีถูกนายทุนข่มขู่คุกคาม โดยนายเจริญได้รับเรื่องร้องเรียนไว้และรับปากว่าจะเร่งประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นโดยเร็วที่สุดตามหน้าที่ของอำเภอ

นายเจริญ กล่าวว่า ตนเพิ่งเข้ามาทำหน้าที่ส่วนงานเกาะหลีเป๊ะได้ไม่นาน จึงต้องใช้เวลาเรียนรู้ข้อมูลและลงพื้นที่สำรวจข้อเท็จจริง เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหา โดยตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ที่ผ่านมามีหลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายจัดระเบียบที่ดินเกาะหลีเป๊ะ เนื่องจากพบการบุกรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และเกิดข้อพิพาทระหว่างประชาชนในพื้นที่กับนายทุนนั้น เห็นว่าเป็นปัญหาสะสมมานาน จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลา

^{๒๓} คนชายช่า คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5339> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

เพื่อแก้ไขโดยวันนี้มีโอกาสเชิญชาวบ้านเข้ามาเจรจาด้วยก็จะเตรียมทำรายงานเพื่อแจ้งต่อนายอำเภอให้รับทราบต่อไป ซึ่งคาดว่าตนจะต้องศึกษาข้อมูลให้ลึกและใช้เวลาประชุมร่วมชาวบ้านให้เต็มที่เท่าที่จะทำได้

ผู้สื่อข่าวถามว่า การปรับเปลี่ยนหน้าที่ระหว่างปลัดอำเภอ ไข่มุขเพราะมีแรงกดดันจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่เสียประโยชน์บนเกาะหลีเป๊ะหรือไม่ นายเจริญกล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลครั้งนี้เป็นเรื่องปกติที่ทางอำเภอจะมีการปรับแผนงาน ซึ่งเป็นความเต็มใจของข้าราชการทุกฝ่ายและเป็นธรรมดาของส่วนราชการที่วันหนึ่งจะต้องมีการปรับแผนทำงานบ้าง

“ผมอาจรู้เรื่องเกาะหลีเป๊ะน้อยกว่าปลัดคนเดิมที่ประจำการ แต่ผมยืนยันว่าจะทำหน้าที่ที่ดีที่สุด โดยคำสั่งอย่างเป็นทางการจะออกประมาณปลายเดือนนี้ ซึ่งทางผู้ว่าราชการจังหวัดก็รับทราบ แต่ผมขอเรียนว่าข้อมูลบางส่วนจำเป็นต้องขอจากนายพิรพัฒน์ เงินเจริญ ปลัดคนเดิมซึ่งมีประสบการณ์มากกว่า เนื่องจากอยู่เกาะหลีเป๊ะมานาน ผมเพิ่งมาทำงานต้องขอเวลาสักพักแต่จะลงพื้นที่ให้บ่อยที่สุดเท่าที่ทำได้” นายเจริญ กล่าว

ด้านเรณู ทะเลมอญ กล่าวว่า วันนี้หลังจากเจรจาร่วมกับปลัดอำเภอ รู้สึกว่าได้มีโอกาสในการชี้แจงข้อมูลและร้องทุกข์ที่ชาวบ้านเจอ และตั้งความหวังกับอำเภอเมืองสตูลสูงมาก อยากให้เข้าใจความรู้สึกและเข้าใจปัญหาของชาวบ้าน และเร่งคลี่คลายปัญหาเรื่องนายทุน เพราะชาวบ้านแบกรับปัญหามานานแล้ว ยอมรับว่าที่ผ่านมา นายพิรพัฒน์ เข้าใจบริบทปัญหาอย่างมาก และเชื่อว่าปลัดคนใหม่ที่มาทำหน้าที่บนเกาะหลีเป๊ะจะมีความยุติธรรมกับชาวบ้านเช่นกัน โดยขณะนี้ต้องการให้เจ้าหน้าที่ในอำเภอช่วยประสานนายทุนเจ้าของที่ดินให้ระงับการก่อสร้างอาคารและกำแพงต่าง ๆ เสียก่อน เพื่ออำนวยความสะดวกในระหว่างการตรวจสอบเอกสารสิทธิและสร้างความมั่นใจแก่ชาวบ้านว่าจะไม่สูญเสียที่อยู่อาศัย เพราะทุกคนตกอยู่ในความกลัวและเครียดกับสถานการณ์

ขณะที่นายพิรพัฒน์ เงินเจริญ ปลัดฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอเมืองสตูลและอดีตปลัดอำเภอที่ดูแลเกาะหลีเป๊ะ กล่าวว่า ตนต้องการให้ชาวบ้านเกาะหลีเป๊ะมองที่ระบบการทำงานและไว้วางใจเจ้าหน้าที่ ข้าราชการทุกคนมากกว่าตัวบุคคล และขอยืนยันว่าไม่ได้มีคำสั่งโยกย้ายหรือกดดันตนแต่อย่างใด และยังยินดีช่วยงานเกาะหลีเป๊ะตามวาระและโอกาสอันเหมาะสม

๑๘. ผู้แทนคสช.ลงพื้นที่หลิเป๊ะ 6 กย.อุทยานชงแก้เอกสารสิทธิ์ที่ดิน “บวม” อื้อชาวเลวอนขอความเป็นธรรม-ไม่มีทางขึ้นลงทะเล^{๒๔}

เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๗ นายปณพล ชีวะเสรีชล หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตะรุเตา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เปิดเผยว่า จากกรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประสานงานเรื่องการลงพื้นที่ศึกษา ปัญหาข้อพิพาทที่ดิน เกาะหลิเป๊ะ อำเภอมือฉ่อง จังหวัดสตูล นั้น เจ้าหน้าที่อุทยานฯเตรียมข้อมูลเอกสารไว้นำเสนอแล้ว โดยเป็นข้อมูลเอกสารทั้งที่เปิดเผยต่อสาธารณะและเอกสารลับ ถึงปัญหาที่ดินเกาะหลิเป๊ะ โดยวางแผนและรวบรวม ข้อมูลไว้นานแล้ว และการลงพื้นที่ของตัวแทน คสช.ในครั้งนี้เป็นภาคปฏิบัติการคือตรวจทำรังวัด และเรียกตัว เจ้าของที่ดินที่อ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองไปชี้พื้นที่ครอบครองที่ดินของตน

นายปณพล กล่าวว่า ขณะนี้ที่ดินบนเกาะหลิเป๊ะมีผู้ยื่นเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองทั้งหมดกว่า ๘๐ ราย ทั้ง ที่เดิมมีที่ดินแค่ ๔๐ แปลง ซึ่งผู้อ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองจะระบุว่าตนซื้อจากเจ้าของเดิม มีทั้งรายใหญ่ รายย่อย แต่ เบื้องต้นพบความผิดปกติคือเอกสารสิทธิ์บวมและที่เจ้าของกรรมสิทธิ์บางรายมีเอกสารแสดงแค่ ๑ แปลงแต่ปรากฏ ที่ดิน ๓ แห่ง แต่ละที่นั่นมีระยะทางที่ต่างกัน แนนอนว่าส่วนนี้เป็นที่ดินผิดกฎหมาย จำเป็นต้องจับกุมและสั่งรื้อถอน

“กระบวนการสอบสวนบางอย่างอุทยานจำเป็นต้องรายงานให้ คสช.รับทราบเป็นความลับเท่านั้น เพราะ อำนาจอยู่ที่ คสช.ทั้งหมด แนนอนว่าผู้ทำผิดกฎหมาย ครอบครองเอกสารเท็จก็ต้องยอมให้ทางการดำเนินคดี สิ่งที่น่า กังวลคือ ที่ดินบนเกาะหลิเป๊ะถูกเปลี่ยนมือ เปลี่ยนเจ้าของมาหลายรุ่นทำให้การตรวจสอบนั้นยาก แต่ทางอุทยานฯ ร่วมกับ คสช.เร่งตรวจสอบโดยเร็ว โดยวางแผนไว้ว่า ระหว่างวันที่ ๖-๒๕ กันยายน จะเร่งสำรวจรังวัดและพิสูจน์ เอกสารสิทธิ์ให้แล้วเสร็จทั้งเกาะ ซึ่งในส่วนที่ดินผิดกฎหมายนั้น คสช.จะดำเนินการอย่างไรต่อไปก็จะเร่งหารือกัน ใน ภายหลัง อยากให้ชาวบ้านบนเกาะวางใจและให้เวลากับการดำเนินการ” นายปณพล กล่าว

นายสัญญา สิริฮัน ผู้ใหญ่บ้านชุมชนปาดัก เกาะหลิเป๊ะ กล่าวว่า ที่ผ่านมาชาวเลถูกจำกัดสิทธิมากมายทั้งเรื่อง พื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยและมีข้อขัดแย้งกับเอกชนและอุทยานฯ ดังนั้นหาก คสช.จะลงมาตรวจสอบข้อเท็จจริงอยาก

^{๒๔} คนชายข่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5253> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

ให้ คสช.เป็นธรรมกับทุกฝ่าย และหากสามารถแก้ปัญหาได้เรื่องการจัดสรรที่ดินให้ชาวเลได้ใช้สอยโดยไม่ขัดต่อกฎหมายอุทยาน ฯ จะเป็นเรื่องดี เช่น การผ่อนปรนให้ชาวบ้านใช้ที่ดินอุทยานฯ เป็นสุสาน สามารถหาจุดยึดเหนี่ยวด้านจิตใจรวมทั้งหาวิธีการรักษาทรัพยากรร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับอุทยานด้วย

นางแสงโสม หาญทะเล ชาวเกาะหลีเป๊ะ และกรรมการแก้ไขปัญหาชาวเล สำนักนายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ชาวบ้านบางส่วนทราบแล้วว่าทหารจะลงพื้นที่ปฏิบัติการทำรังวัดและตรวจสอบสภาพปัญหา แต่ชาวบ้านยังไม่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมอย่างเป็นทางการ และไม่ทราบว่าเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายและทหารจะเจรจากันที่ใด แต่นับเป็นข่าวดีของชาวบ้านที่ คสช.จะลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม โดยตนได้แค่คาดหวังว่าอย่างน้อยการลงพื้นที่ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาชาวเล กับ คสช.ครั้งนี้จะสามารถยุติความขัดแย้งระหว่างชาวบ้าน นายทุน และอุทยานฯ ได้บ้าง ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องตกอยู่ในความกลัว หรือหากพอเจรจาเรื่องจัดสรรที่ดินสำหรับชุมชน

รายงานข่าวแจ้งว่า ในวันที่ ๔ - ๕ กันยายน เจ้าหน้าที่อุทยานฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะลงพื้นที่เกาะอาดัง-หลีเป๊ะ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเสนอต่อผู้แทนคสช. สำหรับรายงานที่อุทยานฯได้จัดเตรียมไว้นั้น จากการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่าแรกเริ่มมีตั้งแต่มีการออกเอกสารสิทธิให้แก่ชาวเลเป็นสค.๑ เมื่อปี ๒๕๔๘ มีด้วยกัน ๔๑ แปลง ประมาณ ๓๙๐ ไร่ แต่ปัจจุบันพบว่ามีการจัดทำเอกสารสิทธิปลอมโดยพื้นที่ขยายออกหรือบวมเป็นพันไร่ เช่น กรณีของนางดารา อังโชติพันธุ์ ซึ่งกำลังมีข้อพิพาทกับชาวเล โดยลูกหลานนางดาราอ้างว่าครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวน ๘๑ ไร่ แต่จากการตรวจสอบในเบื้องต้นของอุทยานฯพบว่าที่ดินได้เพิ่มขึ้นอีกนับสิบไร่

ข่าวแจ้งว่า กรณีที่ดินของโรงเรียนบ้านเกาะอาดัง ก็มีปัญหาเช่นกัน โดยลูกชายของโตะคีรีซึ่งเป็นชาวเลที่บุกเบิกเกาะหลีเป๊ะได้บริจาคให้สร้างโรงเรียนจำนวน ๖ ไร่โดยอยู่ติดทะเล ดังนั้นที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นของราชพัสดุ ซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่ ๒ ไร่ โดยบริเวณด้านข้างโรงเรียนเป็นรีสอร์ทและชุมชนชาวเลซึ่งอยู่กันมานาน แต่เมื่อเร็ว ๆ นี้ ลูกหลานนางดาราได้ขายที่ดินบางส่วนบริเวณนี้ และเจ้าของที่ดินรายใหม่ได้สร้างกำแพงปิดทางขึ้น-ลงทะเลที่ชาวบ้านเคยใช้กันมานาน พร้อมทั้งมีการไล่อ้อชาวอุรักลาโว้ยบางส่วน ทำให้ชาวบ้านร้องเรียนไปยังสำนักนายกรัฐมนตรี

**๑๙. เร่งทำแผนที่ทำมือพิสูจน์เทียบข้อเท็จจริงเอกสารสิทธิ์ที่ดินกก.ชาวเลเร่งแก้ปัญหา 3 ประเด็นหลัก
ชาวบ้านร้องจัดระเบียบที่จอดเรือให้ค้ำนี้งวิลิ^{๒๕}**

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๗ ที่ห้องประชุมสำนักงานเหล่ากาชาด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ได้มีการประชุม คณะกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของชุมชนชาวเล โดยมี พล.อ.สุรินทร์ พิกุลทอง เป็นประธาน เพื่อหารือแนวทางในการแก้ไขปัญหากรณีชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ ซึ่งมีตัวแทน ภาครัฐ ภาคประชาชน อาทิ มูลนิธิชุมชนไท ตัวแทนอำเภอต่าง ๆ จังหวัดสตูล กองทัพเรือภาคที่ ๓ อุทยานแห่งชาติ ตระรุเตา รวมทั้งมีชาวเลเข้าร่วมประชุมประมาณ ๕๐ คน โดยใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง

ทั้งนี้วาระสำคัญในการประชุมได้แก่ ๑. ให้เร่งทำแผนที่ทำมือบนเกาะหลีเป๊ะเพื่อใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงร่วมกับ เอกสารสิทธิ์ของเอกชนและทางราชการ กรณีการครอบครองที่ดิน และใช้เทียบกับแผนที่ในปัจจุบันที่เป็นสากล ตลอดจนแผนที่ที่ภาคเอกชนนำมาอ้างอิง พร้อมทั้งบอกเล่าประวัติความเป็นมาในการอยู่อาศัยของชาวเลเพิ่มเติม เพื่อ เร่งทำข้อมูลให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ๒. เร่งแก้ปัญหาเรื่องสถานที่จอดเรือประมงและเรือบริการนักท่องเที่ยวของชาวเล และผู้ประกอบการโดยคำนึงถึงความปลอดภัย โดยให้ทางกองทัพเรือภาคที่๓. ร่วมมือกับอุทยานฯ จัดระเบียบอย่าง เหมาะสม ไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งกับภาคท่องเที่ยวและชาวบ้าน ให้ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐเร่งหาวิธีการจัดการ ระบบขนส่งขยะ ก่อนสร้างมลพิษเรื่องกลิ่นจากสิ่งปฏิกูลสู่โรงเรียนอาดังชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยคณะกรรมการฯ ระบุว่า การจัดการปัญหาต่างๆ ต้องเป็นอย่างสอดคล้องกันทั้งภาคท่องเที่ยวและภาคท้องถิ่น

นายปณพล ชีวะเสรีชล หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตระรุเตา กล่าวในที่ประชุมว่า ข้อมูลการถือครองที่ดินบนเกาะ หลีเป๊ะ หมู่ ๗ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมือง นั้น มีผู้ครอบครองเอกสารสิทธิ์ทำประโยชน์ เป็นนส.๓ จำนวน ๒๖ แปลง เนื้อที่กว่า ๓๓๔ ไร่ ส่วนมากเป็นเอกชน แต่ที่ดินที่ยังไม่มีหลักฐานการครอบครอง มีรูปถ่ายทางภาค ซึ่งเป็น สค.๑ ที่ยังไม่มีหลักฐานพิสูจน์ชัดเจนนั้น ยังมีหลายรายแต่ไม่สามารถสรุปจำนวนแปลงได้ทั้งหมด โดยส่วนมากเป็น ของชาวเล ขณะที่สถานการณ์ของการยื่นคำขอออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินตามหลักฐานสค. ๑ ก่อนวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ประมาณ ๓๓ ราย ดังนั้นเรื่องการเร่งจัดทำแผนที่เปรียบเทียบกัน และการแสดงเอกสารสิทธิ์จะต้อง ดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อพิสูจน์หลักฐานอย่างชัดเจน

^{๒๕} คนชายช่าว คนชายขอบ. ๒๕๕๗. จากเว็บไซต์ <http://transbordernews.in.th/home/?p=5353> สืบค้นวันที่ ๗ พฤศจิกายน

ด้าน นายรินทร์ หาญทะเล ชาวเลเกาะหลีเป๊ะ กล่าวว่า นอกจากเรื่องเร่งรัดพิสูจน์หลักฐานทางแผนที่และเอกสารสิทธิ์แล้ว อยากให้ทาง คณะกรรมการฯ ได้เร่งรัดประสานงานกับกองทัพเรือเพื่อให้มีการประนีประนอม กรณีการจอดเรือประมงของชาวบ้านด้วย เพราะการจัดระเบียบเรือประมงนั้น ทหารเรือมักจะเร่งจัดระเบียบโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมต่อการออกเรือของชาวเล เนื่องจากกังวลกับสภาพภูมิทัศน์การท่องเที่ยวมากกว่าคำนึงถึงชีวิตเดิมของชาวเล ขณะเดียวกันภาคเอกชนมักจะพยายามแสดงความเป็นเจ้าของหาด เจ้าของทะเลแล้วไม่อนุญาตให้ชาวเลจอดเรือท่องเที่ยว เรือหางยาวและเรือประมง ส่วนนี้ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบในการอาศัยอยู่บนเกาะหลีเป๊ะ

นางแสงโสม หาญทะเล ชาวเกาะหลีเป๊ะ กล่าวในที่ประชุมว่า สำหรับปัญหาเรื่องขยะนั้นต้องการให้ทางอุทยานฯ เปิดเส้นทางการขนส่งทางอื่นให้ไกลออกไปจากพื้นที่ชุมชน เพื่อป้องกันการเกิดมลภาวะ เนื่องจากชาวเลในชุมชนปาดักยังต้องใช้ชีวิตส่วนมากเพื่อออกทะเลไปทำประมง และบางคนก็ทำอาชีพรับจ้าง ในพื้นที่ ขณะที่นักเรียนในโรงเรียนอาตังเองก็ต้องประกอบกิจกรรมทุกวันเวลาราชการ กังวลว่าอาจจะได้รับผลกระทบเรื่องสุขภาพจากพิษขยะ จึงต้องการให้มีทางออกของการจัดระบบท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้วย